

Sanja Antić

**BILA JEDNOM JEDNA
ANJA ...**

Beograd, 2017. godine

Naslov originala

Sanja Antić
Bila jednom jedna Anja...

Copyright © Sanja Antić 2017

**BILA JEDNOM JEDNA
ANJA ...**

Oduvek je bilo tako. Oduvek je sanjala, mnogo sanjala. Otkad zna za sebe. Sve je počelo sa onim lepim, živim snovima, punim boja, zvukova i sunca. U njima je bila srećna, slobodna i ispunjena. U njima je postojala samo ona, Anja, neustrašiva devojčica, koja sve može i sme. Išla je kuda je mašta vodila i upoznavała je svet koji nije postojao u stvarnosti. Postajala je jedno sa prirodom. To su bili snovi nakon kojih se budila nasmejana i odmorna. To je bio njen mali svet u koji je uvek mogla da pobegne kad bi se majka ljutila ili kad bi je neko od bezobrazne dece povredio.

Ubrzo su u njen svet snova počeli da dolaze ljudi, i to je sve pokvarilo. Prvo joj je u snove došao dečak Marko u koga je bila potajno zaljubljena, ali on to nikad nije saznao jer je on bio jedno od te dece koja su je povređivala. A posle Marka, mnogi ljudi, poznati i nepoznati, prošli su joj kroz snove, boravili u glavi i uzeli deo njene stvarnosti. Ne seća se trenutka kada je majka postala svesna svega, njenih snova i njenog „dara”, kako je majka njenu sposobnost predviđanja događaja imenovala.

Njena najranija sećanja počinju još od vremena kada je živela sa majkom, u staroj dedinoj kući, koja je pretila da će se srušiti, sa krivom tarabom, koja se prekidala na pojedinim mestima te su razne životinje i ljudi imali pristupa njihovom dvorištu. Bila je srećna tada. Nisu imale mnogo, ali im više nije ni bilo potrebno.

Igračaka nije bilo mnogo, uglavnom one koje je nasledila od dalekih, starijih rođaka koje nikad nije ni upoznala, ali nije ni žudela za igračkama. Njena jedina ljubav bile su knjige, ali kako još nije umela da čita, volela je one sa fotografijama. Nekad je sate provodila prelistavajući ih, izmišljajući priče na osnovu fotografija koje su bile u njima. Često se pitala šta li zaista piše u njima, da li one pričaju o drugim devojkama, njihovim mamama ili možda o nekom drugom svetu. Hrana nije bila loša, uglavnom jednolična, ali stomak je bio pun. Majka je uvek govorila da se sve mora jesti i da drugi ljudi ne znaju šta ti je u stomaku. Zato se na hrani i šparalo!

Majku iz tog vremena pamti kao mršavu, ispijenu, sa tamnim kolotovima oko očiju, uvek loše volje. Lepa žena, ali izmučena i napaćena duša. Radila je mnogo, u lokalnom restorančiću, često i noćne smene jer se noćni rad bolje plaćao. Nikad joj nije zamerala što je bila gruba i nezainteresovana za njen život pun utisaka, neodgovorenih pitanja, a najviše neobjašnjenih snova. Ipak, mnogo je radila da bi im obezbedila hranu i platila račune. A otac? Nikad ga nije upoznala. Majka je rekla da je otišao i da više ne pita za njega.

Do polaska u školu, nije imala mnogo drugara, samo mačka Toma, kao iz crtanog filma, i drugaricu Milicu, kćerku komšinice Mileve. Ona i Milica su se često svađale, pozajmljivale jedna drugoj garderobu, pa tražile nazad svoje stvari, a nekad je bilo čak i čupanja za kosu, ali sve u svemu, Milica joj je bila jedina i najbolja drugarica. Deca koja su se okupljala na čošku ulice nisu htela sa njima da se druže. Nije u tim godinama shvatala zašto je to tako. Vremenom joj je postalo jasno da one tu ne pripadaju jer nemaju bicikl, rolere, računar, mobilni telefon ili tablet - jednom rečju, jer su siromašne. Ali nije je bilo briga. Njen svet, koji je živela u

knjigama koje je upijala u sebe, činio je da se oseća superiornom u odnosu na tu decu koja su vreme provodila igrajući se.

Maštala je kako će jednog dana da studira visoke škole i kako će kad poraste mnogo vremena da provodi u biblioteci gde će joj biti dostupne sve knjige ovoga sveta. I ona će čitati i uživati. I mnogo će naučiti. Biće kao one tete što rade u pošti ili u banci. Nosiće lepu belu košulju, tamno plavu suknju i naravno cipele sa visokom potpeticom. Imaće lepu kuću, naravno, sa pravim kupatilom, kao i auto. I biće srećna. Ona će raditi, a majka će biti kod kuće i čekaće je da se vrati sa posla. To je bio njen san na javi, koji je budna sanjala, koji je priželjkivala svakog dana. Ali život je za nju imao druge planove.

Sve je počelo kada je sanjala da će Miličin tata da umre. Seća se jasno tog jutra. Celu noć je nemirno spavala, budila se, pa polusvesna dremala, da bi tek pred zoru čvrsto zaspala. Sanjala je kako se ona i Milica igraju u njenoj kući jer je kod Milice mnogo nepoznatih ljudi. Prišao im je čovek obučen u crno i rekao da čika Milan, Miličin tata, ide na put sa kog se neće vratiti. Imao je crni cilindrični šešir na glavi, kakav mađioničari imaju i štap kakav je ona imala u kući od pokojnog dede. Nisu ih uplašile njegove reči, jer je Anjin tata odavno otišao i nije se vratio. Ljudi nekad odu i ne vrate se, znala je da je to prirodno. Kad je čovek otišao, zalupio je kapiju za sobom, koja je jako udarila o tarabu, toliko jako da se probudila. Oblivena znojem, tresući se od hladnoće, nije se sna u potpunosti sećala. Probudila je majku, koja joj je objasnila da je samo ružno sanjala i da će biti bolje.

Dve nedelje potom, majka je došla i rekla da će Milica kod njih da prespava. Toliko se obradovala, da je izljubila majku. Nije pitala zašto, bilo je bitno da ona i Milica imaju pred sobom celu noć

za druženje i igranje. Sutradan joj je majka objasnila da je Miličin tata umro, što je ona već nekako i znala jer joj je rekao čovek u crnom. Majka je bila prilično pažljiva pri iznošenju strašnih događaja pred Anjom:

- Znaš, Anči, Miličin tata nije nikud otišao... On je preminuo. To znači da je sada na nebu i da nas od gore posmatra. Milici je sada teško, treba da joj pomognemo i da je utešimo. Treba da budemo dobre prema njoj.

- Majka, ne moraš da mi objašnjavaš... Čika Milan je umro, lepo mi je sve objasnio čika u crnom. Zato teta Mileva nosi crnu garderobu i plače.

Majka je Anju u čudu gledala.

- A ko je taj čika? Gde si sa njim pričala?

- Pa sanjala sam ga. On mi je rekao da će sve to biti. Samo mi nije rekao da će Milica da spava kod nas.

Majka, nema, pripisala je sve dečijoj mašti.

Međutim, usledili su drugi snovi, a sa njima i predviđanja.

*

Jedno popodne u kuću im je navratila majčina nova koleginica sa posla, teta Rada. Fina je to bila žena. Donela je čokoladu i lepo je pričala sa Anjom. Raspitivala se o školi i o tome šta želi da bude kad poraste. Svidela joj se ta žena. Nakon prvog dolaska, često je navraćala i uvek je donosila slatkiše i poklončiće za Anju. Nije imala svoje dece pa je volela da daruje tuđu decu.

Anja je jednog dana rekla majci:

- Znaš, majka, sanjala sam teta Radu. Mislim da ne treba da dođe kod nas za vikend. Bolje neka dođe neki drugi put. Baš mi se ona dopada. Knjiga koju mi je poslednji put donela je mnogo zabavna.

- Pile, ali zašto onda da ne dođe? Pa ti voliš kad ona dođe, a ona mnogo voli decu, a pogotovo tebe.

- Znam, samo ne bih da joj se nešto loše desi.

- Ali šta može da joj se desi? Opet si nešto umislila u toj svojoj glavici. Biće ona dobro. Ona je odrasla, a ti si dete i previše brineš – majka je pokušala da je razuveri.

- Ne znam šta će se desiti, ali u snu mi nije bila lepa. Nije imala zube i nekako je bila rasčupana. Vozila je bicikl bez točkova.

- To je bio samo ružan san. Obećavam ti da će teta Rada biti dobro.

Dolazak teta Rade se više nikad nije dogodio. Nije im bilo jasno zašto nije došla sve dok majka na poslu nije saznala da su teta Radu udarila kola za vikend i da se nije izvukla. Majku je ovo uzrujalo. Na smrt se uplašila. Stalno je ispitivala Anju kako je ona to znala. Krivila je sebe što nije učinila nešto i izbegla tragediju. Ali bilo je već kasno. Život teta Radin se ugasio. Ono što je mogla da učini jeste da ubuduće ozbiljno shvati detinje nagoveštaje bez obzira na to odakle oni dolazili.

- Anči, želela bih da se nešto ti i ja dogovorimo. Molim te da mi ubuduće kažeš kad nekog sanjaš. Bila si u pravu za teta Radu. Ne smemo više da dozvolimo da neko bude povređen ako je to moguće sprečiti.

- Pa ja ti uvek kažem, mama. Ali ti mi ne veruješ. Ja ne volim takve snove, znaš da od njih imam groznicu, ali oni sami dođu.

- Mama je pogrešila, ali ubuduće ću te poslušati. Ti ništa nisi uradila pogrešno i majci uvek treba sve da kažeš.

- Važi, majka.

Dani su se nizali. Bilo je zatišja u njenoj glavi, ali se svet zapalio. Anja je počela da pohađa školu, postala je čak prvak. Upis i prvi školski dan prošli su bez euforije, zbog majčinih obaveza, pa ni Anja nije osetila svečanost tako važnog događaja u životu svakog deteta. Ona je bila jedino dete u razredu koje je došlo prvog dana sa jednim roditeljem, ali nije marila za to! A tamo, u školi, stvari su se veoma brzo zahuktale. Puno obaveza i zadataka, a pomoći niotkuda. Majka je po ceo dan radila, često i noću pa je preko dana spavala. A kad je bila prisutna i budna, nije bilo mogućnosti za razgovor, zajednički rad ili makar druženje jer je bila mrzovoljna i umorna. Anja je često ostajala sama kod kuće jer teta Mileva nije uvek mogla da se brine o njoj. Najteže je bilo tada - izboriti se sam sa sobom i crnom rupom u ormanu kad padne mrak, izboriti se sa ljudima koji ti uđu u glavu i kad konačno odu, ostave te u groznici, sa visokom temperaturom, oblivenu znojem. To je bilo ono što je najviše plašilo, da noću ostane sama i da sanja nepoznate ljude. A sanjala je i protiv svoje volje! Samo saznanje da će im se možda nešto loše desiti jer ih je ona sanjala, ledilo joj je krv, trnulo joj je kosti. To majka nije razumela.

U početku, ti strašni snovi su dolazili retko, s vremena na vreme. U njima su bili ljudi koje je dobro znala ili tek iz viđenja i tad joj je bilo zabavno da sanja i druge ljude jer nije znala šta se njima dešava u životu. Često bi joj dobrodošao san sa ljudima posle nedelja snova u kojima je bila sama, trčala po livadi, na suncu sa cvećem u kosu, srećna i ispunjena. Lepota, lepota je tada opijala, ali sve je bilo uzaludno jer nije postojao niko sa kim bi mogla tu lepotu da podeli. Ni na javi ni u snu. I kad je sanjala ljude tada se nadala da će se makar jednom pojaviti neko ko će potrčati za njom na toj livadi, ko će joj ubrati cvet, ko će joj pokazati hladovinu

pod debelim drvetom. Neko u čijem će se krilu sakriti, na čijem će ramenu glavu spustiti i ko će je pomilovati po kosi onako kako bi to njen tata sigurno radio da je tu. Jer uzaludna je sva ta lepota ako nema sa kim da je podeli, makar i u snu. Ali ljudi, došli su joj u snove, ali na drugi način.

Došao je i prvi Anjin zimski raspust, a sa njim i sneg i ostale čarolije koje nosi kraj jedne i početak druge godine. Polugodište se odlično završilo za Anju. Stigli su praznici, a sa njima i svetiljke, tezgze sa ukrasima, igračkama i slatkišima. Svega ima na tezgama, ima toliko da preliva. Sve je puno, krcato. A njoj i majci bilo je solidno. Stara poluokićena jelka, koju su dobile od pokojnog deda Mirana, komšije čija je kuća bila dve kuće dalje od njihove, a koji ih je dosta pomagao za svog života, nakrivljeno je stajala u ćošku sobe u kojoj su provodile zimu jer je jedino u toj sobi bilo toplo. A pod jelkom bile su nove gumene čizme, one prave što ne propuštaju vodu, za sneg. Majka je bila toliko ponosna što je uspela da joj kupi poklon za Novu godinu, i to još nove čizme, baš onakve kakve imaju i druge devojčice, a kakve je Anja htela. Radila je često i duple smene, ali se isplatilo videti osmeh na licu male devojčice. Uostalom, to je bilo jedino važno.

Jutro kada je čizme pronašla ispod jelke, bilo je najlepše jutro u celoj godini. Ustala je naspavana i odmorna, jer je noć prošla bez snova, a takve noći su garantovale odmor i spokoj. A sneg, sneg je napadao, zabeleo sve i mamio na druženje i igru. Odmah se obukla i otišla do Milice. Plan im je bio da se celo prepodne igraju u snegu, u kanalu ispred Milićine kuće. Napravile su „Sneška Belića“, ostavile su svoje otiske u snegu, klizale se u svojim gumenim čizmama na Milićinoj ćupriji. Sve je bilo baš kao u Anjinim snovima. Lepota, mnogo lepote, radosti i smeha. Ali zapravo, za stvarno. Prvi put se nije uplašila da će se probuditi i da će sve nestati. Igrale su se,

uživale. Delile su lepotu i zimsku čaroliju. A onda se desilo nešto strašno. Nikad kasnije nije shvatila čime su tako nešto skrivile.

Došao je Marko sa ostalom decom sa ćoška. Anju je za trenutak obuzela radost zbog prisustva druge dece. Nadala se da će zajedno da se igraju, da podele radost. Međutim, deca su počela da ih ismevaju. Ubrzo je Anjin i Miličin „Sneško Belić” postao hrpa izgaženog snega, a njih dve su bile primorane da se sklone u kuću od nasilnika koji su ih gađali grudvama snega. Potresena i razočarana, nije rekla majci šta se desilo. Majka je saznala od teta Mileve. I uzaludni su bili svi ti pokušaji da se uteši razočarano dete. Razočarano, ne u ljude, već u drugu decu, mala bića koja su prerano trulo sazrela i spoznala osećanje lažne nadmoćnosti, a kojoj je bilo dopušteno da se bahato ophode prema drugoj deci. Nije bilo pravde za malu Anju na ovom svetu, nije bilo utehe jer to je bila gola istina. One nisu kao oni. One nemaju ništa. One ne treba da se igraju u njihovoj blizini, da idu u istu školu sa njima, one ne treba da žive! Prerano je shvatila da svet čine „oni” i „mi”. Oni koji imaju i oni koji nemaju. I uvek će oni koji nemaju biti gađani, omalovažavani i loše tretirani. Nada koju je gajila da će jednog dana i ona biti deo grupe dece sa ćoška u trenu je iščezla. Rana je bila duboka, trebalo je dosta vremena da je zaleči, ali ožiljak je ostao zauvek. A Marko... njega je omrzla tiho i potajno, onako kako mrze deca koju život razbesni, u inat sebi i da se nikad ne zaboravi.

*

Prošao je zimski raspust i počelo je drugo polugodište. Obaveze, mnogo obaveza. Naporno je radila jer je znala da je to jedini način da jednog dana postigne uspeh i bolje živi. Dugi časovi, naporni zadaci, lektire... sve je okupiralo. Dan je bio ispunjen od

minuta kada se probudi do trenutka kada spusti glavu na jastuk. Često nije ni primećivala kada je majka radila duplu smenu i kada je nije bilo kod kuće ceo dan. Više se nije plašila ni sama da ostane kod kuće. Znala je da mora da postane neustrašiva i nezaustavljiva, ako želi da uspe. U danima i nedeljama kada od obaveza nije mogla da diše, malo je sanjala. To su bili kratki snovi, koji nisu ličili ni na šta. Samo su joj kvarili kvalitetan odmor koji joj je bio preko potreban. Nije u njima uživala, niti su imali ikakvu poruku. Samo su je mrcvarili, oduzimali svežinu sa lica i stavljali teret na njene umorne oči. A onda se desilo ono što je zauvek promenilo njen život.

Bio je petak, naporan dan u školi. Jedva je dočekala da legne da spava. Večera je bila dobra. Majka je sa posla donela bogat sendvič, a osećaj da je sutra dan bez obaveza, slatko joj se meškoljio po stomaku. Zaspala je za svega nekoliko minuta. A onda je videla njega, Marka. Nekad, ranije, sigurno bi se radovala što joj je baš on u san došao, ali posle onog incidenta, mrzela ga je i da je mogla vrištala bi da joj izađe iz glave i da je pusti mirno da spava. Stajao je ispred svoje kuće i spremao se da vozi bicikl. Dobacio joj je osmeh hijene. Taman kad je htela da uđe u kuću kako ne bi morala više da ga gleda, auto je stao na Markovu ćupriju. Vrata su se otvorila, Marko je prišao vratima. Čovek koji je vozio auto nešto je rekao Marku, Marko je odgovorio. Zatim je pogledao u njenom pravcu, opet se nasmejao kao hijena i ušao u auto. Čovek je odvezao auto. Ništa joj nije bilo jasno, ali se nekako uplašila. Pokušala je da viče, ali glasa nije bilo, pokušala je da potrči za kolima, ali noge su se zaledile i ostala je skamenjena u mestu. Sve je bilo uzalud, osećala se bespomoćno iako je svom snagom pokušala da se pokrene, pomeri, nešto da uradi. I odjednom sve je stalo. Majčino lice, bilo je tu, mirno, blago, nasmevano.

- Smiri se, dušo, samo si loše sanjala.
- Sanjala sam Marka, a mrzim ga.
- U pravu si, samo si ga sanjala. Vidiš, ovde nema nikog, osim mene i tebe. Nemaš čega da se plašiš.
- Ne plašim se ja njega, ali ne volim ni da ga vidim. Mrzim ga!
- U redu, razumem da ti nije drag jer je bio okrutan prema tebi i Milici, i on i ostala deca. Ali, znaš, dušo, šta smo se dogovorile. Kad nekog sanjaš, treba da mi ispričaš. Znam da ne voliš Marka, ali moram da znam šta se desilo u snu.
- Ništa se nije desilo. Opet je bio bezobrazan. Smejao mi se onako podrugljivo. A i da mu se nešto desi, baš me briga. Ne želim da pričamo o tome.
- U redu je, ne želim da ti bude još gore. Prićaćemo neki drugi put.

San je zaboravljen i narednih nekoliko nedelja život se nastavio uobičajenim tokom. Proleće se naziralo, a sa njim prolećni raspust i uskršnji praznici. Sve je bilo u redu dok jednog popodneva teta Mileva nije došla sa Milicom. Bila je vidno uznemirena, tako da je Milici i Anji naređeno da se igraju u sobi. Kad su videle zabrinuta lica svojih majki, igra im je bila poslednja na pameti. Tada su saznale šta se dogodilo.

Marko je nestao, a njegova majka bila je očajna. Nije se vratio iz škole juče popodne sa ostalom decom. Sumnjalo se da se izgubio negde u gradu ili da je otišao sa nekom starijom decom, ali za sad se ništa konkretno ne zna. Markova mama, Ruža, pije lekove za smirenje i ne može sebi da oprosti jer su se dan pre njegovog nestanka posvađali. Čak i sebe krivi za Markov nestanak. Svuda ga traže i policija se uključila u potragu. Otac, koji odavno ne živi sa njima, veoma je zabrinut i aktivno učestvuje u potrazi. Sve su

to one saznale prisluškujući. Dalje se priča nastavila o tome šta će samohrane majke, ako je istina da kidnapuju decu u njihovom kraju i prodaju ih u belo roblje ili nekim porodicama u inostranstvu koje nemaju dece. Njihova ulica je pogodna za otmice dece jer ima dosta samohranih majki i deca su nezaštićena.

Prisluškujući, Anji se krv ledila, telo ukočilo, a pogled zakovao za jednu tačku na tepihu. Tada se setila svog sna, Marka i njegovog osmeha kao hijene. Za trenutak je zažmurila i utonula u svoje misli. Milici nije bilo jasno šta je sa Anjom, kao da je stojeći zaspala. Anja je rukom dala znak da je ne prekida jer se koncentriše i pokušava nečega da se seti. Ali nije mogla da se seti. Znala je da je važno i da bi možda pomoglo da se pronađe Marko, ali uzalud, san je bežao kao da je znao da pokušava da ga uhvati rukama na javi. Nije mogla da se seti.

Milica i teta Mileva su otišle, a majka je čistila kuću. Bila je zabrinuta. Anja se setila njihovog dogovora da ako nekog sanja mora to da kaže majci. Znala je da je sanjala Marka, ali nije mogla da se seti šta se desilo u snu.

- Majka, znaš da smo se ti i ja nešto dogovorile. Ako nekog sanjam da treba da ti kažem.

- Naravno, dušo. Koga si sanjala?

- Pa, Marka... Ali ne mogu da se setim šta se tačno desilo. Sećaš se da sam ga odavno sanjala i da je bio bezobrazan.

- Jeste, u pravu si. Bilo je to pre nekoliko meseci. Vidi, Anči, Marko je nekud otišao i njegova majka ne zna gde je on. Ako se setiš bilo čega, odmah mi reci. Znaš da si bila u pravu za teta Radu i Miličinog tatu. Možda si sanjala nešto što može da pomogne Markovoj mami da pronađe Marka. Pokušaj da se setiš.

- Ali ne mogu, mama. Trudim se, ali ne mogu!

- U redu, možda nije bilo ništa bitno. Moram nešto važno da ti kažem. Znaj da moraš dobro da se čuvaš. Obećaj mi da ćeš dobro da se paziš! Posle škole idi odmah kući, ni kod koga ne svraćaj, ne pričaj sa nepoznatima, ne uzimaj ništa od nepoznatih ljudi, ne ulazi ni u čija kola...

- To je, majka! Setila sam se! Marko se odvezao kolima. On je otišao sa čikom u autu!

- Da li si sigurna?

- Da, jesam. Bio je na ćupriji, spremao se da vozi bicikl. Znaš onaj njegov lep bicikl! Tad je stao auto, Marko je pričao sa čikom u autu, a onda ušao u auto i odvezao se.

Majka je za trenutak prebledela u licu. Nešto je promrmljala sebi u bradu. Anji ništa nije bilo jasno. Majka se ogrnula starom maramom koju je oblačila kad ide u komšiluk i izašla. Ubrzo se vratila sa Markovom mamom.

Bol, očajanje i ljuta tuga izobličili su lice mlade žene. Umor je slomio. Ušla je polako i tiho, a u ruci je nosila veliku čokoladu. Anja je gledala zbunjeno kad joj je drhtavom rukom pružila čokoladu. Žena je teško govorila.

- Kažu da si sanjala mog Marka. Gde je on? Pomozi mi, ja te molim.

- On je otišao sa jednim čikom u kolima.

Tračak nade protrčao je ženinim licem.

- Neko ga je odveo?

- Pa on je rado otišao, bio je srećan što ide.

- Misliš, nisu ga na silu odveli?

- Pa pričao je sa čikom, a onda je ušao u kola i otišao. Čak mi

se i narugao pre nego što je ušao u kola.

- Ali koji čika? Kako izgleda?

- Taj čika se skrivao od mene. Nije želeo da ga neko vidi sa Markom.

Žena se počela tresti i jecati. Majka je blago zagrlila, a onda je neka druga žena zajedno sa majkom izvela Markovu mamu. Anji ništa nije bilo jasno. Htela je da pomogne, ali samo je rasplakala Markovu mamu. A zatim je majka ušla sa jednim čikom.

- Dušo, ovo je policajac koji traži Marka. On će te pitati šta si sanjala pa mu ispričaj sve čega se sećaš.

Razgovor sa ovim čikom je bio mnogo prijatniji nego sa Markovom mamom. Čak joj je bilo i zabavno da sa njim priča.

- Anjice, hajde da se ti i ja igramo jedne igre. Da li bi želela da budeš policajka i da činiš dobra dela?

- Mislite da nađemo Marka?

- Jeste, baš sam na to i mislio. Policajko, molim vas da mi kažete šta ste vi to sanjali?

Anja je policajcu ponovila skoro istu priču kao i ženi malopre.

- Vidiš, Anjice, svi želimo da pronademo Marka. Sigurno i ti to želiš.

Anja ga je zbunjeno gledala, jer nije znala šta želi. Marko je bio bezobrazan prema njoj i mrzela ga je, ali nije htela da kvari igru sa ovim čikom.

- Sve što si mi rekla je od velike pomoći. Hvala ti. Čuo sam

da si do sad nekoliko puta bila u pravu kad si rekla da će se nešto desiti. Verujem da si i ovaj put u pravu i da je Marka neko stvarno odveo. Jesi sigurna da si to sanjala ili si možda zaista videla neka nepoznata kola na ćupriji kod Marka?

- Pa kola nisu bila nepoznata. To su kola kakva ima Markov tata, znam jer u njima vozi Marka.

Čovek je za trenutak zanemeo.

- Hoćeš da kažeš da je Markov tata odvezao Marka?

- Pa ja nisam videla koji je to čika bio. Ali kola su velika, zelena, baš kao što ima Markov tata. I Marko je bio srećan što ide sa tim čikom.

Tajac je opet nastupio. Policajac nije znao šta da misli. Neko vreme je sedeo i ćutao, a Anji se činilo kao da je pokvarila igru. Sigurno je rekla nešto pogrešno, možda ga je čak i naljutila. Majka je ušla sa skuvanom kafom, ali se policajac zahvalio i izašao.

- Anči, šta se desilo? Jesi lepo pričala sa gospodinom policajcem?

- Jesam, ali se on naljutio čim sam rekla da se Marko odvezao u kolima kakva ima njegov tata.

Majka je po ko zna koji put taj dan prebledela, ali je nekako odahnula. Mada, grč joj se još video na licu. Sedela je i ćutala. Anja se osećala kao da je sad i majku naljutila.

Kad je teta Mileva kasnije ušla, majka je već, izgleda, znala kakve joj vesti donosi. Marko je bio kod oca, koji ga je odveo kod sebe onog dana kad se Marko posvađao sa mamom. A kako se već godinama bori za starateljstvo, planirao je da zadrži dete za

sebe. Marko je dobrovoljno bio kod oca. Čak se saznalo da je sam pozvao oca da ga vodi kod sebe jer ne želi više da živi sa majkom. Ubrzo zatim, Marko je vraćen kući i ceo događaj je bio zaboravljen.

Ali Anja nije bila zaboravljena. Ljudi su zazirali od nje i majke, čudno su ih gledali i došaptavali se uvek kad bi njih dve prošle ulicom. Deca su Anju prozvala vešticom, a Marko, kad je saznao da je ona kriva što su ga odvojili od oca, zarekao se da će mu platiti za to. Ljudskoj nezahvalnosti nema kraja pogotovo kada je vođena besom. A deca imaju posebno razvijen osećaj za nezahvalnost koju ispolje u trenucima kada osete da ih je neko razočarao ili izdao. Čak je i Markova mama izgledala nekako ljuto i sklanjala bi se u kuću kad bi videla njih dve.

*

Prvi incident koji se desio nakon nemilog događaja sa Markom bio je polomljen prozor. Neko je razbio prozor dok su Anja i mama bile van kuće. Zatim je neko napisao na tarabi da su veštice. Majka je počela da se plaši. Policija je pozvana, ali kako je ustanovljeno da ne postoji realna pretnja po život, samo su slegli ramenima i otišli. Nije bilo nikog da im pomogne. Samo je mali krug komšija ostao uz njih jer blisku rodbinu nisu imale. Majka je bila svesna da je svaki odlazak ili dolazak iz škole bio opasnost po Anju, a svaki put kad je bila primorana da je ostavi samu kod kuće plašila se da će joj se nešto strašno desiti. Anja se nije bojala i tešila je majku da je u redu, da nije uplašena, da je ostavi samu kod kuće. Ali nerado je to činila. Često je vodila na posao kako je ne bi ostavljala samu. Anja bi sedela tamo, u kuhunji, gde se spremala hrana, na neudobnoj stoličici, sa knjigom u rukama. Nije joj se sviđalo tamo, nekako kao da je gubila vreme u toj buci i gužvi. I sav taj smrad od hrane... smetao joj je, gadio joj se, ali majka je tako odlučila i morala je da posluša. Jedina dobra stvar bila je hrana,

mogla je da jede koliko želi i šta god želi. Prvi put u životu probala je namirnice koje do tada nije imala prilike da okusi.

U početku nisu ni obraćali pažnju na devojčicu. Međutim, kada se raširila priča zašto dolazi sa mamom na posao, počeli su, i na majčinom poslu, da zaziru od njih i da ih čudno gledaju. Bilo je pitanje vremena kada će komentari i ogovaranje doći do šefa. Kada se to desilo, majka je zamoljena da devojčicu više ne dovodi sa sobom na posao, a ako to ne ispoštuje, posao više neće ni imati. Opet je bila na početku. Kako zaštititi sopstveno dete? Obeleženo, diskriminisano, svima krivo... Strepila je i od razgovora sa Anjom zašto je to sve tako. Zašto je niko ne voli? Šta je to pogrešno uradila? Ta samo je rekla šta je sanjala i ništa drugo. Nije slagala. Bilo je očigledno da ona ima neke sposobnosti koje druga deca nemaju, ali kako objasniti da je to u očima drugih ljudi loše. Kako je sačuvati od same sebe?

Jednog dana Anja je došla uplakana iz škole. Deca sa čoška su je presrela, oduzela joj torbu i pocepala knjige. Nisu postojale reči koje bi utešile dete, nije postojao zagrljaj koji bi odagnao misli makar za tren od nesreće u kojoj se našlo niti rame koje bi primilo toliko suza!

- Majka, zašto me mrže? Opet kažu da sam veštica, da me treba spaliti na lomači. Marko kaže da će me politi benzinom i zapaliti šibicom. Kažu da se zbog mene ljudima loše stvari dešavaju. A ja nikom ništa nisam uradila.

- Znam, dušo, znam. Ne boj se, neću dozvoliti da ti se nešto desi. Vidiš, oni te ne poznaju. A kad nekog ne poznaješ, onda se nekad i plašiš te osobe. Oni ne znaju da ti samo sanjaš i da nikom ništa loše nisi uradila. Oni se tebe plaše, a svoj strah prikrivaju tako što se ponašaju loše prema tebi. Znam da ti je teško da razumeš, ali

nema razloga da se bojiš. Više te nikad neću ostaviti samu!

Majčine reči detetu nisu bile neka uteha, ali ih je prihvatila kao najbolje što trenutno može da joj pruži.

Te noći je nemirno spavala. Budila se, ustajala iz kreveta, hodala po sobi, da bi se zatim stropoštala u krevet u bunilu. Kada se ujutru probudila, osetila je oštar bol u glavi. Toliko oštar da je odmah povratila pored kreveta. Srećom, majka je bila kod kuće da joj ukaže pomoć. Taj dan nije išla u školu. Majka je nije vodila kod lekara jer je mislila da je u pitanju obična iscrpljenost. Spremila joj je obilan doručak, limunadu i dopustila da dan provede u krevetu. Pored sve majčine brige i pažnje, Anji nije bilo bolje. Bol je nekako prešao na jednu stranu glave i sekao je, kao nožem. Svetlo joj je toliko smetalo da je glavu zagnjurila u ruke, a očne kapke zalepila na oči. Bol je bio toliko jak, i sve što je majka pokušavala da joj olakša, nije pomoglo. U jednom trenutku dete se zgrčilo u fetus položaj. Sa glavom među kolenima, molilo je za pomoć. Shvativši da detetu ništa neće pomoći, majka je odlučila da je odvede kod lekara i potraži stručnu pomoć.

Lekar je konstatovao da Anja ima napad migrene. Na pitanje šta je moglo kod deteta da izazove migrenu, samo je slegao ramenima.

- Bilo šta! Stres, problemi, iscrpljenost, nespavanje, nekad ima tu genetike... Neistraženo je to, pravo da vam kažem. Do nedavno ljudi sa migrenama smatrani su hipohondrima koji se prenemazu. Mali je napredak učinjen po pitanju migrena. Svako se snalazi kako može. Mnogi se okreću alternativnoj medicini. Ja ću joj dati lek za bolove, da joj malo olakšamo, mada ne tvrdim da će glavobolja prestati. Ako glavobolje postanu učestale, moraće da uzima redovnu terapiju protiv migrena. Prepisaću joj lekove i

vitamine da joj dajete narednih nekoliko dana kako bi se oporavila što pre jer deluje dosta iscrpljeno.

Anja je primila injekciju protiv bolova. U tolikom je grču bila, da nije osetila kad su joj dali injekciju. Sve bi pristala da joj urade, samo da bol prestane. I bilo joj je lakše. I majka je osetila olakšanje jer je detetu bolje, ali briga se za čas vratila kad je saznala cenu lekova. Novca nije imala. Jedini način da plati lekove jeste da zamoli šefa da joj da deo plate unapred. Znajući ga, mislila je da to neće biti problem. Odvukla je Anju do restorana u kom je radila. Zamenica šefa je prvo negodovala kad je videla Anju jer su se plašili i nije bila poželjna na maminom radnom mestu. A kad je saznala razlog dolaska, počela je da više kako nisu došle u dobrotvornu ustanovu i kako novac mora da se zaradi. Nema nikakvih isplata unapred, a ako im treba pozajmica neka idu u banku. Majka je bila očajna na putu do kuće. Pričala je sama sa sobom.

- Ne razumem. Zašto je tako zla?! Pa za lekove sam novac tražila! Kako ću da se snađem?!

- Ne brini, majka, ta žena će se razboleti i umreti!

- Zaboga, Anja, kako možeš tako nešto da kažeš! Nije isto reći da je neko zao i poželeti mu smrt! Da to više nikad nisi rekla! Je li ti jasno?!

- Ali ja to ne želim, to će biti tako! Sanjala sam odavno, još dok sam dolazila sa tobom na posao. Uvek me je grdila kad god bih nešto zatražila. Sanjala sam da smo jeli u restoranu, tu kod tebe na poslu i da je ona natrpala mnogo hrane i da se udavila od te hrane u grlu.

- Pobogu, Anja, ne govori to više! Plašiš me!

Majka je začuđeno gledala dete. Na trenutak je prestala da misli na goruće probleme, na svoje dete koje trpi bolove, na

novac za neophodne lekove, na drsku zamenicu, na sve. Nekako, sve je nestalo, ničeg nije bilo. Samo pitanja. Kako je moguće da dete može da zna da li će neko živeti ili umreti? Da li će neko biti povređen ili spasen na vreme? Kako? Kako? Pa ona je samo dete! Šta deca znaju! Ona čak nema ni računar pa da joj se napuni glava svakakvim glupostima kao deci koja imaju. Kako zna? Majka je znala da je samo pitanje vremena kada će Anja izreći tragediju. Šta će se onda desiti? Ljudi je i sada smatraju čudnom, a deca nazivaju vešticom. Kako je zaštititi? Gde god je odvela, ona neće pobeći od snova, neće isterati ljude iz njene glave, neće moći da je spase same sebe. Kako pomoć potražiti? Gde? Kome se poveriti? Opet se vratila u stvaran svet. Pogledala je oko sebe i videla pustu ulicu. Kome se obratiti? Trebao im je novac, ali više od svega pomoć i savet. Pognute glave, držeći dete za ruku, pvela je kući.

Na pragu kuće ih je dočekala teta Mileva. Videvši majku shvatila je da vesti nisu dobre. Sve tri su ušle u kuću. Anju su smestile u sobu i ušuškale u krevet, a teta Mileva joj je donela kolače. Žene su se neko vreme motale po Anjinoj sobi, pazeći da joj sve bude potaman i trudeći se da joj u svemu ugone. A onda su se povukle. Anja je čula majku kako plače dok razgovara sa teta Milevom.

- Šta da uradim? Kako da joj kupim lekove kad novac nemam?! Ivana nije htela da mi da unapred platu. Da je šef bio tu, mislim da bih dobila. Ovako smo oterane, kao kerovi, kao gubavci. Bojim se za Anju. Ljudi koji znaju za priču o Marku, zaziru od nje, gledaju je čudno. Ne smem više da je vodim na posao. Ljudi ne shvataju da je ona samo dete. Jeste da ona ima neke da kažemo sposobnosti, ali nije dete krivo. Šta ona može kad se dešavaju samo loše stvari?! Da je predvidela nešto lepo onda bi je svi veličali, a ovako... Znaš šta mi je rekla na povratku do kuće? Da će se Ivana razboleti i umreti.

Još mi kuva u stomaku od te njene izjave. Mislim da je ovaj put pogrešila jer je bila ljuta što je Ivana vikala na nas, pa je poželela da Ivana umre. Međutim, ona me je ubeđivala da je to istina, da ne laže, da je opet sanjala... ali da joj je tek sad postalo jasno šta će se zaista desiti! I šta ja sad treba da uradim? Da kažem Ivani i dobijem otkaz? Ili da ćutim i čekam da se desi, a onda da kažem da sam znala jer je moje dete na koje je ona vikala to predvidelo!

Majka je nastavila i dalje kroz plač da priča, a teta Mileva da je teši. Smirila se tek kad je teta Mileva donela novac za lekove. Majka je molila da kaže gde je novac nabavila jer je znala da ona i Milica teško žive, ali teta Mileva nije rekla. Novac je bila primorana da uzme jer joj je trebao za Anjine lekove. Na obećanje da će odmah od prve plate vratiti, teta Mileva je uveravala da nema potrebe da se brine oko novca i da ne treba da vraća. Sve je to majci bilo čudno, ali u nevolji čovek ne razmišlja trezveno već prihvata rešenje koje mu se samo nameće ili ono koje nametnu ljudi koji prvi priskoče u pomoć.

*

Život se na kratko nastavio normalnim tokom. Jednog dana majka je saznala da se Ivana onesvestila na poslu i da je uzela bolovanje. Taj dan je došla kući bleđa i preplašena. Znala je da mora nešto da uradi po pitanju Ivanine bolesti jer joj je život ugrožen. Nešto mora da uradi, nekom mora da kaže! Nije je obavestila o tome šta je Anja sanjala dok je dolazila na posao, a kako sad da je pronađe kad zbog bolesti ne dolazi na posao! Nije bio u pitanju samo Ivanin slučaj, već je postojala opšta uznemirenost zbog svega što se desilo i strah zbog onoga što će Anja reći da će se desiti, zbog onoga što će predvideti. To je najviše plašilo! Kome da se obrati? Stalno se pitala. Nisu imale nikoga. Bar da je Anjin otac valjao i ostao sa njima bilo bi joj lakše da ima bar njegovu podršku.

Osećala se kao da nije bilo osobe na svetu koja bi je razumela i utešila. Nije znala da li je to dar od Boga ili prokletstvo. Nije znala da li je treba podržati u njenim snovima ili je odvesti negde gde će pronaći način kako da se reši tih snova. Sluđena i nemoćna, jednog nedeljnog jutra otišla je u crkvu sa Anjom.

Bilo je tiho, crkva je još uvek bila prazna. Anja, nekako, nije volela crkvu. Osećala se nelagodno i strano, uvek joj je bilo hladno. Mada joj se dopadao sveštenik. Imao je nekako topao glas i uvek je lepo sa njima pričao. Zapalile su nekoliko sveća, a majka je počela da plače. Kada su ugledale sveštenika, majka je brzo obrisala suze, Anju smestila na klupu i otrčala u njegovom pravcu.

- Oče, molim vas, da li bih mogla sa Vama da razgovaram?
- Naravno, dete moje, šta te muči? Šta te dovodi kod mene?

Anja dalje nije čula razgovor. Znala je da će majku sveštenik posavetovati šta da uradi, ali se plašila šta bi on mogao da pomisli o njoj kad čuje za njen „dar”. Sigurno će i on pomisliti da je veštica i više neće hteti da priča sa njima. Iako još dete, znala je, duboko u sebi, da je bitka sa onim šta ljudi misle, ustvari borba sa vetrenjačama, kako majka kaže, a to je značilo uzaludna. Mada, ona se nekako osećala kao vetrenjača. Znala je kako izgledaju vetrenjače i čemu služe, jer ih je videla u knjizi. I ona je osećala da stoji na vetrometini, da je vetrovi šibaju kao hiljade noževa istovremeno koji se zaranjaju u njeno malo telo, da je celo telo zbog toga boli, a glava pulsira i raspada u sitne komade. Znala je da ne vredi objašnjavati nešto što ni njih dve jadnice same ne razumeju. Prihvatiti i živeti, jedino se to moglo, i ćutati, ćutati kao zaliven, što bi teta Mileva rekla.

Obuzeta dubokim mislima, Anja nije primetila kada se majka vratila i sela pored nje na klupu.

- Dušo, nešto smo pričali sveštenik i ja. Kako bi bilo da se krstiš? Znaš da je tvoj tata otišao kad si bila beba, ja tad nisam razmišljala o tome. Znaš, bila sam mnogo povređena. Posle, opet, nije bilo vremena. Mislim da je sad pravi trenutak da te krstimo. Da li bi to želela? To je veoma lep čin, imaćeš i svoju kumu, a sigurno ćeš se nakon krštenja bolje osećati. Možda prestanu i ti dosadni snovi. Reci mi, da li bi htela da te sveštenik krsti?

- Htela bih, želim i ja da budem kao druga deca.

- Trudim se, dušo, da budeš kao svako drugo dete... - neubedljivo, i za sebe, odgovorila je majka.

Anja je teta Čarnu, maminu prijateljicu, odabrala za kumu. Znala je da će joj buduća kuma kupiti poklon, pa se nadala novoj knjizi jer one koje ima već je odavno pročitala.

Nekoliko dana nakon posete crkvi, majka je sve organizovala sa sveštenikom. Kupila je sve što je potrebno za sam čin krštenja, spremila dar za kumu, pozvala teta Milevu i drugaricu Milicu da prisustvuju i pripremila malo posluženje kod kuće. Anja je bila uzbuđena zbog priprema i pažnje koja je na nju bila usmerena. Iako je bila jedinica, nikad nije osetila da se svet vrti oko nje. Bilo je to slatko i opijajuće osećanje, koje svako dete treba da oseti makar jednom u svom detinjstvu, a tada je bio Anjin trenutak.

Svi su pomogli da majka organizuje Anjino krštenje. Teta Mileva je umesila kiflice i sašila haljine za devojčice, za Milicu bebiplave, a za Anju bebiroze boje. Teta Čarna je donela cveće i tortu. Anja je dobila i poklone. Od majke ikonicu svete Petke da je uvek čuva, kuma joj je kupila dve nove knjige i košuljicu, a drugarica Milica je donela lepu bojanuku i bojice. Anja je bila presrećna. Tog dana, ona se osećala prihvaćeno, voljeno i kao nikad u životu do tada, normalno.

Anju je sam čin krštenja uplašio. Oduvek se osećala nelagodno u crkvi, a sada, sva ta svečana tišina dok obred nije počeo i u trenucima predaha sveštenika, nekako je bila čudna. Sveštenikovo zapevanje posebno! Nikad ga nije čula kako peva, ali on nije pevao već zapevao. Neprijatno se iznenadila kad je polio vodom po glavi. Već je htela besno da protestuje kako to zaista nije bilo neophodno, ali se suzdržala jer je bila sigurna da sveštenik zna šta radi i da je to deo obreda. A tek što se uplašila kad joj je prišao sa makazama, ali je ubrzo postalo jasno da je neće povrediti već da mu je potreban pramen njene kose.

Nakon krštenja, žene sa devojčicama su otišle u Anjinu kuću na kafu i posluženje. Sve je prošlo u najboljem redu. Devojčice i njihove majke bile su presrećne!

Dani koji su usledili nakon krštenja u Anjinoj svesti bili su nekako svečani. Zaista se osećala lepo i posebno. Tih dana je osećala da je deo ovog sveta, dete kao i sva druga deca. Imala je volje, dosta volje. Provodila je vreme u dvorištu pod otvorenim nebom, čitajući knjige koje je želela i uživala u suncu koje joj je peklo obraze upijajući blagodeti koje je svaki novi dan donosio. Bila je srećna što živi. A najviše je radovalo to što odavno nije ništa sanjala. I glavobolje više nije bilo. A majka, majka je bila manje zabrinuta, i dalje u nekom blagom grču, ali smirenija nego ranije. Kao da su se prvi put posle dosta vremena opustile i konačno počele da žive. Prošlo je dosta vremena i za čas je počeo letnji raspust, a sa njim i sunce, mnogo sunca. Anja je volela da vreme provodi napolju. Čeznula je za prirodom, za mestom gde bi bila slobodna da trči dok je noge ne zabole, da istražuje razne biljke i bubice, da se razbaškari na travi i prepusti suncu. Lepo se odmorila tokom letnjeg raspusta.

Sklad, koji su ona i majka uspele da izgrade prethodnih meseci, naglo je narušen kada je maminoj koleginici Ivani dijagnostikovao rak pankreasa. Spasa nije bilo, bolest je uzela maha. Bilo je samo pitanje vremena koliko će Ivana još živeti. Majka je opet pala u očaj. Istorija se ponavljala. Smatrala je sebe odgovornom za Ivanino stanje jer je nije na vreme upozorila da joj je život u opasnosti. A pokušavala je više puta. Ivana je uvek bila mnogo nadmena i nije želela da vodi bilo kakav razgovor sa radnicama. Čak i ako je taj razgovor bio od životne važnosti!

Ubrzo nakon saznanja o bolesti, Ivana je preminula. Majka je bila u šoku danima. Tražila je od Anje da joj ponovo ispriča san u kom se Ivana davi. Žena je uporno tražila nit, smisao, bilo šta, što bi pomoglo da razume kako dete može da predvidi ovakve stravične događaje. Ali nije postojao magični končić koji bi razmrsio čvor niti smisao u svemu što im se događalo, jer to je bio život. Svako dobije karte po rođenju i na svakom je da odigra svoju partiju kako najbolje ume. Majka je prihvatila da igra svojim lošim kartama, ali nikako nije mogla da prihvati da je i Anja dobila karte sa kojima će unapred izgubiti. A znala je to odavno. Neće se sve ovo dobro završiti. Neće to dopustiti, da li ljudi, da li Bog ili neka druga viša sila. Anjin dar je smetnja koja mora u korenu da se saseče. I opet ona pitanja... Kako da je sačuva? Kako da nejakom dete zaštiti od ljudi, od pravde koja će je kad-tad stići? I opet se strah uvukao u kosti... Bojala se svoje senke jer bi i ona mogla da povredi Anju!

Teta Mileva je pokušala da na razne načine dopre do zabrinute žene i da je urazumi. Ali pomoći nije bilo. Majka je često šetala zamišljena po sobi, a nekad je pričala sama sa sobom. Bila je iscrpljena od neprospavanih noći u kojima je tražila rešenje. Anju je takvo majčino stanje i ponašanje počelo da plaši. Stvari su se malo poboljšale nakon majčinog ponovnog odlaska u crkvu

kada je opet pričala sa sveštenikom. Vidno se umirila i prihvatila situaciju u kojoj se našla. Tada je često govorila da šta god da se desi, od Boga je i one će to prihvatiti. Bila je čvrsto rešena da se bori za svoje dete, pa makar to značilo ići protiv celog sveta.

*

Jednog dana Anja se probudila bolje raspoložena nego prethodnih dana. To je i majka primetila, mada nije znala šta je dovelo do toga. Ispitivala je devojčicu zašto je vesela, ali odgovor nije dobila. Anja se samo blago smeškala majci u lice i u inat. Nije se usuđivala da je pita da li je nešto lepo sanjala jer se plašila odgovora. Ali su se stvari ubrzo razjasnile!

Kod majke u restoran često je svraćao jedan stariji gospodin. Udovac! Uvek je bio lepo i uredno odeven. Finih manira i ozbiljnih crta lica! Lepo raspoložen i spreman da sa svakim započne razgovor. Smatrali su da je, kao udovac, željan razgovora. Svraćao je obično u restoran da večera. Niko na njega nije obraćao pažnju. Bio je samo redovan gost kao i mnogi drugi. Prolazili su meseci, a on je i dalje nastavio da bude redovan gost.

Jednog dana taj gospodin je zamolio konobaricu da pozove Anjinu majku kako bi joj se lično zahvalio na izvrstnoj večeri, kako se sam izrazio. Anjina majka je prišla stolu spuštene glave. S obzirom da je ovo bila situacija u kojoj se prvi put našla, nije znala kako da se ponaša. Uglavnom su gosti imali zamerke i pritužbe. Ovo je bio jedini slučaj kad je pozvana da pozdravi gosta koji je zadovoljan njenom hranom.

- Draga gospodo, veoma ste me usrećili večerašnjim obrokom. Nikad jelo nije bilo ukusnije nego večeras.

Anjina majka je uporno držala pognuto glavu. Bio je stid da pogleda čoveka u oči. Konobarica je opomenula laktom da mora nekako da odgovori na čovekov kompliment jer će izgledati nezahvalno.

- Zahvaljujem se, veoma ste ljubazni. Samo sam radila svoj posao! - majka je postidjeno odgovorila.

Kad je odgovorila tom prefinjenom gospodinu mislila je da će se onesvestiti. Nikad je niko nije pohvalio, a pogotovo jedan gospodin!

- Ja sam Novica – nastavio je razgovor.

Žene su stojeći slušale.

- Otkad mi je žena umrla nisam jeo domaću hranu, a vaša kuhinja je prava domaća.

Anjina majka je bila polaskana jer je konačno neko pohvalio njen trud i rad. Zahvalila je gospodinu još jednom i povukla se u kuhinju.

Prošlo je dosta vremena. Gospodin Novica je redovno dolazio. Uvek je pozdravljao gospođu koja ukusno kuva. Za praznik žena, 8. mart, doneo joj je cveće. Bilo je očigledno da mu se dopada i otvoreno je pokazivao svoja osećanja kroz pozdrave i diskretne poklone.

Jedne večeri, kad je došao u restoran, zamolio je da razgovara sa Anjinom majkom. Žena se na trenutak uplašila misleći da nešto nije u redu sa hranom. Požurila je da priča sa gospodinom Novicom ukoliko ima nekih problema kako šefovi ne bi saznali da

mušterija ima primedbe na hranu ili uslugu.

- Gospodine Novice, molim da mi oprostite ako nešto nije u redu sa hranom. Donećemo vam nešto drugo. Molim vas da ne zovete mog šefa... - počela je da se pravda unapred.

Nije uspela da završi, kad je prekinuo osmeh gospodina Novice.

- Dobra gospođo, pa kakve zamerke ja da imam na vaš rad?! Sa hranom je sve u redu! Ukusna kao i uvek. Poslao sam po vas jer sam želeo da vas pitam da li biste izašli sa mnom na večeru. Vi meni stalno spremate večeru... Dopustite mi, stoga, da ja vas izvedem na večeru. Molim vas nemojte odbiti.

Žena je stajala pored stola kao skamenjena. Pokušala je da progovori, ali reči nisu izlazile iz usta. Ni glasa da pusti.

- Kako je Šekspir rekao da je ćutanje znak odobravanja, shvatiću vaše ćutanje kao pristanak.

Taman kad je došla sebi i ohrabrila se da progovori, koleginica Mira koja je sve prisluškivala, odgovorila je umesto nje:

- Gospodine Novice, moja koleginica se veoma zahvaljuje i prihvata vaš poziv. Biće joj drago da izađe na večeru sa vama – spasila je Mira situaciju.

Već za vikend Anja je ispratila majku na prvi sastanak. To je bio prvi događaj takve vrste u majčinom životu otkad Anja zna za sebe. Majka je bila veoma lepa. Blistala je u haljini koju je kupila u prodavnici polovne garderobe. Teta Mileva je došla sa Milicom

da Anji prave društvo dok se majka ne vrati. Devojčica se samo smešila jer je ona znala ono što ostali nisu. Sanjala je ona odavno da će se pojaviti čovek u majčinom životu, dobar čovek koji će i nju prihvatiti jer je i ona deo žene koju voli. To je bio jedan od retkih snova kada se probudila naspavana, zadovoljna jer je videla lepe stvari. Ali tada nije smela ništa nikom da kaže, jer se plašila da ako iznese misli iz svoje glave i izgovori ih, da će one nestati i da nikad neće postati stvarnost.

Na pitanja da li je srećna zbog majke, samo je odobravala glavicom. Bila je zaista srećna jer je znala da je ovo čovek koji će njenu majku usrećiti. Zna ona to veoma dobro, sanjala ga je. Samo nije ni mogla da pretpostavi da je u pitanju pravi gospodin. Jedino joj se nije dopadalo to što je dosta stariji od majke i ima sedu kosu, ali ako se majci sviđa i ona će da ga prihvati kao svog tatu.

Ubrzo je čika Novica postao redovan posetilac njihove kuće. Anji je donosio slatkiše, a majku obasipao komplimentima. Osećala se porodična atmosfera prvi put otkad postoji kuća u kojoj su živele.

Oduvek su tu živeli ljudi, ali ljudi koji nisu cenili porodicu i porodične vrednosti. Svi Anjini preci koji su potekli u toj kući ili u nekom razdoblju svog života u njoj živeli, nisu shvatali porodicu kao najbitniji aspekt svog života. Porodica i dom im nisu mnogo značili, često je to bila samo usputna stanica da se prespava, pa da se dalje nastavi sebično sa svojim životom. Bilo je izuzetaka kao što je bio Anjin deda sa očeve strane. Anja ga je mnogo volela. On je dosta uredio kuću jer je mislio da će brak Anjinih roditelja opstati, a ona imati srećno i bezbrižno detinjstvo. Ali neko prokletstvo nije dalo da se makar jednom kolenu njihove loze zalomi da vodi normalan život. Uvek je tu bilo problematičnih ljudi. A takav je

bio i Anjin otac. Voleo je da posećuje kafane, da dolazi kasno noću, kad bi majka sa bebom odavno zaspala. Onda bi je budio tražeći da jede, da mu pomogne da se smesti u krevet jer je često dolazio u takvom stanju da nije mogao sam da brine o sebi. Ona bi ćutke ustajala iz kreveta, tiha i poslušna da ne probudi dete. Njena poslušnost ga je dovodila do ludila i to što se nikad nije pobunila, nikad ni reč da pusti. Samo potvrda glavom da će biti urađeno sve što je naređeno. Kad bi se sagnula kraj njegovih nogu da mu izuje cipele, ne bi više mogao da izdrži tu poslušnost i tu jadnost žene koja je samo htela da sačuva mir i svoju porodicu, udarao bi je pesnicom posred glave. Tada bi se srušila na pod, ali i dalje ne puštajući glasa, ni vapaja. Opet bi ustajala još prkosnija u svom ćutanju i odrešitija u izvršavanju njegovih naređenja. Zaspao bi obučen i besan, a u sobi bi se do jutra osećao miris rakije, kafane i društva sa kojim je bančio celu noć. Ujutru bi ga jedva probudila da ide na posao. Tada bi nastupio nov nalet besa što ga budi tako rano. Često bi odbijao da ide da radi. Ali tu je bila uporna jer je bila svesna da egzistencija njenog deteta zavisi od njegovog odlaska na posao. Budila bi ga i molila, on bi samo okretao glavu na drugu stranu i nastavljao da spava. Sve dok mu se u jednom trenutku njen glas ne bi zgadio. Tada bi, psujući, ustajao, navlačio cipele i odlazio na posao. A nekad, nakon izlaska sa društvom, nije ni dolazio kući. Spavao je ko zna gde. Ona je samo ćutala i trpela, jedino je to znala. Brinula je o detetu i izvršavala njegova naređenja kad bi ih udostojio svojim prisustvom. Bio je loš prema njima, ali nije imala gde da ode, nije imala kome da se obrati. Nikakav otac, nikakav muž, nikakav čovek. Najgora vrsta ljudi! Zatrovana krv, besna i divlja! Svekar joj je često govorio da ga ostavi, da ode sa detetom, da se spasi, ali je dobro znao da je to nemoguće.

Kada je Anja imala tri godine, život ih je pogledao. Jedne noći, otac se nije vratio. Niko na to nije obraćao pažnju jer se

dešavalo da ga nema danima. Kada je prošlo nekoliko dana, a od njega i dalje nije bilo ni traga ni glasa, majka je nestanak prijavila policiji. Policija je znala o kome je reč, pa se nije mnogo angažovala da ga pronađe. Rekli su da je najverovatnije da je otišao sa drugom ženom, vidali su to mnogo puta pa im se činilo da se i ovde o tome radi. Majka je bila sumnjičava, ali nije mogla da ide sama da ga traži. A ako je istina to što policija kaže, vratiće se kad mu dosadi ta druga žena. Uvek se vraćao. Nedelje su se pretvorile u mesece, meseci u godine, a otac se nije vratio. Lako su se navikle na mir, ali problem se pojavio jer nije bilo dovoljno novca da se preživi. Penzijica Anjinog dede je bila skromna. Stoga se majka zaposlila, a dete je čuvao deda. I neko vreme su lepo živeli. Sve dok Anju i majku deda nije napustio. Tada su ostale same na svetu i tada je počela njihova prava borba za goli život. Od tada nisu znale šta znači radost, mir i spokoj. Od tada nisu znale šta znači najesti se i ispuniti osnovne fiziološke potrebe na način dostojan jednog ljudskog bića. Struju su im često isključivali, a ogrev su nekad sakupljale po ulici. Bilo je dobrih i sažaljivih ljudi, koji su pomagali ovu neustrašivu ženu, koja je živela za svoje dete. Ali niko detetu nije mogao da obezbedi ono što mu je najviše nedostajalo, a to je otac. Iako se majka trudila da Anja nikad ne oseti da su same na ovom svetu, Anja je uvek osećala prazninu i potrebu za čovekom muškog roda, za figurom koja će im pružiti stabilnost i sigurnost u životu. Taj osećaj se pogotovo pojačao kad je umro Anjin deda i trajao je sve dok se nije pojavio čika Novica. Tada je Anja, prvi put u životu osetila da se pojavio pravi muškarac koji će usrećiti njenu majku, a njoj biti otac.

Anju je čudilo zašto čika Novica već nema svoju porodicu, a tako je star. Majka joj je objasnila da mu je žena odavno umrla, a da nisu mogli da imaju dece. Sve u vezi njega se činilo savršenim. Bio je obrazovan i pročitao je mnogo knjiga. Često je Anji pričao o

mestima koja je posetio sa svojom ženom. Obzirom da nisu imali dece, mogli su da priušte putovanja. Živeo je u gradu, u strogom centru. Imao je svoj stan, mali ali dovoljan za njega, za samca. Čak je posedovao i auto što je Anju posebno oduševilo jer je bila retkost da se ona vozi automobilom. Kao bivši činovnik u pošti, a sada penzioner, bio je veoma ljubazan i srdačan. Uvek joj je donosio poklončiće i slatkiše, a jednom je čak naručio i picu koja je stigla na kućnu adresu, pa su njih troje zajedno večerali, kao prava porodica. Majka je bila srećna. Prosto je blistala od sreće. Sve što je radila, radila je sa puno elana i volje. A kad bi uveče čekala da navrati njen obožavalac, bila bi kao devojčurak koji ne može da dočeka da vidi svog verenika. Svuda se osećala pozitivna energija, a kuća je bila ispunjena toplotom pravog doma.

Bilo je očigledno da je gospodin Novica i u svojim ranim šezdesetim godinama do ušiju zaljubljen. Ljubav ne bira kome ni kada će da se desi. I sam gospodin Novica je mislio da je njegovo vreme odavno prošlo kada je u pitanju ljubav i život u dvoje, ali kako to obično biva, nikad se ništa ne desi onako kako smo planirali ili želeli. Bio je svestan da će možda do kraja života ostati samac, da će sam čistiti svoj stančić, jesti kupovnu hranu i na kraju završiti u gerontološkom centru kada više ne bude mogao da se brine o sebi. Bio je svestan svoje sudbine i prihvatio je. Ali, bilo kako bilo, jedno je znao. Boriće se do kraja. Živeće dok srce u njegovim grudima bude pumpalo krv, hodaće dokle ga noge budu nosile i prkosiće životu. Zato je posećivao restorane, igrao šah sa drugim penzionerima u parku i išao u duge šetnje. Trudio se da preostale godine života provede na najbolji mogući način, okružen ljudima. Često je osećao da će otići sa ovoga sveta, a da ništa nije ostavio za sobom. Ni dete, ni zasađeno drvo, ni napisanu reč. Ništa! Tada bi žalio što nije usvojio dete, što nije bar pokušao da nekom bude roditelj. Uvek je smatrao da je to znak od Boga i

da njemu možda nije suđeno da ima dete i da bude otac. I ko je on da ide protiv Božije volje?! Iako je prihvatao činjenicu da ga niko nikad neće nazvati ocem, nije mogao da prihvati da će umreti, a da ne sazna zašto je to tako. Zašto je on osuđen da mu se zatre trag, kad gori od njega žive i ostavljaju za sobom potomstvo? Zašto da njegova krv ne teče više ničijim venama kad nikad ništa loše nije uradio niti ikom naudilo? To su bila pitanja koja su ga čitav život pratila i mučila. Znao je da odgovor nikad neće dobiti. Ali crv koji ga je jeo iznutra ceo život, ni u starosti ga nije ostavljao na miru.

Kako je u starosti ljudima sve teže nego u mladosti, pogotovo da žive sami, tako ni gospodin Novica nije bio izuzetak. Svako veče bi za naredni dan osmišljao aktivnosti kojima bi ispunio vreme. Bilo je teško, ali se navikao. Išao bi da kupi novine i hleb na drugi kraj grada. Nekad je sam sebi spremao razna jela prema receptu pokojne supruge. Želeo je da na neki način oseti njeno prisustvo, da je makar na nekoliko sekundi prizove na ovaj svet. Ponekad je satima gledao slike, mislima se vraćao unazad, u svoj prošli život u kom je bio srećan. Često bi i zaspao sa slikama u rukama. Kad bi se probudio, mogao bi da se zakune da je ona opet bila sa njim. I tada bi nekoliko dana bio srećan, jer ga ona ni u smrti nije napustila. Dosta je vremena provodio u crkvi, posebno nakon njene smrti. Redovno je odlazio na liturgije, uvek sa jednom molbom Bogu – da ga odvede do nje ili da pruži neki smisao njegovom životu. Jer svaki čovek dokle živi oseća da još može sebe da da, da još može nešto valjano da učini za druge ljude, da još nije gotovo. Tako je bilo i sa gospodinom Novicom. Iako ga je starost sustizala, duh ga nije napuštao, ali nada je počela da bleđi. Hoće li mu se život ovako završiti? Hoće li sam umreti? Možda ljudi i ne primete da ga nema. Samo će komšije da se zapitaju gde je taj fini starac jer ga danima nisu videli. Tad će se dosetiti da razvale bravu na vratima njegovog stana i pronaći će ga mrtvog. Takve misli su ga plašile, ali

znao je, negde doboko u sebi da je velika verovatnoća da će se one ostvariti. Nikad nije slutio da bi mogao ponovo da voli, a pogotovo da će mu ta ljubav možda biti uzvraćena. Ljubav ga je vratila u život i podmladila. Nikad nije slutio da će u njegov život utrčati dete, milo i drago. Anja je bila dete kakvo je oduvek želeo da ima sa svojom suprugom. Veselo i pametno, puno života! A majka Anjina, vredna i čestita! Prava domaćica, odana detetu i kući! Žena kakvu je u svojim snovima zamišljao kao idealnu zamenu za svoju nekadašnju ženu. Sve je voleo kod njih dve!

Sve se lepo razvijalo – odnos između majke i čika Novice i Anjin odnos sa njima. Ona ga je u potpunosti prihvatila kao novog člana porodice. Iako čika Novica nije živeo sa njima, osećala je sigurnost jer imaju muškarca kraj sebe, a cela kuća je odisala topline i harmonijom, koje su karakteristične za istinski srećne porodice. Dolazio bi kod njih svaki dan. Nekad bi svraćao samo da ih vidi i onda odlazio kao da nije želeo da se nameće. U početku, bili su to vremenski više formalni dolasci kada bi donosio majci cveće, a Anji čokoladice. Ne bi se dugo zadržavao niti bi mnogo pričao. Ubrzo su njegovi dolasci prerasli u prave porodične posete, vremenski duge, sadržajnije razgovorima i smehom, pune topline i ljubavi. Često su večerali zajedno, a Anji je mnogo pomagao oko školskih zadataka.

Majka nije mogla ni da zamisli da će se u njenom životu pojaviti muškarac. Bilo je muškaraca i ranije, otkako je počela da radi, koji su se nabacivali ili raspitivali na poslu za nju, ali takve prilike nikad nije shvatala ozbiljno te ih je odbijala. Ne zbog toga što se nadala da će se Anjin otac ikad vratiti, nego zato što je čuvala svoje dostojanstvo i poštenje. Dosta su ona i devojčica bile obeležene Anjinim „darom” pa nije htela da izaziva sudbinu tako što će se upustiti u ljubavnu vezu sa muškarcem. A znala je

da je teško prihvatiti ženu sa detetom, raspuštenicu, kako su nju zvali u kraju. Kad te muž ostavi, onda si raspuštenica. Ako ti muž umre, onda si udovica. Ako se legalno razvedeš i to je u redu, ali ako te muž napusti, onda si sve najgore – žena koja sigurno nije valjala svom mužu, nije bila dobra domaćica i nije ispunjavala bračne dužnosti. Na pokušaje svekra da je odbrani od zloradih komentara, ljudi bi uvek isto pričali. Da je valjala, ne bi on pio! Da je valjala, ne bi je tukao! Da je valjala, ne bi je napustio! Muškarac kad je zadovoljan, pa i ako švrlja, ostaje kraj žene koja mu izrodi decu i čuva dom. A ovako... Tako su ljudi govorili. Svekar, dobri starac, branio je jednu ženu dok su je ljudi napadali. I svet ovaj naš, u kome postojimo, ogugla na sve ljudske gluposti i pakosti, a tako i ljudi na nesreću drugih. Priča se o nečijoj nesreći danima, priseća se godinama, ali se nikad ne zaboravi. Tako su se ljudi uvek prisećali sudbine Anjine majke kad god bi videli da je u blizini neki muškarac. Komentarisali bi da je ona raspuštenica, a da je devojčica veštica koja ima neke nadljudske moći. Žalili bi jednog čoveka i ako je u pitanju bila osoba koja samo pukim slučajem prolazi pored Anjine kuće. Tako je bilo i u slučaju čika Novice. Savetovali su ga, upozoravali, odgovarali u vezi sa Anjinom majkom. Punili su mu glavu pričama da ona želi da mu otme stan i auto, da će ga razbaštiniti, a ko zna šta će se desiti i sa njim samim obzirom da je mala veštica. Ubila je već tolike ljude. Kome ta prorekne, toga više nema. Pričali su i pričali, pa prestali. Ubrzo je veza čika Novice i Anjine majke postala redovna stvar, nikom zanimljiva, pa niko više nije ni pričao o tome. Pokatkad bi se neko prisetio sudbine Anjinog oca i kroz priču žalio jednog starca koji ne zna u šta se upustio, ali to je bilo sve. Pustili su ih ljudi na miru da žive svoj život. A samim tim i Anju su ostavili na miru, jer više niko, ni deca ni odrasli nisu smeli da se prema njoj ophode kao ranije, bezobrazno i bez imalo poštovanja.

Anja je bila presrećna. Mnogo je učila i napredovala. Imala je svu pomoć ovog dobrog čoveka koji je pod stare dane shvatio da je neko tamo gore čuo njegove molitve i poslao mu smisao kojim će ispuniti ovo malo života što mu je preostalo. Osećao se mlađe i vitalnije. Vodio je Anju u šetnje, pričao joj dosta o mestima koja je obilazio, knjigama koje je pročitao, a nekad i o svojoj supruzi. Majku je često zamenjivao na roditeljskim sastancima i drugim aktivnostima. Čuvao je dete kada bi majka radila noćne smene. A kada bi padala kiša, tada bi je autom vozio u školu, a majku na posao. Živeo je za njih dve! Anjina majka nikad nije mogla ni da pomisli da će se pojaviti muškarac koji će nju samu tako predano voleti, a njeno dete prihvatiti kao svoje. Osećala je blagoslov koji je stigao nakon dugih godina patnje. Strpljenje se zaista isplatilo i život je nagradio kako nikad nije ni sanjala da je moguće.

*

Jednog dana, skoro nakon godinu dana zabavljanja, čika Novica je Anjinoj majci ponudio brak. Sreća, sreća, radost! Majka izvan sebe od sreće, a Anja u neverici. Konačno će imati pravog oca! Ne nekoga ko ih posećuje svakodnevno na nekoliko sati, ponekad večera s njima i zaista joj pomaže oko školskih zadataka već čoveka koji će živeti sa njima. Ujutru će piti kafu sa majkom i ispratiti je na posao, razgovarati sa njom o problemima iz škole i ići sa njima u šetnje po gradu. One više neće biti i živeti mimo sveta. Do sada su, prema prećutnom dogovoru, izbegavali porodične šetnje u troje, ali otkako je čika Novica zaprosio majku, svuda su se pojavljivali kao porodica – i kada bi šetali gradom, čekali Anju ispred škole nakon časova ili išli u kupovinu.

Život nikad nije bio lepši i bolji. Majka je prvo rekla da će da razmisli o bračnoj ponudi, ipak ona ima dete sa kojim mora da razgovara i da joj približi situaciju koja se odigrava. Međutim,

Anja je bila dovojno zrela, a i u ostalom znala je ona odavno da se ovo sprema. Još od onog jutra kada je nasmejana i zagonetna ustala iz kreveta. Na pitanja majke zašto se smeška i zašto je tako tajanstvena, nije htela da odgovara. Plašila se da ne pokvari dobru sreću, da ne izbaksuzira ono što je sad usledilo. Na majčin pokušaj da joj objasni šta se dešava, Anja je samo potvrđivala glavom i izjasnila se da bi volela da joj čika Novica bude otac, pravi otac. Majka je tada još srećnija bila. Jedino je teta Mileva, kao svaka praktična žena oblikovana nemaštinom, gundala – kako joj je još rano za udaju i kako je mlada, kako je gospodin previše star, kako će ga dvoriti do smrti i tada će joj sve što on poseduje njegova dalja familija uzeti... I bilo je tu istine jer je čika Novica imao dosta uže i šire rodbine, ali ga je malo ko posećivao. Da li iz razloga što su u svađi, da li iz razloga što nisu bliski ili jednostavno smatraju da je još u snazi da se sam o sebi stara, gospodina Novicu je retko ko posećivao. To je dodatno opterećivalo njegov već težak samački život.

Stvari su se promenile nakon što se saznalo da će se čika Novica i majka venčati. Tada su počeli bliži i dalji rođaci da ih posećuju, čak i kod Anje u kuću da dolaze kad ga ne bi u njegovom stanu pronašli. Pokazivali su oduševljenje što ima neko ko ispunjava život starom čoveku i tako preuzima brigu na sebe o njemu, ali su bili otvoreno protiv ikakvog sklapanja braka. Znaju oni šta bi to značilo – starac bi sve ostavio ovim lešinarkama koje su ga zaludele. Svi su tako pričali po familiji, a niko se nije zapitao da li je srećan, da li voli tu ženu i da li ona uopšte i želi da se uda za njega. A dolazili su i čika Novičini prijatelji, oni koji su mu ispunjavali vreme dok je bio samac. To su bili ljudi sa kojima je igrao šah u parku, komentarisao političke događaje u državi dok bi čekao svoj red u prodavnici ili išao na ručak u menzu. Oni ga nisu napustili ni sad, kad je imao svog druga saputnika, niti je on

zaboravio na njih. Pozivao ih je uveče da se druže sa njegovom novom porodicom. Anjina kuća, od opustele stračare koju su zaobilazili svi, a deca se čak plašila i zazirala, postala je siromašna, ali uredna i lepo održavana kućica u kojoj žive skromni ljudi.

Novica, kao svaki čovek, domaćin, počeo je da vrši popravke na kući i da je dovodi u upotrebno stanje. Jer u biti svakog muškarca je da stvara, da li za sebe, da li za svoju decu. Tako je i čika Novica, iako već u godinama, ipak bio prosečan muškarac, sposoban i željan rada. Iako okasneo za velike podvige da pravi decu, kuću toj deci koju bi žena oplemenila u dom i hranu koja se donosi na sto, čika Novica je bio spreman da iskoristi ostatak svog života da popravi i nadogradi ono što je već neko drugi stvorio. Bio je zahvalan Bogu i Anjinoj majci što je makar i u tim godinama dobio mogućnost da se oseća kao pravi muškarac i da nešto ostavi iza sebe kad ga više ne bude bilo. Jer taj iskonski strah da će otići nezapaženo, da neće ništa ostati njegovo kad ga više ne bude, često ga je terao da baca stvari po stanu u trenucima neizdržive samoće, da ruši i to malo što je stvorio jer je znao da nema kome to da ostavi. Bio je uveren da će jednom tako i skončati, u svom razaračkom pohodu, ali Bog mu daje prave radosti u poslednjem životnom poglavlju – Anju i njenu majku, koja je pristala da se uda za njega.

Nakon nekoliko dana razmišljanja, Anjina majka je prihvatila da se uda za čika Novicu. Znala je ona da će prihvatiti bračnu ponudu, ali je osećala stid da odmah pristane. Svi su bili srećni, teta Mileva i dalje je gundala, a čika Novičina familija ni da čuje o njegovoj ženidbi! Mladenci su planirali da se tiho i skromno venčaju u opštini i da on nakon venčanja pređe da živi kod njih. Tada su počeli problemi.

Anjina majka i otac nisu bili razvedeni. Kada je otišao jedne noći od kuće, Anjin otac se više nikada nije vratio. Svi su se potajno nadali da se neće vratiti, pa ga nisu ni tražili. Anja je tada ostala sa majkom i dedom, i bilo im je tako bolje. Nikad nisu spominjali čoveka koji ih je napustio, niti je Anja ikad pitala majku gde i zašto je njen otac otišao. Bilo je jasno svima da one od njega nemaju ništa. Ali sada je pitanje šta je bilo sa Anjinim ocem otvoreno! Gde je? Da li je živ? Stare rane su se otvorile. Majka je bila nervozna i zaplašena, kao da se bojala da se baksuz ne vrati sada kada je konačno pronašla sreću, muškarca kakav on nikad nije bio, niti će ikad biti! Sve je sada plašilo jednu ženu - da će bitanga banuti niotkuda, uzeti joj kuću i dete, Novicu oterati i ponovo im napraviti pakao od života. A osećala je kao da se tek sa Novicom oporavila od svega i počela da živi! Danima se raspitivala u sudu kako da se razvede od njega u njegovom odsustvu i proveravala da je završena sva papirologija oko nasleđivanja kuće u kojoj živi. Naime, Anjin deda je pred smrt kuću ostavio unuci jer je znao da od njegovog sina jedinca, izroda, čovek biti neće! Sudija je pristao po zakonu da je razvede od čoveka koji dug niz godina nije deo njenog života i života deteta koje je ostavio. Napetost se pojavila u kući, svi su bili nervozni, a čika Novica je proredio dolaske dok se situacija ne razreši.

Anja se nije mnogo plašila jer je znala da će se sve završiti dobro i da će se majka udati. Ono što joj je stvaralo nelagodnost jeste to što nije znala šta će se desiti nakon venčanja. Da li će mama i čika Novica živeti srećno, kao druge mame i tate? Da li će ona imati normalnu porodicu i dom kao druga deca? Pitanja su se rojila u glavi. Prvi put, nakon što su je glavobolje počele mučiti, pozelela je da sanja. Pozelela je da joj njeni snovi daju odgovor na pitanja koja joj ne daju mira. A sve to vreme puno izazova i iskušenja, gde su ljubav i istrajnost stavljene na probu, čika Novičini rođaci su

svraćali kako bi se informisali da li će se venčanje održati. Bilo je dana kada su se ljudi smenjivali u njihovoj kući kao na železničkoj stanici.

Otkako se majka počela zabavljati sa čika Novicom, ugled im je porastao i u komšiluku. Pored čika Novičinih prijatelja, rodbine i majčinih koleginica, komšije su takođe navraćale. Neke komšije su svraćale jer su želeli da se sprijatelje sa gospodinom Novicom, a neke pak da saznaju šta se događa kako bi dalje prenosile priču, često izmišljajući krucijalne detalje i naslađujući se činjenicom da su se odnosi pogoršali između budućih mladenaca. Jer ništa ne usreći plitkog čoveka kao tuđa nesreća! Ništa ne sladi utrobu pokvarenog čoveka kao tuđi propali planovi, kao nemogućnost da se dostigne ono za čim se čezne, kao izgubljena borba sa mnogo prolivene krvi! Stoga su mnogi ljudi svraćali, tobože, sa lepim željama, neki čak nudeći pomoć i svoje kontakte u sudu, ali pravi razlog je bio naslada što toj jadnici neće dati Bog dobar život jer veštice to ne zaslužuju. A neki su, pak, dolazili da bi izbliza videli to dete koje je neke strašne događaje predvidelo, na šta se već i zaboravilo. Dobrim ljudima koji su došli sa iskrenim namerama, postalo je jasno da tu žive ljudi kao svi drugi i da je Anja dete kao svako drugo. Njima je bilo očigledno da su dve jadnice nepravedno žigosane kao veštice, kao baksuzi koji donose nesreću. Anji je gužva smetala, nije mogla da se skoncentriše na školske zadatke, a činila ju je nervoznom i razdražljivom.

I potraja takva situacija nekoliko nedelja dok majka nije dobila razvod od oca u odsustvu. Tada se slavilo! Sreća je nastavila putem ka majci i čika Novici. I venčanje ubrzo bi zakazano, i to samo u Gradskoj kući, kod matičara, a posle bi se venčali i u crkvi. Jer su mladenci želeli da se i pred ljudima, ali i pred bogom obećaju jedno drugom.

Najlepši deo svakog događaja jeste priprema. Bilo da se slavi rođendan, bilo da je svadba ili krštenje u pitanju, svi vole duge i naporene pripreme. Što su pripreme duže i intenzivnije, to je posle slađi osećaj trijumfa kada se sve dobro završi. Za kumove su odabrani teta Mileva i čika Novičin drug sa šaha, čika Mićko. To su bile drage osobe mladencima i zato su ih odabrali da budu učesnici tako važnog dana u životu svakog čoveka. Iako je planirano skromno venčanje, samo sa kumovima, bilo je opet dosta posla da se završi. Svi su se rastrčali – majka i teta Mileva kupile su garderobu za sve, čika Novica je zakazao venčanje kod matičara i rezervisao sto u kafani, gde će svatovi da ručaju nakon venčanja i da se provesele. Kao specijalan poklon budućoj porodici, čika Novica je zakazao tretman kod frizera o svom trošku za svoje devojke, kako ih je nazivao, kao i za tetu Milevu i njenu Milicu. To je dodatno povećalo sveopšte ushićenje. Mladenci su ubrzo rešili pitanje burmi i potrebne dokumentacije. Tako da je u kratkom vremenskom periodu sve bilo spremno. Samo se čekao veliki dan.

Nikad lepša majka nije bila, nikad srećnija, kao toga dana kada je postala supruga čika Novice. Svi su bili radosni i sve je proteklo u najboljem redu. Kumovi su došli u kuću kod budućih mladenaca pre venčanja, da bi se osvežili i završili poslednje pripreme pred polazak. Teta Mileva je donela bidermajer za mladu, a devojčice su okitile kuću kako bi je upriličile za radosni događaj. Čika Mićko je doneo specijalnu rakiju, jer se ne kumuje svaki dan kako je i sam rekao, i svi su nazdravili. Ubrzo su dva automobila stigla pred Gradsku kuću, a u njima budući mladenci sa kumovima.

Anja je poželela da je vide sa porodicom, sa majkom, lepom i doteranom, i zaljubljenim čika Novicom. Bila je ponosna i zahvalna nekoj višoj sili, što dopušta da se dese i ovakve lepe stvari u njenom životu. Želela je da bude sigurna da će sve ovako

ostati, da će potrajati, ali sigurna nikad nije mogla biti, znala je to i sama. Nije postojao nikakav nagoveštaj kako će se stvari od sada pa nadalje odvijati, da li će im biti dobro ili ne. Nije sanjala mesecima i to je plašilo, ali i radovalo u isto vreme. Nekad je bolje ne znati. Činilo joj se kao da je izgubila kontrolu nad događajima u svom životu, ali opet je znala da kontrolu nikad nije ni imala. Kako snovi kažu, tako se desi. Postala je svesna toga odavno. Uvidela je da ne vredi čekati znak od Boga ili iz njene glave, nego treba živeti sad, u ovom trenutku, onako kako je živela u svom snu na širokoj poljani, kada je ležeći na travi udisala sunce punim plućima. Rešila je da sve pusti Božijoj volji ili nekoj drugoj višoj sili, jer su možda njene molbe, da bude kao sva druga deca, konačno uslišene. Nije više imala ni glavobolje. Majka nije znala da li je to posledica kvalitetnije i raznovrsnije ishrane ili manje stresnog života koji im je obezbedio Novica, ali Anji je vidno bilo bolje. Nije se više budila u groznici, nijednom nije bila bolesna, a uspesi u školi konstantno su se redali. A sve to zahvaljujući čoveku koji je prihvatio kao svoje dete, koji je sebe dao njima kao da su njegova krv. Bio je to čovek strpljiv do srži, razuman i smiren. Baš onakav kakvog su trebale kako bi ostavile turbulentna vremena iza sebe.

Ne potraja dugo to srećno razdoblje. Relativno brzo nakon venčanja pojavili su se prvi znaci da će se nešto loše dogoditi u budućnosti. Majka je nakon udaje napustila posao. Sad je imala novu funkciju u svom životu, a to je da bude supruga. Sve je podredila tome, kao nekad, u prvom braku. Sve što je oduvek želela jeste da bude domaćica i da brine o svojoj porodici. Čika Novičina penzija je bila dovoljna za život. Kada su rešili da renoviraju kuću, prodali su auto kako bi došli do potrebnog novca. I onako im više nije potreban. Majka nije umela da vozi automobil, a čika Novica je bio star i slabog vida. Sve je raslo, bujalo. Svega je bilo više nego kad su bile same.

Anja je lepo napredovala u školi. Bila je odličan đak. Kao nagradu za uspešno završenu godinu dobila je od roditelja skup računar. Računar je mnogo usrećio. Čika Novica joj je redovno kupovao diskove sa crtanim filmovima i igricama za devojčice. Ona je bila srećna i bez računara sa svojom novom porodicom. Kad joj nešto ne bi bilo po volji, postojao je mehanizam odbrane koji je koristila i koji bi učinio da i u onom što joj se ne dopada nađe delić koji je bio za nju zadovoljavajući. U njenoj glavici sve je moglo da postane lepo, prijatno i da se odradi sa uživanjem. Kao na primer spremanje sobe, to je bilo nešto što nije volela da radi, ali znala je da mora. Sva dobra i lepo vaspitana deca su to radila. Kad bi došao vikend, znala je da je vreme da se pospremi soba. To je bio mučan i nimalo privlačan posao. Ali, Anja je znala trik, koji bi pretvorio neprijatan posao u pravo malo uživanje. Maštala bi kako je pevačica iz muzičkog spota koja pleše sa pajalicom kao mikrofonom u ruci i peva dok usisava. Vikendom, kad bi se spremala za mučan posao sređivanja sobe, postajala bi muzička zvezda koja sređuje sobu uz muziku dok je kamere snimaju. I uvek je njena mašta nalazila način kako da pametnoj glavici objasni da mora krevet da se namesti, soba pospremi i uči čak i onaj predmet koji se ne voli. I uspevala je u tome. Sve je radila sa voljom, a nagrade u vidu ocena u školi, pohvala od učitelja i poklona od roditelja samo su pristizale. A kad bi je umor sustigao, zatvorila bi vrata svoje sobe i spavala. I tada bi usledilo ono najbolje. Sanjala bi, ali lepe snove. Snovi su je oduvek vodili svuda, otkrivali svašta, razjašnjavali sve. To su bili snovi na koje je davno zaboravila. Jer crne misli ranijeg života, nosile su i ružne snove. A sad je život bio dobar i posledica toga je bila da je sve bilo dobro. Sanjala bi da je filmska zvezda koja izlazi iz velikog crnog automobila, dok blicevi sevaju na sve strane. Ili da je balerina koja pleše na daskama koje život znače. Sve je ona mogla da postane. Njeni snovi nisu imali granica.

*

Jednog dana majka je naljuti jer nije ispunila obećanje. Dogovorile su se da odu u popodnevnu šetnju, na sladoled i da navrate u park. To je trebalo da bude vreme samo za njih dve, ali majka se, usled slatkog života, usled obilja svega, ulenjila i zapustila, pa je radije odabrala da ostane kod kuće pod izgovorom da se čika Novica ne oseća najbolje i da treba da ostanu uz njega da mu se nađu ukoliko mu bude bilo šta zatrebalo.

Anja je znala kako to nije istina. Majka je želela da provede dan izležavajući se na krevetu i gledajući glupe serije. To Anju naljuti, ljuto je naljuti. I čika Novica to primeti i ne mogaše da prećuti.

- Nedo, detetu si potrebna. Zašto je nisi izvela u park kad ste se tako dogovorile? Meni je dobro. Neće se meni ništa desiti dok vi budete odsutne. Ne koristi moje zdravstveno stanje za izgovor da ne budeš tu za Anju.

- Ah, zašto nisam?! Ni sama se ne osećam dobro! A napolju greje kao u furuni!

- Ne smeta meni, ali mnogo si se zapustila, ugojila si se. Ti si mlada i lepa žena, Nedo. I potrebna si svom detetu. Nemoj to da zaboraviš.

- Uvek je ona u centru svega. Ta mogu valjda jedan dan i ja da odmorim.

- Prestala si da radiš, tu sam te podržao. Čini mi se da prestaješ da vodiš brigu o kući, osim onog dela koji se tiče kupovine novih stvari. To mi se ne dopada! A svoj odnos sa Anjom si skroz zapustila. To ti zameram!

To je bio prvi put da je Anja čula čika Novicu da je povisio ton na majku. Majka je to zaslužila jer je čika Novica imao pravo. Sve je nekako bilo zaprljano i zapušteno. Nove i lepe stvari su izgubile svoj sjaj od prljavštine koja ih je prekrila. A majka, zaokruglila se u licu. Dobila stomak i popunila obraze. Anji se činilo da je majka više vremena imala za nju kada je radila nego sada kad je po ceo dan provodila izležavajući se na kauču. Hrana je nekako prestala da ima ukus, kuća je postala, i pored svih stvari koje su kupili da olakšaju i ulepšaju sebi život, neudobna, a njihov odnos loš. Čika Novica je postajao nezadovoljan majčinim ponašanjem i to je otvoreno pokazivao. Kritikovao je što se zapustila i ugojila, što više ne vodi računa ni o čemu – ni o kući, ni o njemu, ni o detetu. Sve je pustila da se samo stara o sebi. A kući i porodici treba žena, njemu supruga, a Anji majka.

Zategnuti odnosi u kući negativno su uticali na Anju. Postala je previše osetljiva na sve. Ubrzo je shvatila da je najbolje zatvoriti se u svoju sobu. Ako je vreme morala da provede van sobe, trudila se da bude uz čika Novicu. On je bar umeo da je razume i da kaže majci sve ono što su oboje videli, ali Anja nije mogla da prigovori. Čika Novica se trudio da Anja ne oseti majčinu promenu u ponašanju i da je zaštititi tokom perioda zategnutih i neskladnih odnosa, ali Anja, prerano sazrelo dete, sve je razumela – majku koja se ulenjila do te mere da nije čistila kuću, kuvala ručak i brinula o svojoj porodici, i čika Novicu koji je bio nezadovoljan stanjem u kući i majčinim ravnodušnim stavom prema svemu. Sve oko čega se brinula bila je hrana. Najesti se. Dobro se najesti. Biti sit, biti pun. Zatim se odmoriti. Bez ikakvih obaveza. Kao da je sada želela sav rad i trud, svu muku da naplati. Dosta joj je bilo nemaštine i nesigurnosti. Sad je bilo moguće ništa ne raditi i ne brinuti jer je bilo dovoljno materijalnih sredstava za sve. Dan je ispunjavala gledajući glupave serije na televiziji. Uživala se u tuđi

život kad svoj odavno nije imala. U stvari, propuštala je priliku da živi pravi život sa svojom porodicom. Lakše je bilo živeti sa kauča, proživljavajući tuđe nestvarne nedaće i probleme nego suočiti se sa svojim. Sve je nekako bilo lakše kada se čovek najede i odmori, ali ona je odavno izgubila merilo kada odmor i razonoda prelaze u lenjost i tromost duha.

Anja je posmatrala kako se njihov savršen porodični život polako gasi, kako dom u kome živi postaje zapušten ćumez koji se puni stvarima koje nikome ne trebaju, a same po sebi ničemu ne služe. Bio je to početak kraja. Naziralo se da stvari neće izaći na dobro. Anja je i dalje uspevala da održi uspeh u školi na zavidnom nivou, naravno uz pomoć čika Novice jer majka je odavno digla ruke od nje i njenog školovanja. I to je bolelo. Nekada, najveća podrška, sada je bila najglasniji govornik protiv škole i obrazovanja.

- Šta će joj škola?! Eto, ni ja nemam školu pa šta mi fali! - govorila bi majka čika Novici.

- Mnogo toga ti fali, Nedo, nisi ni svesna. Ako svoj život planiraš ovako da živiš, zapušteno i nezainteresovano za porodicu, odmah da ti kažem da Anja neće tako živeti. Ona je dete i zaslužuje bolje. Ako moram da te razbaštinim, da te ostavim bez svega da bi se opametila i uzela svoj život u svoje ruke, uradiću to. Veruj mi, uradiću to – mirno je pretio čika Novica.

Iako je ton bio miran i prijateljski, majka je znala da ozbiljno misli. Ovaj smiren i tih čovek nije bio sklon manipulaciji kako je s početka mislila. I onda bi umirivala čika Novicu objašnjavajući da je to samo faza, reakcija na novi život u kom se obrela, na izobilje koje joj se pružilo. Jedno vreme takvi izgovori zaljubljenom čoveku su imali smisla jer je zaista verovao da mučenica koju je oženio, željna svega, ne uspeva da se snađe u novonastaloj situaciji. Ali

vremenom, stvari su poprimile pravi izraz. Anjina majka je bila lenja žena, koja je samo tražila domaćina na kome bi mogla da parazitira. I to je i brinulo čika Novicu, ali i Anju koja takvu majku nije poznavala.

Stvari su se dodatno zakomplikovale kada je Anja počela da dobija napade migrene. Supružnici, i dalje u zategnutim odnosima, morali su da primire sopstvena nezadovoljstva i da se zajednički bore za svoje dete. Majka je malo živnula. Očigledno su samo Anjine glavobolje mogle da je vrate u stvaran svet. Jedino su je migrene plašile jer nije želela da se vrati na stari život, pun nesigurnosti i visokih troškova Anjinog lečenja. Oba roditelja su se angažovala oko devojčice, ali šteta je već bila učinjena. Napadi su opet počeli, a sa napadima i grozničavi snovi, košmari. Puno nepoznatih ljudi se motalo po detetovoj glavi, puno nekih događaja se odigravalo, a da nije znala ni zašto ni šta oni znače. Ćutala je o svojim snovima, a često i o glavoboljama. Onda kada bi bol prešao sve granice njene izdržljivosti, tada bi rekla majci ili čika Novici da se ne oseća dobro. Roditelji bi ponovo glumili srećnu porodicu pod osećajem krivice jer su znali da su doprineli svemu tome. A Anja bi inače ćutala. Sama bi svoju muku mučila, svoj krst nosila. Znala je da nijedno dete ne treba ovako da se oseća, ovako da se muči i još da kroz sav ovaj pakao prolazi samo, ali ona je tako htela.

Jedne noći, negde pre zoru, usni san. Jedan čovek došao je u posetu u njenu kuću. Doneo joj staru lutku. Anji se lutka nije dopala. Trup joj je bio sačinjen od krpa i sunđera, a udovi od čvrste gume. Čak joj je jedno oko nedostajalo što je davalo sablasniji i jeziviji izgled lutki. Viđala je takve lutke u prodavnicama i bila uverena da ih niko ne kupuje.

Nepoznati čovek se sagnuo, jednim kolonom oslonio na beton u dvorištu i pružio joj tu strašnu lutku. Gledala je neizmenično čoveka, pa lutku. Bila je zbunjena. Stranac je bio ujedno i drag i tajnovit, a nepoznatih ljudi sa skrivenim namerama odavno je naučena da se boji. Ubeđivao je da uzme lutku jer je to njegov poklon za nju, ali Anja nije bila baš u to ubeđena. Bio je slatkorečiv i ta lepa priča posle toliko vremena majčinog vikanja i čika Novičinih primedbi majci, činila se kao pesmica za malene uši. Lepo je pričao, tako pitko, skladno i odmereno da je Anja osetila neku silu koja je privlači ka njemu, ali istovremeno i odbija. Htela je da je uzme, makar da ne naljuti tog čoveka, ali se plašila. Unutrašnji glasić joj je govorio da je najbolje ne uzimati ništa od ovog stranca, jer ima neko zlo u svemu tome. Nepoverenje je nadjačalo svaki poriv da mu popusti i povinuje se njegovoj želji. Uporno je pružao lutku ka njoj, a ona uporno odbijala da je primi. Kad je video da devojčica ne planira da uzme lutku, počeo je da joj na silu stavlja u ruku. Anja je i dalje stajala bez namere da primi poklon nepoznatog čoveka. Kada je to i njemu postalo jasno, besno se pridigao na noge i krenuo ka kapiji. Pre nego što je izašao kroz kapiju, rukom je jako zamahnuo i Anja je videla kako lutka leti nebom, a zatim svoj let završava negde daleko, u nečijem dvorištu, povređena, ali i dalje nepoželjna jer glasovi ljudi u čijem je dvorištu sletela nisu nimalo bili prijatni. Čovek se zatim besno okrenuo i bez pozdrava napustio Anjino dvorište.

Tada se probudila, brzo je sklopila oči jer je želela da se san nastavi, da još jednom vidi tog čoveka koji je istovremeno i plašio i privlačio jer je postojalo u njemu nešto drugačije, nešto što ih je od davnina vezivalo, čvrsto, neraskidivo, ali nekako nevidljivo golim okom, nejasno malom detetu, neshvatljivo jednom rečju. Pošla je za njim kroz kapiju. Tražila ga je i dalje u svom snu, ali otišao je. Jedino je žalila što ga je toliko naljutila, što bar nije razmenila

nekoliko reči sa njim, što nije saznala nešto više o njemu. Osećala je da tako treba da uradi jer je majka tako učila, ali nije bila baš u potpunosti zadovoljna. Treba poslušati majku, ali ne treba toliko naljutiti čoveka i još se sad oseća ovako zbunjeno i neprijatno. Bilo je nelagodno, ali u dubini svog srca znala je da je učinila pravu stvar.

Nastavila je da spava, ali je san nestao, a sa njim i nepoznati čovek. Tražila ga je po ulici, zavirivala u tuđa dvorišta, raspitivala se da li je neko video stranca koji je posetio, ali nije uspela da ga pronađe. Kasnije toga dana, kada je majka upitala zašto izgleda zabrinuto, Anja nije htela da ispriča san. Majka bi se takođe zabrinula, a već je dovoljno bilo problema. Mada, nije više ni bila sigurna da li bi se majka zabrinula. Više ni u šta nije bila sigurna.

*

Toga dana igrala se sa Milicom u dvorištu. Bio je vreo letnji dan, kasnog avgusta. Deca su koristila poslednje dane raspusta za igru, jer je početak nove školske godine bio pred vratima. Teta Mileva je pozvala Milicu na večeru. Kada je Milica otišla, Anja je ostala sama u dvorištu. Nastavila je sama da se igra. Kuvala je svojim lutkama večeru, kad je neko tiho, skoro nečujno, ušao u dvorište. Ne bi ni primetila da ima gosta jer je ušao neprimetno, poput zmije, ali pošto je bila okrenuta licem kapiji, stranac nije mogao da prođe neopaženo. Kada su njegove oči susrele radoznale Anjine, on je zastao kao zakopan u mestu.

Stranac je bio iznenađen, uhvaćen na delu i sada podvrgnut ispitivačkom pogledu devojčice. Neko vreme su se posmatrali na rastojanju. Kada je napravio nekoliko koraka ka njoj, Anja je instiktivno krenula unazad i saplela se o igračku na betonu. Pritrčao je i zadržao da ne padne.

- Ti, ti mora da si Anja. Ne mogu da verujem koliko si porasla! Prava si devojka!

Nepoznati čovek je gledao Anju iznenađeno, kao da nije mogao da prihvati činjenicu da je Anja odavno porasla.

- Da li ima nekog u kući? Jesi li sama? - nastavio je radoznalo.

- Ja vas ne poznajem, idite iz mog dvorišta - brže-bolje je odgovorila Anja.

Za trenutak se zamislila. Bila je u pravu. Nije poznavala ovog gospodina i njen odgovor je bio sasvim ispravan. Ali opet, bio joj je nekako poznat. Taj osmeh hijene, ti dugi tanki prsti kojima je uhvatio da ne padne i na kraju ta milozvučnost glasa, negde je to već videla, čula taj glas. Poznavala ga je odnekud, ali nije mogla da dokuči odakle. Zbunila se. Majka je učila da ne razgovara sa nepoznatim ljudima i dobro je što mu je rekla da napusti dvorište, ali je negde duboko u sebi osećala da taj čovek neće tek tako otići i da ima namere koje nisu dobre po nju i po njenu novu porodicu.

- Idite, majka mi ne dozvoljava da pričam sa strancima. Naljutiće se na mene. A kuća je puna ljudi, tamo su svi i majka moja, i otac. I naljutiću ih što razgovaram sa vama.

- Ti imaš oca?! To nije tvoj pravi tata, majčin muž, zar ne?

- Jeste, to je muž moje majke i jedini tata kojeg poznajem!

Tada je sve shvatila. Setila se odakle je poznavala tog čoveka. Njega je nedavno sanjala. Nosio je onu gadnu lutku koju je želeo da joj pokloni... Bio je to...

- Anjice, ja sam tvoj tata. Došao sam da te vidim. Mamin muž nikad neće moći da ti bude tata jer ti imaš već svog tatu, a to sam ja.

- Ti nisi moj tata... - vrištala je kroz plač. - Odlazi, sve ćeš da pokvariš!

U tom trenutku majka je izašla iz kuće. Kad je shvatila ko je nepoželjni gost u dvorištu, zastala je kao ukopana i neko vreme je zurila tupavo u čoveka. Bila je u šoku. Kao u snu, njišući se na nogama, dogegala se do Anje, uhvatila je za ruku. Htela je u tišini da Anju uvede u kuću i da nasamo sa starim znancem razgovara, ali nije mogla. Stajala je pred njim drhteći. Iako je pokušala da sakrije od Anje svoj strah, nije u tome uspela. Anja je osetila kako se majka trese i kako joj se dlan znoji.

- Zašto si došao?! Odlazi, ne želimo da te vidimo! - majka je pokušala da zvuči snažno i hladno.

- Anja zaslužuje da zna da ima oca! - čovek je bio besan.

- Anja zaslužuje bolje od tebe - trudila se da zvuči hladnokrvno. - A sada odlazi iz naše kuće!

- Vaša kuća, pa ovo je moj otac napravio!

- Ali je nama ostavio! Ti si nas napustio, zar se ne sećaš?! A sada odlazi ili ću da zovem policiju! - gotovo kroz plač majka je pokušala da bude snažna i otresita, ali joj je sve teže polazilo za rukom.

Ako uskoro ne ode, sve će da je izda, i noge, i glas i suze. Nastavila je što je staloženije mogla:

- Mi nismo same. Odlazi dok nije izašao, jer neće izaći na dobro.

- Baš želim da vidim tog fićfirića što se u mom dvorištu baškari. Ti radi šta ti je volja, ali Anja je i moje dete i ja imam prava da je vidim kada god to poželim. A za kuću ćemo još da vidimo. To što smatraš da ti je senilna budala ostavila, neće ovako da se

završi... - već je urlao i mlatio rukama.

Izgledalo je da nikad neće otići. Nastavio je da viče, a majka i Anja nisu odstupale. Čekale su da završi pa da ga opet zamole da ih ostavi na miru. Majka je uporno ćutala sve dok je njegove reči poput otrovne strele nisu pogodile. Znao je gde je slaba i tu je udarao jer je želeo da je slomi, rasplache.

- Anja je moja krv i ne možeš me odvojiti od nje!

- Zla ti je krv! Da mogu svaku kap da iscedim i da zamenim svojom, učinila bih to - uspevalo joj je da se i dalje zadrži na ivici suza.

Tada se pojavio čika Novica koji isprva nije hteo da učestvuje u porodičnom razračunavanju jer je smatrao da Anjina majka mora sama da razreši ovu situaciju, ali kada je video da se situacija otima kontroli, nije izdržao te je izašao u dvorište.

- Mislim da su dame bile jasne. Molimo vas da u miru napustite dvorište - progovorio je.

Njegov miran stav i tih ton još je više razdražio pridošlicu, koji je bio spreman i na borbu prsa u prsa, a opet razočaran i razoružan miroljubivošću ovog dobrog čoveka.

- Ti mora da si taj pajac. I sa tobom ću da se razračunam. Baškariš se ovde kao da je sve ovo tvoje, ali neće vam ovo poći za rukom!

Videvši da ih je troje na njega jednog, nepoželjni gost konačno popusti. Ovaj put je izgubio i to je prihvatio, ali sledeći put neće ovako da se završi. Spreman je da se bori, do smrti ako

treba jer ne može njemu niko da oduzme ono što mu pripada, a tu je prvenstveno mislio na Anju i kuću. Ona je i njegovo dete, njegova krv i ne želi da je se odrekne!

Podvio je rep i pokunjeno otišao! Ukućani su odahnuli. Bilo je jasno da su ovaj put pobedili, samo zato što je došljak bio nespreman. Sledeći put neće ovako lako da se rasprave sa njim. Bilo je jasno ko dan da će pokušati nekako da im naudi i treba se dobro paziti, pripremiti za taj sledeći put. Bilo je to poen za njih, ali utakmica je tek počela, a ovo je bio čovek plahovit i impulsivan i samo je Anjina majka znala da je spreman na sve. Ne preti on u prazno! Nešto će pokušati, ali oni ne smeju da mu dozvole da uspe!

Kada je konačno nepoželjni čovek napustio dvorište, majka se rasplakala. Anja je nemo gledala čas majku, čas čika Novicu. Očekivala je nešto od njih - reči utehe, ohrabrenja da će oni kao porodica izgurati ovo, da će sve proći i da će biti bolje. Ali svi su ćutali, jer u ovom trenutku jedino mir i spokoj niko nije mogao da garantuje. Preživeli su jak vetar, ali nevreme se tek spremalo da udari, uzimalo je zaleta da što razornije pogodi! Majka je prva razbila tišinu:

- Vратиće se opet! Neće nas ostaviti na miru - jecala je.

- A mi ćemo opet da ga zamolimo da ode! Umoriće se, odustaće - tešio ih je čika Novica, ali i sam je znao da stvari neće ići glatko. Bio je to težak čovek koji ne pušta svoje, a sad mu je ponos bio povređen. Bio je kao razjarena zver. Vратиće se i udariće jače.

Ovaj nemili događaj opet ih je zbližio. Čika Novica je tešio svoje devojke, kako je zvao Anju i njenu majku. Objašnjavao je da se strašna stvar desila, ali da je najbitnije da se oni drže zajedno i da jedino tako mogu da budu jači od svega i svakoga. Jer kad je

nevolja čovek shvati da se mora držati zajedno sa svojim najbližima. Jedino je tu zaklon siguran kad nevolja opet na vrata zakuca. Anja se u svojim mislima stalno vraćala na taj san gde je prvi put videla svog oca. Plašila se one ružne lutke koju je njen pravi otac doneo sa sobom i koju ona nije htela da uzme kao njegov poklon njoj, i bila je sigurna da nije gotovo. Vратиće se on i dogodiće se nesreća. E tu je ležao najveći strah. Ona koja je tuđu nesreću videla, svoju nije mogla da prepozna. Nije mogla ni da nasluti šta će se desiti. Bio je prisutan samo taj neprijatan osećaj da u miru niko neće otići.

*

Počela je nova školska godina. Drugi razred! Sa početkom škole javljao se i onaj osećaj obaveze koji često ni odraslima nije prijao, a kamoli deci. Škola je bila obaveza za sve, i za roditelje i za decu. Jedino što je decu radovalo jeste kupovina nove garderobe i obuće, kako bi bili što reprezentativniji kad se pojave prvi dan u školi. Tada su svi sijali - lepo umiveni i čisti, u novoj garderobi i obući koju nestašluk još nije uspeo da upropasti. Svako dete je prvi dan u školi želelo lepo da izgleda i da pokaže svojim drugarima kako se sa letnjeg raspusta vratilo bolje i lepše, a roditelji da pokažu drugim roditeljima kako se dete srećno vraća u školu nakon ispunjenog i lepo provedenog letnjeg raspusta u garderobi za koju su često izdvajali malo bogatsvo. Samo da njihovo dete ima što i druga deca i da se ni na koji način ne izdvajaju iz gomile. Ponosni što je i ono kao druga deca, isto. Deca bi posmatrala roditelje iskrivljenih glavica na gore, zahvalni što imaju čime da se pokažu pred svojim vršnjacima, a roditelji preponosni jer su toliko uložili u njih i opravdali svoja očekivanja da njihovo dete ne odstupa ni u čemu od druge dece. I Anju su u školu dopratili roditelji kao i drugu decu. To je bilo nešto po čemu se do sada najviše razlikovala u odnosu na prethodne godine. Ovu školsku godinu započinjala je sa oba roditelja, ali nije mogla ni da nasluti da neće svi biti na broju

do kraja godine.

Ponovo je bila zatrpana obavezama. Ali sada je postojala olakšavajuća okolnost, čika Novica koji je svu svoju energiju i vreme usmerio na Anju. Osećao je da mu se život na neki način odužio time što mu je na put poslao Anju. Ispuniće sebi makar ove poslednje godine života detinjim smehom i radostima. Neće jalov otići sa ovog sveta. I samo to saznanje da postoji biće koje ga beskrajno voli i veruje mu, ispunjavalo je sve – njegove misli, život, prostor. Sve je bilo smisleno. Anja je zaista bila posebno dete, tako čulno i inteligentno, sa majkom koja je zanemarivala, ali zato je on postojao u njenom životu da stvari ispravi koliko je moguće i da pruži koliko može. Živeo je za Anju! Za njen osmeh, njene uspehe, njene probleme. To je bilo sve! Ona mu je bila sve. Redovno je odlazio kod učiteljice kako bi uvek bio obavešten o školovanju svog deteta kao svaki pravi roditelj. I savesnije od pravih, bioloških roditelja. Vodio je računa da Anja ni u čemu ne oskudeva, da nikad ne bude uskraćena za bilo koje dečije zadovoljstvo. Za nju je moralo da se ima, svega! I Anja je osećala tu beskrajnu ljubav, požrtvovanost i bliskost sa čovekom koji je veoma brzo postao neizostavni deo njenog života. On nije bio samo njen tata, već njen zaklon, podrška i spokoj. Izvesni strah je uvek bio prisutan jer je postojala svest o njenom pravom ocu koji je mogao bilo kada da se vrati i donese još zla, patnje i bola. Bilo joj je lepo sa čika Novicom i želela je da vreme sa njim na ovom svetu iskoristi u potpunosti. Negde u njoj je postojala uteha da se nije pojavio nijedan znak, nijedno zrno sumnje, nijedan san kojim bi naslutila nesreću. Ponadala se da će je njene noćne more konačno pustiti na miru i da će sve biti zauvek kako sada jeste.

Tog dana su svo troje bili u kući. Gledali su televiziju. To je bio mali porodični poslepodnevni ritual nedeljom, kada bi Anja završila svoje obaveze oko škole, a majka oko ručka i prljavog

posuđa. Tada bi se udobno smestili na kaučeve, svako na svoje ustaljeno mesto. To je bio dragocen porodični trenutak. Čika Novica je na tome insistirao. Nedeljom su svi morali biti kod kuće jer je to bio dan kada bi se posvetili jedni drugima. To nedeljno popodne, vreme kada su poklanjali pažnju jedni drugima bilo je ulaganje u porodični bankovni račun, stvaranje tradicije, čvrstog temelja, osnove koja je trebala da izdrži svaki teret. Uživali su u tim trenucima kada su se opuštali uz smeh i priču. A priče nikad dosta.

U jednom trenutku začula se kapija. Anja je potrčala u susret gostima. Majka i čika Novica očekivali su da Anja, po običaju, oduševljeno utrči u dnevnu sobu sa vestima o gostima, ali to se nije desilo nekoliko minuta, te su se oboje zapitali šta se dešava. Ono što je najviše brinulo roditelje bilo je tišina koja je dopirala iz dvorišta. Šta li se događalo? Prvo je majka izašla, ali obzirom da se ni ona nije vratila posle izvesnog vremena, čika Novica je takođe odlučio da proveri šta se dešava.

Još sa vrata kuće, ugledao je majku kako se raspravlja sa nekim na kapiji i brani mu da uđe u dvorište. Anja je stajala skamenjena pored majke koja je rukama uporno gurala iza sebe nastojeći da je zaštiti od osobe na kapiji. U trenutku mu je sve bilo jasno. Nepoželjni skorašnji gost se opet vratio i ovaj put će biti malo teže ubediti ga da ode. Krenuo je ka kapiji. Anji i majci je smireno naredio da se vrate u kuću. Majka je to nevoljno uradila, jer nije želela da srozava suprugov autoritet pred osobom koja je tražila i najmanju pukotinu u zaklonu koji ih je štitio od njega. Čika Novica je sačekao da ostane sam sa nepoželjnim gostom da bi rekao ono šta je nameravao. Anja i majka nisu čule ništa od razgovora. Otišle su poslušno u kuću i čekale. Što je čekanje duže trajalo, to su postale nervoznije. Majci se činilo da minuti predugo traju. Pitala se šta imaju njih dvojica toliko da pričaju, šta

se dešava. Anja je ćutala i gledala u jednu tačku na podu. Kasnije se često prisećala tog trenutka kada je pogleda zaleđenog za neku nevidljivu crnu tačku na tepihu, čekala.

Tišinu je prekinuo krik. Dug, bolan, strašan krik. Obe su istrčale napolje. Novicu su ugledale tamo gde su ga i ostavile, kod kapije. Samo što čika Novica nije stajao pored kapije, nego ležao, glasno izdišući i presavijajući se od bolova. Bio je sam i krvav. Majci je odmah bilo jasno šta se desilo, ali Anji ne. Obe su mu prišle. U naletu prvog šoka, stajale su pored njega nekoliko sekundi kao kipovi, skamenje. Njegovo roptanje, grcanje u krvi i trzanje tela vratilo ih je u stvarnost. Majka je počela da vrišti i doziva pomoć, a Anja je i dalje smušeno stajala pored majke. Zaprepašćena žena je zatim potrčala nazad ka kući, ali pre nego što je stigla do praga shvatila je da je dete ostavila pa se vratila po Anju zgrabila je za ruku i pvela sa sobom u kuću. Ostavila je Anju u kući i sa telefonom u rukama ponovo istrčala iz kuće. Nije mogla odmah da se seti broja hitne pomoći, te je pozvala teta Milevu koja je odmah dotrčala iz svog dvorišta iako nije uspela ništa da razume šta joj je žena sa drugog kraja žice pokušavala reći. Znala je da nije ništa dobro. Za trenutak je sagledala situaciju u kojoj se našla, uzela telefon u svoje ruke i pozvala hitnu pomoć. Dalje se sve događalo brzinom svetlosti. Hitna pomoć je došla i odvezla čika Novicu. U bolnici je kontaktirana policija. Majka i Anja su taksijem u pratnji teta Mileve otišle u bolnicu gde su saznale da je čika Novica zadobio nekoliko ubodnih rana i da je jedna posebno opasna po život. Preostalo je samo da čekaju i da se nadaju najboljem.

Dalje su usledila ispitivanja od strane policije i sve je veoma brzo razjašnjeno. Anjin otac je naneo ubode nožem čika Novici, a zatim pobjegao sa mesta zločina. Ubrzo je pronađen u kući u kojoj je živeo sa svojom nevenčanom suprugom i priveden. Sve je prošlo

glatko jer je priznao krivicu. Čak se pomalo i hvalio, a posebno ga je veselilo što je ipak uspeo da pomrači sreću Anje i njene majke. Zarekao se da će se vratiti i da će biti onako kako je on želeo, i tako se i desilo. Anja i majka dugo vremena nisu imale nikakvu informaciju o stanju čika Novice. Niko nije mogao da im kaže da li će preživeti i ako preživi kolika je šteta učinjena. Preostalo je samo da se čeka i da se nada da će sve dobro da se završi. Čekale su, celu noć su čekale. Ali nikakvih vesti nije bilo, ni dobrih ni loših. Anja nije još uvek bila svesna šta se dešava. Nije verovala jer ona ovo nije videla u svojim snovima. Ona ništa nije videla u svojim snovima i zato se nadala da ništa od ovoga što se dešava nije stvarno. Ujutro im se dežurni lekar obratio tako što je ponovio ono što su već znale. Stanje je nepromenjeno i ništa sa sigurnošću ne može da kaže. Opasnost i dalje postoji. Teta Mileva je ubedila majku da odu kući jer u bolnici nisu bile nikom od koristi, a boravak u bolnici je loše uticao na Anju.

Kod kuće ih je opet posetila policija koja je dobar deo noći provela u njihovoj kući i dvorištu jer je to bilo mesto zločina. Majka je po stoti put, bar joj se tako činilo, ponavljala događaje od jučerašnjeg dana. Anju niko ništa nije pitao. I da jeste, ona ne bi govorila. Nakon što je policija otišla, Anja je ostala sama sa majkom, koja je sedela za kuhinjskim stolom i plakala. Telefon je zazvonio i tada su postale svesne da su same jer je i teta Mileva, koja se javljala na telefon, otišla. Majka se javila, a Anja je, slušajući mamu, shvatila da je čika Novičina sestra pozvala kad je saznala o strašnom događaju, kao i da će uskoro da dođe kod njih. Nakon povratka kući jedino je preostalo surovo čekanje. Čekati i nadati se najboljem. A to je bilo najteže. Nadale su se, ali su se potajno obe plašile najgoreg jer je čika Novica bio krhkog zdravlja. Sutradan je čika Novičina sestra došla u goste. Odmah su ona i majka otišle u posetu u bolnicu. Anju tada nisu povele sa sobom. Majka nije

želela dodatno da traumira dete koje je već dovoljno nesreće videlo i doživelo. U bolnici se nije saznalo ništa novo. Stanje je i dalje bilo kritično pogotovo što nisu prošla ni prva dvadeset četiri časa od povrede. Lekari nisu imali mnogo nade i porodicu su polako pripremali na najgore. Šanse su bile smanjene i time što je čika Novica bio bolestan čovek, u godinama, a povrede su bile zaista ozbiljne. Majka i čika Novičina sestra su se bez ikakvih vesti vratile kući. Svi su bili tihi, sve je tih dana prestalo da živi, kao da je cela kuća čekala da se situacija reši na ovaj ili onaj način, pa da nastavi da se raduje ili da vene.

Prošla su dva-tri dana od stravičnog događaja. Majka je i dalje plakala, a Anja ćutala. Sve je zamrlo. Gošća je otišla kući vođena svojim obavezama. Opet su ostale same. Taj divni čovek se borio za život, a nikog nije bilo briga! Stari prijatelji čika Novice su navraćali, neki u bolnicu, neki kod kuće, ali istinski nikog nije bilo briga. Svako je zaronio u svoju svakodnevicu, ravnodušan za patnju drugog ljudskog bića, oguglao na sve nedaće ovog sveta, u trci za sopstvenim opstankom na ovom svetu.

Majka nije želela da Anju vodi u bolnicu. Želela je da ga Anja pamti iz najboljih dana koje su provele zajedno sa njim, ali nije ni slutila da to nije moguće. Anjina glavica se uporno vraćala na sliku kobnog dana. Petog dana ipak odluči da je povede u posetu. Tada je postalo jasno da je samo pitanje dana, trenutka kada će ih napustiti.

Na ulazu u bolnicu, Anja je osetila nemir. Rešila je da kroz ovo prođe sama, sa čika Novicom. Rukom je odmahнула majci da oстане ispred vrata bolničke sobe jer je želela sama da uđe kod svoga tate. Prišla je bolničkom krevetu. Malo srce je poskočilo u grudima. Ubrzano je počelo da kuca kada ga je ugledala. Radost, ali samo za trenutak, jer je ponovo sa njim, sa čovekom kojeg je

beskrajno volela i smatrala za pravog oca. Čika Novica, jedina osoba koju je volela, činilo se nekad, više od majke, ležao je nepomično sklopljenih očiju. Pitala se da li je umro ili spava. Znala je da ljudi kada umru u stvari spavaju, ali da se nikad ne probude. Gledala je u tog čoveka, sav svoj svet, nekad punog snage, energije i elana, a sada bledunjavog starca bez kapi krvi i života. Htela je da ga probudi, da ga natera da ustane, da promeni sudbinu koja je bila neizbežna. Jer je noćas videla ono što je mesecima odbijala da vidi. Videla je smrt drage osobe, videla je svoj život bez njega, videla je svoju propast jer više nije imala svog zaštitnika i vodiča. A onda je zaplakala, tiho i tužno, kako samo deca umeju, bolno. A nju je bolelo. Boleo je ovaj odlazak na put sa kog se njen tata nikad neće vratiti. A nikad ga nije nazvala ocem, nikad mu „tata” nije rekla! Koliko se ogrešila o njega! Bolelo je najviše što ona nije mogla ništa da učini za njega. On je toliko toga učinio za nju, a ona nije mogla da predvidi njegovu i svoju nesreću i bar da pokuša da ga spase, bar da pokuša da promeni sled događaja, da upozori, da kobnog dana spreči nekako ono što se moralo dogoditi.

Prišla je još bliže krevetu i uhvatila ga za ruku. Njegova ruka nije bila topla kao što je bila do tada, nego troma, mrtva i nezainteresovana. Prvi put je primetila staračke pege na rukama čika Novice, kao i plave vene koje je jasno mogla da razazna ispod bele, prozirne kože. Znala je da je došao kraj! Ovo je poslednji put da ga vidi, ovo je rastanak. Reči nisu postojale. Reči nisu postojale u njenom svetu od onog trenutka kada je videla njega kako leži, krvav u borbi za goli život. Tada je odlučila da čuti, svima i zauvek! Pokušala je da mu došapne da je samo on čuje, ali reči nisu izlazile iz usta. Nije se ni trudila jer je znala da ne može da je čuje. Tada je iz svog džepa izvadila papir i malog jednoroga, njegov poklon koji je uvek nosila sa sobom. Jednorog je bio tu da ga podseti na nju, ako se ikad probudi da vidi prvo njega i da se seti nje. A papir je bilo oproštajno pismo. Znala je da ga nikad neće pročitati, ali ona je

morala na neki način da iskaže sve što je osećala prema njemu. Sve je spakovala uredno u njegovu ruku, ali su beživotni prsti odbijali poslušnost pa je sve pokrila čaršafom jer nije želela da niko sazna njihovu tajnu. Još je dugo stajala pored kreveta. Držala mu je ruku, milovala lice, ali nije se probudio. Kada je majka pozvala, morala je da ga napusti iako nije želela. Izgovarajući reči u sebi, oprostila se od njega. U svojim mislima zahvalila se na svemu, rekla mu koliko ga voli i koliko joj je žao što ga više nikad neće videti. Plašila se da je ljut na nju jer nije sanjala da će se ovo desiti, a trebala je. Plašila se da je krivi jer nije učinila ništa da spreči situaciju koja se desila. Ali čika Novica ništa nije rekao. Nije je krivio, prekorio ili na bilo koji način prigovorio, samo je mirno ležao. Čak je izgledalo da ima blagi osmeh na licu. Uvek tako dobar, smiren i odmeren. Čak i na smrti. Želela je što duže da ostane sa njim, da što je više moguće upije njegove životne energije, koja se polako gasila, bledela. Da može da upije sve što je njega krasilo, ta smirena energija, ta elegantna odmerenost, taj snažan karakter... Da može da bude kao on, a ne kao onaj loš čovek ili kao nezainteresovana majka. Zašto čika Novica mora da ode iz njenog života? Tek što ga je pronašla, tek što su postavili čvrste i valjane temelje u svom odnosu, tek što je počela da uživa u vremenu provedenom sa njim, a već je morala da ga se odrekne, da prihvati da ga više nikad neće videti. A to nije pošteno, nije fer. I opet taj osećaj da je uskraćena za nešto što druga deca imaju, i opet taj osećaj manje vrednosti, a toga svega nije bilo dok je on bio uz nju. Za njega je bila princeza i ona se tako i osećala, a često je sebi davala luksuz da se tako i ponaša. Zašto joj je sve to sada oduzeto? Šta je uradila? Ili šta nije uradila, a trebalo je? Koga je naljutila? Zašto je baš on morao da ide? Pitanja, opet mnogo pitanja, a nijednog odgovora. I najviše je plašilo da odgovore nikad neće ni dobiti. Kao što ni mnogo puta do sada, odgovore nije dobila i ovo sa čika Novicom biće još jedno nedorečeno poglavlje u njenom životu gde je ostala sama i bez

ikakvih odgovora koji bi makar malo olakšali ovaj osećaj krivice. Pre nego što ga je napustila, izvukla mu je ruku ispod čaršafa i poljubila je. Zatim ga je poljubila u čelo i zadržala svoje lice na njegovom kako bi što više primila njega u sebe, kako bi što više bila kao on sutra kada poraste, jer je već rođenjem uskraćena time da bude kao on, da ima predispozicije koje su njega krasile. Još jednom je proverila da li je na svom mestu ono što mu je ostavila. Kada se uverila da je sve kako je želela, teška srca ga je napustila. Izašla je iz sobe, znajući da je to bio poslednji put da ga vidi. Makar da je on video nju samo na kratko. Iz njenog pogleda bi shvatio sve, kao što je uvek sa njim bio slučaj. Ne bi ni morala da kaže kako se oseća, on je već znao. Sve je već znao. I sada bi video koliko joj je žao, koliko ga voli i koliko je tužna... A ovako...

Na povratku do kuće pokazala je majci rukom u pravcu crkve. Majka, iako je odavno izgubila veru, iako je dosta vremena prošlo otkako je poslednji put bila u crkvi, ipak je povelu Anju u crkvu. Na ulasku u crkveno dvorište kupile su sveće. Anja nije znala da li Bog postoji, jer ga nikad nije videla, ali ga se bojala. Sada, prvi put, iako u velikom strahu, rešila je da mu se obrati. Dok je palila sveće za čika Novicu, zamolila ga je da čika Novica ozdravi, uz obećanje da više nikad neće dopustiti da mu se bilo šta desi, biće dobra i neće ga više nikad sekirati, više nikad neće praviti probleme i više nikad neće spominjati svoje snove. Razmišljala je šta još može da ponudi u zamenu za ozdravljenje najbitnije osobe u svom životu i sve što je nabrojala izgledalo joj je malo, ali više nije bilo... Stavila je sveću na mesto predviđeno za to. Plamen je goreo, tako jako i zdravo da je pomislila da će čika Novica da živi, ali kada je vetar jače dunuo i sveća se ugasila, shvatila je da je došao kraj. Zaplakala je. Majka je pomislila da plače jer se sveća ugasila, te je počela ponovo da je pali. Nije ni slutila borbu sa kojom se njeno dete nosi, bol i tugu sa kojom nije znalo da izađe na kraj. Ništa nije shvatala. Znala je da je

Anju pogodilo sve što se desilo i da je od šoka prestala da priča, ali nije mogla ni da nasluti razmere štete koju je ova nesreća na mladi, ljudski život ostavila.

Kasnije toga dana, medicinska sestra je pronašla papir i jednoroga pored čika Novičine ruke. Na papiru je pisalo: „Mom jedinom tati”. Zatečena žena je gledala naizmenično u presavijeno parče papira, pa u poluzivo telo koje je ležalo u bolničkom krevetu. Osećala je neku vrstu dužnosti da pročita naglas oproštajno pismo čoveku koji je ležao i koji nije mogao da čuje nijednu reč. Ljudi su pričali da ljudi i u komi, u nesvesnom stanju ipak čuju šta se oko njih dešava. Znala je da devojčica koja ga je posetila ne priča i da mu sigurno nije pročitala svoje pismo. Zato je napisala ono što ne može, što ne ume rečima da kaže, kako bi makar na ovaj način ostavila neku poruku i izrekla ono što joj je na srcu. Ženi je bilo nelagodno, ali nije htela da dozvoli da ove reči zamru na papiru. Makar će ovi zidovi čuti šta ova devojčica ima da poruči svom tati.

Mom jedinom tati...

Nikad ti nisam rekla da si moj tata, a ti stvarno jesi jedini tata kog poznajem. Znam da postoji taj loš čovek koji te je povredio i koji je kriv za sve ovo, ali on nikad neće biti moj tata. Znam da se ne ljutiš na mene, jer ti nisam ispričala san sa strašnom lutkom. Nisam ni mami ispričala. Ti se nikad nisi naljutio na mene, pa znam da nećeš ni sada. Žao mi je što nisam znala da će sve ovo desiti. Lepo mi je bilo sa tobom i volela bih da još dugo živiš kod nas. Ali ako moraš da spavaš od sada pa zauvek, onda ćemo ja i majka opet ostati same. A to nije fer. Tek što si se doselio, a već ostajemo bez tebe. Bilo je lako u školi od kad si bio sa nama. Sada ću morati sama da idem u školu i da radim domaće zadatke. A ja to ne želim. Ne želim više ni da pričam. Još te nismo ispratili, a već mi nedostaješ. Volim te najviše na svetu. Molim te da ozdraviš.

Žena se zaplakala. Tako zrelo, tako tužno i dirljivo! Teško je bilo poverovati da je ove reči napisalo dete, devojčica. Bilo je puno bola u životu tog deteta i sama pomisao da se opet vraća na isto, ražalostila je ženu koja je i sama bila majka.

Tog dana nakon Anjine posete, petog dana u bolnici, čika Novica je izdahnuo. Razum i realno stanje stvari nagovestili su da je ovo jedini mogući ishod. Anja i majka su se nadale do poslednjeg trenutka da će stvari drugačije da se završe, ali to se nije desilo. Dalje se sve brzo odigralo. Čika Novičina sestra i prijatelji su se našli nesrećnicama u nevolji. Sve se organizovalo brzo i sutradan nakon što je zvanično potvrđena smrt, čika Novica je sahranjen. Svi su bili tužni jer tako dobar čovek napušta ovaj loš i iskvaren svet. Mnogi su ga prežalili onog trenutka kada je dospeo u bolnicu jer su znali da on ne može da preživi. Stoga se malo tugovalo na samoj sahrani. Majka je plakala i jadikovala, ali ne za njim, za svojim suprugom i saputnikom, nego za sobom, jer je znala da sa njegovom smrću odlazi lep i lagodan život koji je do tada imala. Vraća se opet nemaštini, teškom životu, poslu koji ne želi da radi. Jedino je Anju pogodila ova smrt onako kako ljude koji istinski vole pogodi smrt voljene osobe. Plakala je, žalila, patila, ali glasa pustila nije. I neće.

Sve je proteklo redovno, što je značilo da je za sve ova sahrana bila kao i svaka druga, kratak oproštaj od dobrog čoveka. Jedino je ostalo otvoreno pitanje zašto je majka odabrala da čika Novicu sahrani pored svoje prve žene kada je on sebi spremio drugo mesto na kom je želeo da jednog dana počiva sa Anjinom majkom. Svi su želeli da znaju odgovor na to pitanje, ali ga nisu dobili. Majka je tako htela i svi su poštovali njenu želju i smatrali su da sad nije trenutak da rasprvljaju o čika Novičinom grobnom mestu. Svima bi žao, ali niko istinski nije žalio. Niko osim Anje. Sa čika Novicom otišla

je sigurnost i udobnost, a najstrašnije od svega je to što je nestalo detetovo samopouzdanje. Time što je u njenom životu postojao i drugi roditelj, neko ko je dolazio na roditeljske sastanke, brinuo, pomagao joj oko zadataka i njeno samopouzdanje je raslo. Nije se uz njega ničega plašila, ni sebe ni drugih. Niko tada nije smeo da kaže da su ona i majka veštice. Niko se nije plašio da prođe pored kuće. Sa njim su bile normalne, bile su kao i svi drugi ljudi. A sada, bez njega, postaju opet ono što su bile - otpadnice od normalnog sveta, izuzetak pravila kako Bog zapoveda da se bude i živi. Anja je sebe pripremala za ono što će sigurno uslediti. Komentari baba iz ulice, ruganje komšijske dece, maltretiranje drugara iz razreda... Ali ona će se povući. Predaće utakmicu koju nije ni započela. Jer čemu sve... Neće da priča, da drugima ukazuje na loše stvari, kad svoju nesreću nije videla, kad čika Novicu nije spasila... Neće više...

*

I tako i bi. Anja od kobnog dana, kada je čika Novica zadobio smrtonosne povrede dugo nije progovorila. Već tada se pričalo da je poludela. Pričalo se čak da je ona kriva za njegovu smrt jer to dete prati nesreća i smrt od rođenja. Uvek su se zbog nje loše stvari dešavale ljudima iz njene okoline. U školi bi sela na svoje mesto čim stigne i ne bi ustajala dok ne bude vreme da se ide kući. Često je učiteljica opominjala da je vreme da se ide. Uvek je bila odsutna, u svome svetu. Nastavu nije pratila i nikakve reakcije nije ispoljavala. Kada bi je učiteljica nešto upitala, ćutala bi, nekad bi čak imala i glupav osmeh na licu, što bi ostalu decu zasmejala. Rugali su joj se da je ludača. Na dečija zadirkivanja nije reagovala. Jednom su je čak polili kofom hladne vode jer su želeli da izazovu bilo kakvu reakciju, makar rizikovali da probude njen bes i da im se nešto loše desi. Mada, znali su da ona ne može više nikog da povredi. Toliko je nesreće drugima nanela, da je sad i nju kazna stigla, zato je i poludela. Uspeši u školi počeli su da blede. Anja je bila samo bleđa

senka vesele i neustrašive devojčice i odličnog đaka.

Učiteljica je prva počela da skreće svima pažnju da Anja nije u stanju šoka koji će proći kad se slegnu događaji koji su je naveli da se ovako oseća i ponaša, već da je stvar mnogo ozbiljnija. Pričala je sa školskim pedagogom, psihologom i direktorom, ali niko nije znao kako da priđe problemu. Od majke nije bilo mnogo vajde. Nakon smrti detetovog očuha, majka prvo nije dozvoljavala da ide školu, čak se vodila i misliju da je ispiše iz škole ili da makar pauzira godinu. Međutim, nakon posete ljudi iz škole bila je primorana da promeni mišljenje. U školi su svi smatrali da je za Anju bolje da se što pre vrati dnevnim obavezama, drugarima, zadacima. I nakon nekoliko dana odmora kod kuće, Anja je stvarno pošla u školu. Ali nikakvog napretka nije bilo. Tada se uključio školski pedagog, a zatim i psiholog. Primenjivali su različite pristupe u pokušajima da nekako dopru do devojčice, ali pomoći nije bilo. Prećutno su se, zajedno sa direktorom, složili da je za Anju najbolje da potraži stručnu pomoć, van škole, jer njen slučaj prkosi svom znanju i iskustvu koje su imali školski psiholog i pedagog. Ono što je svima bilo jasno jeste to da je pred detetom dug put oporavka. Ako i ozdravi, nikad više neće biti dete kao što je bila. Kada su majku pozvali na razgovor, niko nije slutio na kakvu će reakciju naići. Učiteljica je pokušala joj što jasnije izložiti stvari:

- Anja već nedeljama nije ispoljila bilo kakvu reakciju. Na pitanja ne odgovara, na času ne prati nastavu i ne zapisuje u svesku kao druga deca. Ponekad crta, kad joj naiđe volja, valjda želi nešto da kaže pa na taj način ispoljava svoje misli i osećanja. Veoma smo zabrinuti. Čak i kada je druga deca zadirkuju, ona ostaje nema i ravnodušna, i to je ono što mene lično najviše plaši. Ne mogu nikakvu reakciju da izazovem. Ništa više ne dopire do nje. Nezainteresovana je za okruženje oko sebe. A bila je dete sa toliko potencijala i interesovanja. Nešto moramo da preduzmemo.

Školski psiholog i pedagog su nemoćni. Pokušali su na nekoliko načina da razbiju taj zid kojim se izdvojila od stvarnosti, ali ništa nisu uspjeli. Treba da potražite stručnije ljude. Danas postoje savremeni pristupi i terapije. Sigurna sam da ima načina da se Anji pomogne...

- Vi hoćete da kažete da je Anja luda i da joj trebaju takva pomoć i lekovi?! Ona je zdrava i normalna, samo je u šoku. Vi to ne razumete, njoj je dosta lekara, ako je opet odvedem kod nekog lekara, njeno stanje će se samo još više pogoršati.

- Nikako ne želim da kažem da Anja ima bilo kakav drugi problem, ona je samo pod uticajem traume koju je doživela. Razumem ja vas, ali to su lekari koji rade sa decom, koji su imali iskustva sa ovakvim slučajevima. Anjin slučaj je specifičan, ali može da se reši, sigurna sam.

- Anji nije mesto u bolnici gde će biti zamorče psihijatrima!

- Nismo to imali na umu. Nemojte pogrešno da nas shvatite. Odvedite je kod njenog lekara po savet, uzmite uput za nekog specijalistu, neka bar otpočne da se radi nešto po tom pitanju. Ona ne reaguje ni na šta i to me najviše plaši... - uporna je bila učiteljica u svom uverenju da Anji treba stručna pomoć.

- Bila sam u pravu. Ne treba Anji škola, ne trebate joj ni vi. Svi je mrzite, svima vama ona smeta... Prebaciću je u drugu škola gde je makar neće smatrati ludom!

Niko Anjinu majku nije mogao da ubedi Anja da ima ozbiljan problem, koji duboko zadire u ličnost i ponašanje deteta. Odvešće je ona kod lekara jer se plašila da se detetu ne vrate ozbiljne glavobolje, ali neće dozvoliti da iko misli da je Anja luda. Samo je pod stresom. Ovo je samo faza koja će proći i završiti se na najbolji mogući način po Anju. Njeno ponašanje je posledica onoga što je preživela, videla, gubitka sa kojim se nosi. A ti ljudi, sa svim tim svojim stručnim terminima, ne znaju ništa o njoj, o njenom životu.

I zaista Anju je odvela kod lekara njihovog starog znanca i on ih je uputio na pregled kod neurologa jer majka nije htela ni da čuje za psihologe i psihijatre. Neurolog je prepisao terapiju za Anju i uputio je na razne preglede glave, kako bi sve moguće bolesti eliminisao i dokazao da Anja zaista pati od migrena. Majka je negodovala zbog količine lekova koju je Anja trebala da uzima kao terapiju. Najveće zaprepašćenje je doživela kada joj je lekar objasnio da Anja mora da koristi lekove koje uzimaju epileptičari. S obzirom na jačinu i učestalost napada, lekar nije imao sumnji da je to odgovarajuća terapija za Anjin problem, ali majka se žestoko protivila.

- Ali Anja nije epileptičar i to su jaki lekovi, zar ne?!

- I Anjino mučenje je jako, zar ne?! Ne budite tvrdoglavi. Cilj nam je da se ublaži intenzitet glavobolja kao i učestalost. Neko vreme će ih uzimati, a kad postignemo cilj, ukinućemo ih – ubeđivao je lekar nepoverljivu ženu.

- Ali to nisu lekovi, što bi babe rekle, za živce? Nisu oni lekovi za ljude koji imaju psihičkih problema? Jer to nije slučaj sa Anjom. Ona je savršeno zdrava, samo je u šoku ili ima taj sindrom, kako kažu nakon stresa. Ona će se samo jednog dana probuditi i opet biti kao pre, samo treba istrajati do tada. Ja to znam. Izguraće ona i ovo. Ne bih da je upropastim nekim bapskim lekovima.

- Ovi lekovi jesu terapija za epileptičare koji ih u najvećem broju slučajeva doživotno koriste. S obzirom na Anjin slučaj intenzivnih i učestalih migrena, oni su najbolje rešenje. Koristiće ih neko vreme, pa kad postignemo ono čemu smo težili, prekinućemo terapiju.

- A kada prestane sa tim lekovima, šta ako dobije epilepsiju?

- To može da se desi, ali ne razmišljajmo sada o tome. To je redak slučaj i mislim da ovde nemamo takvu mogućnost. Gospodo, još jednom vas molim da ne budete tvrdoglavi. Vašem detetu je

život mučenje, a ova terapija će joj pomoći i olakšati borbu sa migrenama. Bar pokušajte.

- U redu, pokušaćemo. Ali ako vidim da se stanje pogoršava, odmah prekidam!

- Neka redovno pije propisanu terapiju, odradi neophodne analize, pa za šest meseci dođite na kontrolu.

Majka je popustila pred savetima lekara. Nekoga je morala da poslušaa. U tom trenutku činilo se da je bolje da poslušaa neurologa nego psihijatra ili psihologa, koji mlate praznu slamu i daju te lekove za živce. Anja nema takav problem i neće se vući po ludarama!

Kada je kupila Anji lekove, iznenadila se veličinom tableta. Mogle su da se porede sa konjskim zubima! I te lekove Anja treba da pije dve do tri godine jer je lekar rekao da se za to vreme postizu najbolji rezultati terapije. A negativnih efekata je bilo više nego pozitivnih. Anji je mogla jetra da se uništi, da se ugoji, kosa otpadne i svašta nešto još da se desi, ali ono što je majku zaprepastilo jeste što ovi lekovi mogu da izazovu epilepsiju kada ih koriste ljudi koji ne pate od ove bolesti. Najveći strah je izazvalo saznanje da se od ovih lekova može pasti u komu. Zapitala se da li je ispravnu odluku donela. Činilo se kao da je pogrešila što je Anju uopšte kod neurologa i vodila. Kao da joj vezuje ona, njena majka, omču oko vrata. A opet nešto se moralo učiniti. Mučila se sa tim glavoboljama i samo je bilo pitanje dana kada će se opet pojaviti i obema im zagorčati život. A to nije smela da dozvoli.

U početku lekovi kao da nisu delovali. Anja je ćutala i sedela u dvorištu, a kad bi se loše osećala, vreme je provodila u sobi. Nekad je išla u školu, ali sve češće nije mogla da pohađa nastavu. Iz škole su stalno zvali i opominjali da mora da dolazi za njeno dobro ili da ide da traži stručnu pomoć, ali majka je radila kako je htela.

Na svaku promenu vremena, Anja je reagovala. Na svaki majčin uzmemirujući razgovor sa bilo kojom osobom, Anja je reagovala. Na lekove, Anja je reagovala i to loše. Prvi napad migrene otkako je počela da uzima terapiju, bio je jači od redovnih. Majka je odmah pozvala neurologa koji je objasnio da je to normalno jer lekovi ne mogu odmah da deluju i da će se prvi znaci poboljšanja pojaviti tek nakon nekoliko meseci. I stvarno nakon tri meseca, Anju je ponekad zbolela glava, ali ništa neizdržljivo i u odnosu na ranije migrene, veoma podnošljivo. Majka je tada opet pozvala neurologa i prenela da se stvari odvijaju na bolje. Bila je srećna zbog toga, a lekar zadovoljan tokom lečenja. Ubrzo zatim, kada je izgledalo da je Anji bolje, odvela je kod lekara kako bi odradila sve analize na koje je neurolog poslao. Sa rezultatima svih analiza, zaputile su se kod neurologa na kontrolu.

- Veoma sam zadovoljan! Anja zaista dobro reaguje na terapiju. I sve analize su dobre. Nema opasnosti po jetru, krvna slika je savršena, EEG je dobar, sve... Sve analize su zadovoljavajuće. Moj savet je da nastavimo sa terapijom. Anja će se još bolje privići i rezultat neće izostati, uveren sam. Samo treba istrajati. Cilj je da prepolovimo, da smanjimo učestalost napada migrene, a intenzitet se već smanjio. Hoću da kažem da je glava više ne boli toliko jako kao ranije.

- Pa ona ne govori kako joj je, ali primetim kad ima glavobolju. Zatvara se u svoju sobu, zavuče ispod pokrivača u krevet i miruje, ali ne kao ranije. Ne provodi dane u krevetu, grčeci se od bolova, sada glavobolje traju u najdužem slučaju dva dana. Lekovi joj, moram priznati, pomažu – i majka je donekle bila istog mišljenja kao i neurolog.

Odlučeno je da se terapija nastavlja. U danima kada se osećala bolje, išla je u školu. Mada, nije bilo mnogo vajde od

toga. I dalje je ćutala, prkosila u miru. Nikakav glas, aktivnost ili reakciju da ispolji. Učiteljica je odavno digla ruke, što zbog Anje takve, a najviše zbog majke koja je odbijala da Anja ima ozbiljan problem i koja je živela u uverenju da će Anja samo jednog dana da se probudi i nastavi po starom – da se igra, priča i ostvaruje dobre rezultate u školi. Ali to se nije desilo. Dete je živo venulo. Nestajalo je života iz Anje. Polako su se sve njene funkcije ljudskog bića, a pre svega deteta, gasile.

I tako su prošli meseci, skoro godina. Glavobolje su se proredile, ali nisu prestale. Anja je ponekad pokazivala interesovanje za dešavanja oko sebe, najviše u dvorištu. Obično kad se igrala sa mačkom, tada je izgledala kao normalno dete. Teta Mileva je stalno dovodila Milicu nadajući se da će je Milica trgnuti iz tog sveta u koji se zatvorila, ali kako Anja nikad nije reagovala na Milicu, ona je uskoro prestala da dolazi. Mislila je da Anja ne želi da se igra sa njom i da zato samo ćuti i gleda u jednu tačku. I tako su polako, svi nestali iz Anjinog života. Samo se majka povremeno pojavljivala da je podseti da je vreme nešto da se pojede, da joj pomogne da se okupa i da je nekad odvede u školu. A tamo opet ništa. Sedela bi dok se svi časovi ne završe, a onda bi je majka vratila kući. Vreme kod kuće provodila je u dvorištu. Samo je mačak nekad uspeo da joj pravi društvo. Valjda zato što nije bio živ čovek koji samo zapitkuje, nudi pomoć i smeta, nego životinja koja oseti bol i tu je da saoseća, da ćuti sa njom. I to joj je najviše prijalo. Kad je tu, a ćuti. To još ni od jedne osobe nije dobila. Svi pričaju, a što je najgore teraju i nju da priča, a ona to ne želi! Tako je odlučila i neka je ostave na miru. Sada je bila i zahvalna majci na njenoj nemarnosti, bar je ostavljala samu i nije je terala da priča. Prijala je ta samoća. U mislima se vraćala na period života sa čika Novicom. Nikad srećnija nije bila, tako je sve bilo lepo i zabavno. Tada je sve bilo lako, niko se nije brinuo ni za šta. Postojala je sigurnost da će

se uvek jesti na vreme, da će uvek biti toplo. Uvek je bilo struje i svega u kući. A sada, sada je više nije bilo ni briga. Kako bude, tako će se živeti!

Glavobolje su izostajale i bilo je izgleda da će se Anja izlečiti. Majka se nadala da će se onda Anja u potpunosti oporaviti. Potrebno je samo da prođe vreme. I vreme je prolazilo, klizilo pored njih. Završila se školska godina. Anja nije završila razred. Na razgovoru sa direktorom škole i učiteljicom, odlučeno je da na jesen Anja nastavi isti razred ali sa mlađom generacijom, da ponovi godinu. Biološki otac, uzročnik cele ove situacije, osuđen je i Anja ga nikad više nije videla. Majka ga je videla nekoliko puta tokom suđenja jer je bila svedok. Nakon presude niko više nikad nije čuo za njega niti ga video. Majka je bila ljuta, besna, razočarana, mnogo se različitih osećanja nagomilalo u njoj. Bila je ogorčena na sve, na situaciju u kojoj se našla. Kako je bilo moguće da se posle nekoliko godina taj čovek pojavio i upropastio im život! Navratio je kratko u njihov život i sve upropastio. On i dalje živi, jeste da je na tom strašnom mestu gde je zaslužio, ali živi, a njen Novica ne! Njemu je to pravo oduzeto. Oduzeta mu je mogućnost da sa ovog sveta ode kad ga priroda pozove, kad mu je red, znak od Boga! I sad sve ovo sa Anjom... Bolje joj je bilo, ali i dalje nije pričala. Ništa Anju nije interesovalo. Samo je sedela, starila, čekala... Ali šta je čekala?! Majka se zapitala svaki put kada bi je videla mrtvog pogleda, omlitavelog tela i glave nakrivljene pod čudnim uglom. Da je mogla da nikad ne ustane kad tako negde sedne i pusti korenje, sigurno nikad ne bi ni ustala. Ne bi se makla sa tog mesta da je majka ne trgne s vremena na vreme.

*

Oskudica se pojavljivala u naznakama. Nije odmah bilo očigledno da se skoro sav novac izmigoljio. Ali u jednom trenutku

majka je predvidela kako će se stvari odvijati, ako ne preduzme ništa po pitanju finansija, pa je shvatila da se to pitanje više ne može odlagati. Imala je dve mogućnosti da počne da radi, a to bi za nju značilo vraćanje unazad, vraćanje na život od kakvog je pobegla sa Novicom, a to je bilo svakako i skupa varijanta za nju i Anju. Ne bi mogla dovoljno da zaradi, a morala bi da unajmi nekoga da brine o Anji kada ona nije tu. Nije bilo mnogo posla oko Anje, ali se nije usuđivala da je ostavi samu kod kuće, a na teta Milevu nije više mogla da računa jer je ona imala svoje dete i posao.

Druga mogućnost je bila da proda Novičin stan koji je nasledila kao njegova zakonita žena. Auto su prodali još za njegovog života, nameštaj koji je valjao doneli su u kuću, a ostalo pobacali. Ostala je samo mogućnost da proda stan i da na taj način reši pitanje novca na neko vreme, bar dok se Anja ne oporavi i krene u školu. I tako je uradila. Bilo je lako jer je čika Novica održavao stan, pa je zbog dobrog stanja brzo prodat.

Znala je da radi protiv njegove volje. Da je živ, nikad joj to ne bi dozvolio jer je to bio stan koji je želeo da Anja nasledi i planirao je da joj sve što ima ostavi testamentom, ali život i nesrećne okolnosti su ga u tome sprečile! Znala je da bi je naterao da ide da radi, i on bi radio pored svoje penzije koju je redovno primao, ali stan bi za Anju sačuvao. Da je on živ, ne bi ni došle u ovu situaciju! A sada pošto stvari stoje loše po njih, odlučila se za prodaju stana. Kako je sve brzo urađeno i pitanje novca je bilo rešeno. Sada je imala dovoljno novca za sve. Plan je bio da novac čuva, a da se troši samo za neophodno. Međutim, ženska potreba prokleta, nije joj dala mira.

U početku je zaista kupovala samo ono što im je bilo neophodno i plaćala račune. Zatim je počela Anji da kupuje

igračke, knjige, sve što je smatrala da bi moglo da je zainteresuje i da je vrati da bude kakva je nekad bila. Ni to se nije mnogo odrazilo na finansijsko stanje. Međutim kad je videla da sve stoji u mestu, da Anja ni na poklone ne reaguje, kao što nije reagovala na sve njene pokušaje da je probudi iz tog stanja u kome se našla, da izađe iz tog vakuuma koji ju je uvukao i sad isisava život iz nje, majka se okrenula sebi.

Počela je sebi da kupuje svakakve nepotrebne stvari, da na sebe troši novac. U početku je govorila da želi nešto i za sebe da učini, da sebi priušti, da je zaslužila... Tako je pravdala ponašanje iz čiste obesti! Sve to trošenje novca koji je drugi neko mukom stekao, donosilo je trenutke olakšanja kada je u prodavnicama birala šta će kupiti i plaćala, ali čim bi se vratila kući i videla da Anja još uvek sedi tamo gde je ostavila kada je pošla od kuće, vraćala bi se u stvarnost. Vremenom je sve manje obraćala pažnju na dete. Verovala je da ne može da joj pomogne, pa je smatrala da je najbolje makar da je pusti na miru.

I tako se Anja našla napuštena i od rođene majke, koja je digla ruke od nje. Više nikoga nije bilo briga. Na neki način i postigla je ono što je želela - da je svi ostave na miru, ali je i dalje bila tu, među ljudima koje ne želi u svojoj blizini, a ne tamo gde želi da bude, sa čika Novicom. Gubila je vreme na ovom svetu, a on je bio sam negde drugde... Ali čekaće ona i dočekaće da se ponovo sretne sa njim. Iako je majci izgledalo da se Anja tiho i na svoj način bori, nije mogla ni da nasluti da se Anja odavno predala.

Dejstvo lekova je bilo sve vidljivije na Anji, u potpunosti je izmenilo njen fizički izgled. Majka koja je svaki dan gledala nije ni primetila. U stvari nije je mnogo ni interesovalo! Anji se prvo prorodila kosica. Od njenih plavih, bujnih lokni koje su

padale preko čitavih leđa, sada su visili patrljci oko ušiju. Ubrzo su se počeli pojavljivati na glavi delovi u vidu krugova gde je kosa odbijala da raste. Dete je bilo drastično naruženo. Zatim je počela da dobija višak kilograma iako je jela kao ptičica i to kad bi joj majka gurala hranu u usta, a često nije ni jela. Nekad bi odbijala da primi hranu, a nekad majka nije ni želela da se trudi da je natera da jede. Anja je rasla kao kvasac, pa je izgledala kao naduvani balon. Deca kad dobiju višak kilograma obično izgledaju zdravo, jedro, pucaju od snage. A to nije bio slučaj sa Anjom. Sva je bila u otocima. Nekad se osećala kao da je puna vode, a ponekad su joj se pojedini delovi tela oduzimali. Takvo stanje nije mogla sebi da objasni. Nekad nije imala kontrolu nad svojim rukama ili nogama, nekad se vilica kočila što joj i nije predstavljalo veliki problem jer svakako nije htela da priča. Ali ono što je nju čudilo jeste to otkazivanje poslušnosti pojedinih udova s vremena na vreme. Mislila je da to tako ide vremenom. Kad ne koristiš ruke, na primer, da jedeš njima, onda tvoje telo misli da ti ruke više nisu potrebne pa kasnije, i kad poželiš ne možeš da se služiš njima.

Ali, koliko god da je telo odumiralo, odbijalo poslušnost, um je nikad nije napuštao. Anja je bila svesna svega! Sve je videla, razumela, ali je nije bilo briga ni za šta! Majka koja je svaki dan gledala, nije ni primetila promenu u Anjinom fizičkom izgledu. Te promene su došle postepeno i neko ko ih svakodnevno posmatra pomalo ih je uočavao, ali nije shvatao koliko su drastične.

Prva je teta Mileva ukazala na Anjinu promenu u fizičkom izgledu.

Jednog vrelog popodneva, kada se od sparine nije moglo disati, navratila je teta Mileva. Donela je kolače za Anju iako je znala da ih ona neće jesti. Nije videla Anju nekoliko nedelja. I ona

koja je uvek bila tu, prisutna, šta god da se Anji i majci dešavalo, proredila je svoje dolaskе jer se osećala kao da svojim prisustvom remeti detetov mir, kao da upada u njen svet, kao da je povređuje time što se interesuje za nju. A Anja zaista nije htela ničiju pažnju, pomoć ili još gore, sažaljenje. Smetala joj je Milica kad bi dolazila, iako je znala da Milica samo želi da se igra i da joj pomogne da opet bude kao nekada. Smetala joj je bilo čija poseta. Bila je zahvalna svima, pa i teta Milevi što nisu često dolazili, ili što nisu uopšte dolazili. Smetalo joj je sve što je remetilo njenu tišinu i mir, njenu patnju. Jer samo je to htela, da je svi ostave na miru i da bude sama.

Ta njena otuđenost od ostalog sveta svima je bila zabrinjavajuća od samog početka. I to je nešto na šta su majci skretali pažnju u školi, kod kuće i u posetama lekarima. Ono na šta majci niko nije skretao pažnju jeste promena u fizičkom izgledu koja je u potpunosti transformisala spoljašnji izgled. Majka je ponešto zapažala, ali nije bila ni svesna razmera koje je zahvatilo. Tek kada je teta Mileva ukazala kako Anja izgleda, malo se i majka zabrinula.

- Aman, ženo, vidiš li to tvoje dete?! Ta pogledaj je, ne liči više na sebe. Izgleda kao starica u telu deteta. Da li si razgovarala sa lekařem koji joj je prepisao te konjske lekove? - i sad je drćna žena bila direktna.

- Pa on mi je nagovestio da će se Anji desiti, da kařemo, fizićka transformacija. Najbitnije je da jetra dobro podnosi te lekove. A njena jetra je u redu. Redovno kontrolišemo i nalazi su svi dobri – pokušala je majka da objasni.

- Ma koja jetra i nalazi! Pogledaj dete na šta ti lići! Vodi je da je i on vidi! Naduvala se kao balon, kao da će svaki čas da eksplodira! Gde su tebi, ženo, oči?! Upropastićete dete. Traži joj leka na drugom mestu, dok je niste skroz upropastili.

- Ali to jesu lekovi za njenu bolest – pravdala se majka.
- Kakvi lekovi su to kad se ona ne oseća bolje! Vodi je da je vidi!

I zaista i majka se zagledala u Anju. Bila je drugačija. Tek je sada, pošto joj je Mileva kao i svaki put ranije, otvorila oči. Videla Anju kakva zaista jeste i užasnula se. Da li moguće da je ovo njena Anja? Iz misli je trgla teta Mileva koja je bila uporna u svojoj nameri.

- Kod tog lekara da je vodiš, ona mesecima već uzima tu terapiju i ja nisam primetila da joj je mnogo bolje, a primetila jesam da Anja više ne liči na sebe! Samo ste se uhvatili za te lekove, a nikad nisi pokušala da na neki prirodan način rešiš njen problem!

Majka je znala da je teta Mileva u pravu! Bilo je najlakše odvesti dete kod lekara i kupiti joj prepisanu terapiju. Sve što je ona morala da radi jeste da vodi računa da Anja ujutru i uveče proguta konjsku tabletu i to je sve. Nikad se zaista nije angažovala oko Anjinog problema. To ih je zadesilo i ona je nastojala da olakša Anji, ali nikad da njen problem reši. Znala je na šta Mileva cilja i da nije htela toliko direktna da bude i da joj ukaže da nikad dobra majka nije bila, niti je to sada kad je Anji najpotrebnija! Uvek je bilo najlakše razvlačiti dete po lekarima, zatvoriti je u kuću, brinuti da je lekove popila na vreme i da joj se nije oštetila jetra, a to što njeno dete nije isto kao pre ni u kom pogledu, to je nekako sakrila pod tepih pravdajući se da sluša savete lekara, da ne vidi ono što je bilo očigledno.

Nikad se nije potrudila da nađe neko rešenje za Anju. Svaki put kad bi odlučila da počne sa nekim režimom ishrane, ili da joj napravi neki melem da maže glavu, odustala bi čim bi Anji bilo

bolje, a ako joj ne bi bilo bolje onda sledeći put ne bi ni pokušavala sa novim pristupom. Svaki put kad bi joj bilo bolje, nadala se da se glavobolje više neće vratiti, a ona neće imati obavezu da traži rešenje. Sada, kad je duboko zaglibila sa Anjom i njenim problemom, nije znala šta da radi. Prvo što je odlučila jeste da je odvede kod lekara da i on vidi Anjinu promenu. Lekar je međutim samo slegnuo ramenima.

- Znam da se vi brinete, ali to je uobičajeno kod ovakve terapije. Nuspojave su normalne. Bitno je da je Anja dobro iznutra, da joj organi nisu oštećeni.

- Ali koliko će ih još morati da koristi? Koliko će joj posle trebati vremena da se oporavi od ove terapije?

- Objasnio sam vam da se najbolji efekti ovakve terapije postižu nakon dve do tri godine upotrebe. Pred Anjom je dug put. Biće teško, ali i sami vidite da napretka ima. Neke nuspojave su normalne. Lako će posle kosa da poraste, kilogrami da se skinu. Samo da njoj bude bolje.

- Kad je vidim ovakvu, prosto više nisam sigurna...

Neurolog je opet umirio majku što i nije bilo teško jer je samo tražila potvrdu da ništa ne preduzima po pitanju Anjinih migrena i da sve ostavi po starom. Sve je ostalo kako je i bilo. Majka je negovala status quo, koji joj je najviše odgovarao. Smatrala je da će lekovi izlečiti migrene, a vreme da će zalečiti sve rane koje joj je Novičin odlazak zadao. Sve je pustila da ide svojim tokom, da više sile reše njen problem. Ali to se nikad nije desilo.

*

Anja je sve više propadala pred majčinim očima. Lekovi, loša nega i ishrana, nedostatak fizičke aktivnosti, stres i bol sa kojim je dugo živela, uzimali su danak. Nije bilo nikoga ko bi njenu majku,

nepismenu ženu, urazumio. Nije bilo nikoga da pomogne detetu čiju majku nije bilo briga, jer se krila iza objašnjenja lekara da tako mora i da će na kraju, sve biti u redu. Povremene kritike teta Mileve, majka je sve više doživljavala kao bespotrebne, kao obično laprdanje, tako da ih je sve više izbegavala. Često je zaključavala kapiju. Čak je otišla tako daleko da je zakucala daske na prolazu između njenog i Milevinog dvorišta. Objašnjavala je svoj postupak time da je Anji potreban mir i da će ona na svaki način da joj ga obezbedi! A u stvari samo je svoju lenjost skrivala, sebi spremala alibi za Anjino sve gore stanje. I nikoga nije bilo da je spreči u tome, da joj ukaže da greši. A njoj samoj, niko nije ni trebao, pogotovo ljudi čije se mišljenje suprostavljalo njenom.

Novca je bilo dosta, pa nije morala da radi. Sama je o Anji vodila brigu, tako da niko nije mogao da se meša u njene metode. A sve se nonšalantnije ponašala kad je trebala Anju da ostavi samu kod kuće. U početku je brinula i zvala teta Milevu u pomoć. Posle ju je sve ređe zvala da pričuva Anju, a sve češće je Anju ostavljala samu. Žurila je kući jer nije želela da je dugo Anja sama kod kuće, ko zna šta bi moglo da se desi ili da Anja učini, pa je uvek trčala. Ljudi su je viđali kako trčećim korakom, ne poštujući red, prolazi pored svih i završava svoje obaveze. Međutim, kako je vreme odmicalo, a Anja ostajala ista, svoja odsustva majka je produžavala. Više nije brinula što je Anja sama kod kuće. Nekad je nije bilo satima. Sebe je pravdala izgovorom da i ona ima dušu, da je i njoj potreban izduvni ventil, da time što sedi kod kuće, pored Anje, ništa ne čini za nju, čak joj možda i smeta! Tako su se majčina odsustva uredovnila. Svakodnevno je izlazila u kupovinu, na kafu, u šetnju. Sebi je vreme ispunjavala. Živela je dok je Anja polako umirala.

Majka je opet bila lepa žena. Posvetila se sebi u potpunosti. Opet je bila vitka, doterana i negovana. Trošila je velike svote

novca na garderobu, kozmetiku i frizerku. Živela je svoju drugu mladost. Gotovo svakodnevno je izlazila. Tako je i upoznala svoju novu drugaricu koja je bila raspuštenica, kako je sama sebe krstila. Odmah su se pronašle i u svom zajedničkom cilju složile. Postojala je samo ona u majčinom svetu. Imala je novu prijateljicu, ali i novu misiju, a to je da pronađe muškarca koji će joj pružiti finansijsku sigurnost i život kakav je polako klizio iz ruku. Morala je nešto da uradi po pitanju finansija, a na posao, u smrdljive restorane, bila je rešena da se nikad ne vrati.

Majčina nova drugarica za koju Anja nije znala dok im prvi put nije došla u kuću, bila je sve oko čega je brinula. Svaki trenutak je provodila sa njom, a kad nisu bile zajedno pričale bi satima telefonom. Sve se svodilo na brigu oko toga gde će da izađu na ručak, na kafu, koja je kozmetičarka bolje radila manikir ili gde se trenutno održava rasprodaja. A vremenom, pošto su se bolje upoznale, raspredale su o mestima gde bi mogle da idu i da upoznaju uspešne i bogate muškarce. Čak i oni stariji su dolazili u obzir, samo je novac igrao presudnu ulogu.

Tako je majka otkrila novi svet, svet u kome je ona bila jedna od onih žena kojima se nekada divila. Žena, koja je spolja izgledala uspešno i negovano, a iznutra trulo zaudarala. Anji više nije bilo mesta u njenom životu. Često se pitala zašto je i rodila, samo joj je teret, briga, kamen spoticanja na njenom putu do života iz snova. Bila je uverena da je bolje ženama bez dece. Njima su sva vrata bila otvorena i svi muškarci bili dostupni. I još je njena Anja bolesna, a to nikako nije išlo u korist njenom novom imidžu žene koja je uspešna na svim poljima, koja traži sebi ravnog i koja puca na visoko. Zato je često i krila da ima dete, i to još bolesno dete. Uveravala je sebe da nije ona kriva što je Anja bolesna, nije je ona takvu rodila, ali ljudi to nisu znali i nekad nije bilo vremena da se

objašnjava, pa je bilo lakše da se prećuti istina.

I tako, usled aktivnog majčinog života, svakakvi ljudi su dolazili u kuću. Anja ih često, zaključana u sobi nije ni videla, samo je čula glasove i znala da opet imaju goste. Dolazile su žene i muškarci, majčine nove drugarice i momci. Uvek je bilo nekoga kod njih i uvek se nešto dešavalo. Nekada do kasno u noć! Anja zaključana u sobi, budna bi čekala da svane, da se ljudi razidu, da opet zavlada tišina kako bi mogla na miru da spava ili da trpi svoju glavobolju. Ponekad bi ostajala i gladna, jer bi majka zaboravila na nju. Posle bančenja do kasno u noć, majka bi sutradan spavala do kasno i potpuno zaboravila na Anju. Onda bi uletala u njenu sobu, ljubila je, izvinjavala se, tražila da joj oprost i na brzinu joj gurala hranu u usta. Samo da što pre ispuni svoje obaveze prema njoj i da zatim nastavi po starom. Živela je kako je htela, ponašala se prema Anji kako je htela i niko joj ništa nije mogao ili je bar tako mislila.

Jednog dana, bio je vikend, majčino društvo se opet zateklo u kući, a majka je zaboravila da zaključa Anjina vrata. Anja je čula glasove nekoliko ljudi i kući, između ostalog i majčin. Ni u svojim najluđim snovima ne bi napustila sobu jer bi tako majku naljutila, ali i osramotila pred njenim novim prijateljima. Zato je uvek, kad je majka imala goste, ćutala i čekala dok ne odu, a onda bi kucala na vrata i tako dala do znanja da mora u toalet ili da je gladna, a nekad bi samo želela da izađe iz sobe u dvorište ili da gleda televiziju. Vremenom je majka predupredila njene potrebe pa bi joj u sobu ostavljala sve što joj je neophodno i tako sebi osiguravala mirno vreme sa svojim prijateljima bez toga da se gnjavi oko Anje kojoj taj zatvorenički život nije smetao. Navikla se. Nikad se nijednim gestom nije požalila, protestovala protiv toga što joj je majka učinila ili na bilo koji način ukazala da joj je loše, a bilo joj je loše, svakim danom sve više!

Toga dana je čekala i čekala da gosti odu. Bilo je kasno popodne kad su došli, nije znala u koliko sati jer je tako zatvorena izgubila pojam o vremenu. Vreme se svodilo na to da li je dan ili noć, da li ima svetla ili nema, da li je vreme kad su ljudi budni ili kad treba da idu na spavanje! Čekala je uporno jer se glavobolja u sićušnim znacima najavila i trebao joj je lek. Nije smela takva da zaspi jer ako zaspi probudiće se u najgorim bolovima i tad će biti kasno da popije lekove jer će migrena već da se odomaći u njenoj glavi. Čekala je, molila se da gosti što pre odu. Ali, kako je padala noć, graja je postajala sve veća, priča sve življa, a zatim su pustili i muziku. Tada je znala da je majka neće čuti sve i da počne da više iz sveg glasa.

Rešila je da rizikuje i da naljuti majku ako je potrebno. Ipak, njoj su lekovi potrebni. Majka je snabdela sa svim što joj je neophodno osim sa lekovima. Izašla je iz svoje sobe i otišla do sobe odakle se čula buka. Došla je do vrata i stala na prag. Niko je nije primetio jedno vreme. Anja je nemo stajala i gledala. Prvi put je u svojoj kući videla toliko ljudi i svi su bili nekako, razuzdani. Nije joj bilo jasno u potpunosti šta ta reč znači, ali je bila sigurna da odgovara prizoru koji je videla. Svi su bili pripiti, neki su sedeli, neki stajali i svi su nešto blebetali i mahali rukama. Neke žene su pokušavale da plešu, mada su toliko bile pijane, da su se samo njihale na nogama. Činilo se kao da pokušavaju da se održe na nogama, a ne da plešu. Majka je bila vesela i pričljiva. Stajala je okružena muškarcima i bilo je očigledno da su se otimali za njenu pažnju i naklonost. Anja je posmatrala taj nepoznati svet, to ruglo ljudskog roda i ništa nije mogla da učini da promeni mesto i vreme u kome se našla. Stajala je i čekala sve dok je jedan čovek koji je bio u majčinom društvu nije primetio. Glasno je skrenuo pažnju svima na dete koje je zabezeknuto posmatralo njihovu malu žurku:

- Ah, imamo malog gosta! Pa ti si zalutala kod nas! Gde su ti roditelji? - prišao joj je sa namerom da sazna čije je dete i da ga vrati roditeljima.

Kad se dovoljno približio da je mogao bolje da je vidi, malo se štrečno. Bila je to zaista devojčica, ali nekako omatorila, kao da je život pregazio, kao da je za svojih nekoliko godina doživela grom i pakao!

Anja je rešila da bude prkosna. Želela je da se osveti majci koja je slavila, a tek što ih je čika Novica napustio. Bilo je jasno da niko nije znao za Anju, jer majka nikom nije rekla da ona postoji. Sigurno nije rekla ni da su skoro ispratili čika Novicu. Kako je to podmuklo! Sad joj je bilo jasno zašto je tako brzo skinuta parta sa kapije, taj znak da je u kući neko umro i da se tu tuguje za nekim. Majka je samo čekala da svoj prošli život sa njim zakopa. Zato je nju zaključavala i sakrivala od drugih ljudi, zato je partu skinula, zato je sve krila jer je želela da pobegne od onoga što zaista jeste, od života kakav je zaista živela. Pogaziće Anja svoju reč, ali neće ni njoj dopustiti da se tako ponaša prema čika Novici.

- Ono je moja mama – Anja je pokazala na svoju majku koja nimalo nije bila srećna zbog toga!

Čovek je pogledao u pravcu Anjine majke i začudio se. Nikom ništa nije bilo jasno.

- Dete ti spava u susednoj sobi dok mi ovde galamimo i pijemo?! Nikom nisi rekla da ti je dete kod kuće! Ja idem, ne želim da saznam šta si još sakrila od nas! Brini se o detetu, njemu si potrebija! - čovek je demonstrativno napustio sobu, a zatim i kuću.

Ostali su nešto gundali među sobom ili sebi u bradu. Niko nije bio oduševljen što se žurka ranije završila, ali bilo je očigledno da je tom detetu potrebna majka jer je izgledalo bolesno. Malo po malo, svi su napustili kuću. A majka je ljutito i besno gledala u Anju, dok je molila ljude da ne idu. Objašnjavala je da će za čas da se pobrine za dete i da će se zabava nastaviti. Samo je htela da ostanu. To je jedino što je brinulo, kao i to kako će nagrditi Anju kada ostane sama sa njom. A Anji je bilo dosta svega – majčine nebrige, života koji je zamirao, trpljenja, svega! Samo je htela da popije lekove i da spava! Nije htela da im upropasti zabavu, ali nije mogla da prećuti. Ona je stalno mislila na čika Novicu! Kako je moguće da ga je majka već zaboravila?! Na pomisao da majka možda planira da nađe novog muža, htela je da se isповраća! Neće joj to dozvoliti! Neće ona nikog drugog kad više nema čika Novice!

Kad su se gosti razišli, ostale su same. Anja je i dalje stajala na do vratku čekajući da majka obrati pažnju na nju, ali majka je slala poruke mobilnim telefonom svojim zvanicama, kako bi se izvinila i koliko-toliko objasnila situaciju, kao i najavila novo druženje pod njenim krovom. Na Anju nije ni obraćala pažnju, kao da je nevidljiva, kao da je vazduh. Anja je prekinula tišinu:

- Hoću lekove!

- A, još si tu? Ljuta sam na tebe! Zar ja ne mogu jedan dan da sebi dam oduška?! Pa i ja imam dušu! I meni treba života, a ti si sebično derište. Samo sebe gledaš, ceo moj život se vrti oko tebe i to ti je malo! Nezahvalna si!

Na kišu ovakvih reči, Anja se povukla u svoju sobu. Lekove nije dobila i glavobolja je već uzela maha. Biće ovo duga i teška noć, čeka je naporna borba, čeka je borba za opstanak dok jutro ne svane i majka opet bude malo bolje volje!

Kad je majka ušla u sobu da joj odnese lekove, Anja je već uveliko spavala. Posmatrala je taj namučeni izraz lica i shvatila da nije trebala onako da reaguje! Nije Anja kriva što je takva, pa ona je takvu rodila! Takva je jer ona, njena majka, nije bolje odluke za nju donosila! Ali ponekad jeste derište koje traži pažnju... Kao večeras! A taman joj je krenulo sa novim društvom! Moraće nekako da se iskupi i da ostane deo ekipe! Smisliće već nešto. Ipak, ona je bila omiljena gde god da se pojavi. I iskoristiće to, bar dok se ne pojavi novi muškarac sa dubokim džepom koji je spreman da sve što ima podeli sa njom, kao Novica. Takav njima treba, i njoj i Anji. Ali primerak kakav je bio njen drugi muž je redak. Zнала je da drugog Novicu nikad neće naći. Ali će makar tražiti nekoga sa novcem! To je najbitnije, imati novca dovoljno da se ni o čemu ne brine! Još neko vreme je posmatrala Anju kako mirno spava, a zatim se i sama sručila na kauč u dnevnoj sobi, u garderobi koju je imala na sebi tokom zabave, u sandalama sa visokom potpeticom, sa šminkom na licu!

Tako uparađena i pripita, izgledala je kao klovn koga su deca ismejala, a koji se očajnički trudio da privuče dečiju pažnju i da postane njihov prijatelj. Ovaj put klovnu to nije uspelo. Nije život jedna predstava, već repertoar koji se ponavlja svakodnevno! Treba iznova i iznova da izvodi svoje predstave kako bi njena gluma bila uverljivija, ali povremeno je bilo potrebno i osvežiti repertoar! A ta žena, koja je spavala na kauču, trudila se iz petnih žila! Ali nije izgledalo da je uspešna u tome! Ti ljudi su dolazili da ukradu poneki trenutak iz njenog života, da nađu domaćina za svoju razbibrigu, ali niko nije planirao da se na bilo koji način duže zadrži! I to je bolelo jer nije postojao način da ih zadrži, da ih natera da ostanu u njenom životu. A Anja koja je uvek tu, ona je bila isključena iz svega, iz tog života koji je planirala za sebe, jer joj je kvarila savršenu sliku!

I bez lekova, Anja je u svojoj sobi uspela da zaspi. Kad je legla u krevet, osećala je da joj slede pakleni dani, ali više je brinula ta majčina nemarnost koju je ispoljavala prema pokojnom čika Novici. Kako je moguće da ga je već zaboravila? Bio je deo njihove porodice, živeo je sa njima u kući, prihvatio je Anju kao da je njegovo dete i na kraju im je ostavio sve što je imao. Majka je to sve, skoro pa potrošila. Valjda čim se potroši nečiji novac, razvuče imovina, a čoveka nema da nastavlja davati novac, onda se brzo i zaboravi, u stvari kao da ta osoba nije ni postojala. Sve što se videlo u toj osobi jeste izvor prihoda, vreća para na kojoj je trebalo što veću rupu otvoriti da što više iz nje novca izađe. E, tako se majka ponašala prema čika Novici, a sve što je on uradio jeste da im je omogućio dobar, pristojan i ispunjen život. Ali majka se toga više nije ni sećala, kao da se to desilo u drugom životu. To je ono što Anja nikako nije mogla da oprostí majci!

Zaspala je ljuta i razočarana. A onda je sanjala. Opet su se ti ljudi, koji su do nedavno bili u kući, motali po njenoj glavi. Opet su svi bili u kući, a ona je stajala na pragu sobe i posmatrala. Opet je čekala da je neko primeti i da onda ona sve pokvari, ali to se nije desilo. Neka žena je pošla ka vratima i Anja je mislila da će je srušiti onako pijana, ali ta žena je nije ni videla, samo je prošla kroz nju. Tada je Anja shvatila da oni nju u stvari i ne vide, da je nevidljiva.

Ušla je u sobu i prolazila između nameštaja i ljudi. Zagledala je svakoga. Svi su bili nekako čudni. Imali su zao osmeh na licima, kao da su veštice, a ne ljudi. Kreveljili su se. Otišla je do majke, uhvatila je za ruku, ali majka nije reagovala. Trzala joj je ruku, ali ni dalje nije uspela nikakvu reakciju da izazove. Onda se setila da je majka niti bilo ko od tih ljudi ne vidi i da ne može da ih dozove. A samo je htela svoju mamu. Ali nije mogla da dopre do nje. Počela

je da više, da je vuče za ruku, ali majka je i dalje nastavljala da priča sa svojim društvom i nije obraćala pažnju na Anju. Činilo se da je večnost prošla. Bolno je shvatila da nema više svrhe majku da doziva. Odustaje. Ispustila je majčinu ruku i krenula ka vratima.

Čovek koji joj se zaista obratio te večeri je takođe bio prisutan. Kao da zabava koju je majka priredila nije ni prestala, kao da se Anjin upad i onako teatralan odlazak onog čoveka nikad nisu ni dogodili. Svi su se lepo provodili, svako na svoj način. Niko ni na koga nije obraćao pažnju, svako je brinuo da se što bolje zabavi. Anja je stajala i zbunjeno gledala. Na trenutak se probudila i zahvalila Bogu da sve sanja, ali kada je glavu ponovo spustila na jastuk san se nastavio. Dešavalo se ponekad da nije mogla da prihvati to što se u snu dešava i da se usled bunta u vidu groznice i vriska probudi, i da odmah zatim nastavi da spava i da sanja, ali sa mogućnošću da ispravi stvari, da promeni ono što se dešavalo u snu, da drugačije reaguje.

San se nastavio. Izašla je iz sobe, ali je i dalje stajala na pragu. Ljudi su i dalje bili u kući. Graja se čula. Tada je Anju primetio isti čovek koji je ranije te večeri svima skrenuo pažnju na nju, na dete koje je stajalo na pragu vrata. Činilo se da je samo on vidi. Prišao joj je i kleknuo pored nje. Kad joj se približio i uneo svoje lice u njeno, videla je da je to čika Novica. Srce je od sreće poskočilo, zagrlila ga je.

- Hvala ti što si me čuo i došao! Tata, ti si moj tata! Nemoj nikad više da ideš i da me ostaviš! Obećavam da ću biti dobra! - reči su same izlazile.

Sve što mu je prećutala za života sada je izlazilo iz nje. Grilili su se neko vreme. Osetila je njegove ruke, jednu kako joj miluje

kosicu, a drugu kako je pristiska s leđa na njegove grudi. Tako joj je sve to bilo potrebno! Koliko joj je bio potreban! Želela je da ti sekundi sa njim potraju do kraja života, čitavu večnost. Ali, čarolija je morala nestati i to joj je bilo jasno. Zagrljaj je popustio, njegova glava koja je bila pripijena uz njenu se povukla, a ruke su je pustile iz zagrljaja. Želela je da ga zadrži. Posezala je rukama, ali se čika Novica migoljio iz njenih ruku i kad bi pokušala da ga zagrlji samo je prazan vazduh mogla rukama da oseti.

Kada se čovek od nje malo odmaknuo, videla je da to ipak nije čika Novica, da je to isti čovek kojeg je videla ranije toga dana. Bila je razočarana što on nije onaj koga je želela, ali ujedno i zahvalna jer joj je omogućio da se na kratko sretne sa čika Novicom. Čovek je upitao zašto ne spava u svom krevetu jer je odavno ponoć prošla. Objasnila je da je boli glava i da joj je majka potrebna. Čovek je ljutito otišao do majke. Anja ništa nije mogla da čuje, ali videla je da je čovek besan na majku. Pošao je opet demonstrativno iz sobe, a ona za njim. Izašli su u hodnik gde je bila i Anja. Čovek je pričao sa majkom i pokazivao rukom na dete, ali majka je gledala i uveravala ga da Anja spava i da u hodniku, osim njih dvoje, drugih osoba nema. Čovek je bio zbunjen jer stvarno devojčice u tom trenutku nije bilo na vidiku, što je majka iskoristila da se vrati svojim zvanicama. Stajao je unezvereno, dok ga Anja nije povukla za ruku. Tada je opet video devojčicu.

- Ona mene ne vidi, a i kad me vidi pravi se da nisam tu. Sramota je što nisam kao druge devojčice koje su lepe i uredne.

Čovek je slušao i saosećao sa devojčicom. Ona mu je pričala, a on slušao. Mesecima je ćutala i sada je pokušala da zadovolji svoju potrebu za pričom. Ovog čoveka nije poznavala, ali je postojalo nešto u njemu što je bilo iskreno i dobronamerno i to joj

se dopadalo. Iako je nikad u životu ranije nije sreo, bio je veoma srdačan i prijateljski nastrojen. Toliko se uživala, gestikulirala je rukama, smejala se. Sva se predala trenutku sa tim čovekom koji je eto, slušao!

A onda su ljudi počeli da izlaze iz sobe jer se zabava završila. Prolazili su pored nje, neki kroz nju. Niko je nije primetio. Čovek se uspravio. Ljudi su nailazili i kako na vreme nije stigao da se skloni od gužve koja je nastala, pogurali su i njega ka vratima. On je pokušao da se zadrži u kući, blizu Anje, ali masa ljudi koja je kao reka tekla sa vrata sobe nije mu dopuštala. Ponela ga je bujica ljudi ka ulaznim vratima kuće i izgurala napolje. Nije joj bilo jasno odakle svi ti ljudi! Kako je moguće da su svi oni boravili u sobi, pa soba nije toliko velika...

Anja je samo stajala i gledala kako i taj čovek nestaje... Nema na ovome svetu osobe njoj naklonjene koju ona može da zadrži kraj sebe. Oni koji su to pokušali nisu više pored nje, da li voljom Boga ili ljudi, ali nije joj bilo suđeno da se bilo ko zadrži u njenom životu, osim majke, koju nije bilo briga! Ostaće sama!

Opet se probudila. Shvatila je da je sama u sobi. Ustala je iz kreveta i otišla do majke, koja je spavala. Majka je izgledala prljavo sa svom tom šminkom na licu i u toj pogužvanoj gala odeći. Groteskno! Kao da su je sa bala oterali! Posrnula dama, to je ona bila! Željna pažnje, novca i komplimenata, a opet neravnopravna u borbi sa devojkama kojima ni šminka ni garderoba nisu bile potrebne da postignu isti cilj. To više nije bila Anjina majka. Nije više ličila na sebe. Nije više ličila ni na šta!

Bol se pojačavao u Anjinoj glavi. Da li da je probudi? Kao da će joj biti od pomoći! Za lekove je zakasnila, a s obzirom na to u

kakvom je stanju majka bila nije mogla da očekuje da će je voditi kod lekara u ovo doba noći. Samo će je naljutiti!

Krenula je nazad ka svojoj sobi. U hodniku je videla da su ulazna vrata odškrinuta. Čudno je bilo to jer je majka uvek vodila računa da su ulazna vrata zaključana. Sigurno je zaboravila da zaključa nakon što su gosti otišli. Izašla je u dvorište. Napolju je bilo tako lepo, tako prijatno. Zapitala se zašto ljudi ne spavaju napolju. U kućama često nema dovoljno vazduha, bar se njoj tako činilo. Kapija je za razliku od vrata bila zaključana. Pa ništa, ostaće malo u dvorištu. Vazduh nikad nije tako prijao kao sada!

Sedela je na betonu, bio je hladan i baš joj je prijalo pa se nije brinula što su joj govorili da se to ne sme raditi. Tom nije bio u dvorištu. Mrcina, opet se odvuкао negde. Majka ga je stalno kudila. Govorila je kako se ulenjio i ne lovi više miševе. Svima jednom dosadi da rade ono što stalno rade. Sigurno je to i Tomov slučaj. Otišao je da juri mačke! Razgledala je po dvorištu. Spazila je da otvor u tarabi ka Miličinom dvorištu i dalje postoji. Mislila je da je majka to rešila, pogotovo što se nekoliko puta žestoko naljutila na teta Milevu. Ali i njih dve su bile kao deca. Svađale se, kritikovale jedna drugu, mirile se i opet pile kafu zajedno. Bile su uvek tu jedna za drugu. Lepo je imati takvu osobu u životu, mislila je Anja. Dugo nije videla Milicu niti teta Milevu. Mogla bi sada da svrati do njih, samo da ih vidi. Majka ionako spava neće ni primetiti da je odsutna.

Prešla je u Miličino dvorište. Razgledala je pažljivo jer dugo nije bila tu. Drago joj je bilo to mesto. Volela je tu da dođe, da svrati. Uvek se osećala lepo, dobrodošlo i prijatno. Sve je bilo na svom mestu, kao i pre kada je redovno dolazila. Ne seća se kada je zadnji put bila kod Milice da se igraju. Ni Milica više ne dolazi

kod nje. Nije bila ljuta na nju zbog toga jer je ona ta koja nije bila u poslednje vreme raspoložena za igru niti za razgovor. Kada je videla česmu, poželeva je da se umije. Možda joj se malo razbistri u glavi kad se umije. Majka je uvek umivala kada je imala glavobolje. Nije to pomagalo, ali je nekako prijalo. Odvrnula je slavinu na česmi i voda je potekla. Nije u mraku mogla da vidi mlaz, ali se čulo, jasno i oštro, kako voda teče i udara o betonsko korito česme. Počela je rukama da hvata vodu, ali voda se kliberila i klizila iz ruku. Bežala je na sve strane. I što se Anja više trudila da je uhvati, sve je teže bilo to učiniti. Kako je bilo zabavno, kako je bilo smešno. Prvo se skromno smejala, razvlačeći usne u smeh. A kako je igra postajala življa, a voda prskala na sve strane, počela je na glas da se smeje. Tako slatko, tako željno.

U kući, teta Mileva se probudila. Smeh od nekud je registrovala još u polusnu, a kad se u potpunosti razbudila, shvatila je da smeh dopire iz komšijskog ili čak, iz njenog dvorišta. Pretrnula je od straha. Ono što je najviše uplašilo jeste to da je smeh dečiji. Neko dete se smejało, ali kako je moguće tako nešto u ovo doba noći! Pogledala je na sat. Nije se prevarila, bilo je pola tri ujutru! S obzirom da je celog svog životnog veka bila praktična žena, akcija uvek i iznad svakog straha, uputila se u dvorište. Da se plašila, plašila se. Očekivala je svašta da će ugledati u svom dvorištu. Za trenutak, ali samo za trenutak se zamislila da li da pozove policiju. Od te ideje je odustala. Ko zna, možda je to sve u njenoj glavi, možda se odnekud, iz daleka to dete čuje ili je možda čak i vetar doneo te glasove, taj smeh, pa će pomisliti da je skrenula sa uma, poludela. Već su svi bili iz komšiluka čudni zbog Anje i svega što su prošli sa njom, ako još i ona izazove sumnju... E to neće biti dobro. Sama će se ona suočiti sa tim! Šta god to bilo!

Vrata su bila zaključana. Zahvalila je Bogu na tome! Razmišljala je šta da uzme da se zaštiti. Onda se dozvala pameti!

Ako je zaista dete u njenom dvorištu, treba mu pomoći. A ako je nešto drugo u pitanju, onda joj spasa ni sa motkom u rukama nema! Izašla je iz kuće. Sad je mogla da čuje vodu sa česme kako teče i, zaista, dete koje se smeјalo. Nije s vrata mogla da razazna malu priliku koja je stajala pored česme i igrala se vodom. Ali bila je sigurna da je fizički jača od osobe koja je bila u njenom dvorištu. Nakon što je načinila nekoliko koraka ka česmi, Anja se okrenula. Da, bila je to Anja. Smeјala se, prskala vodom, uživala. Teta Mileva se u momentu skamenila. Nije mogla da razbere u svojoj glavi šta se dešava. Anja je mesečarila, bilo je jedino čega se mogla dosetiti da objasni sebi ovu situaciju, ili je stvarno skrenula sa uma, ali to nije smela dalje da razmatra, te se zadržala na prvom i jedinom logičnom objašnjenju da je Anja mesečar. Znala je da ne sme ništa naglo da učini ili da je na bilo koji način uznemiri. Nekako će je vratiti kući. Kako je uopšte i izašla iz kuće?! Za trenutak je stajala nema, a onda je skupila hrabrosti i snage da pita Anju šta radi u gluvo doba noći u njenom dvorištu!

- Htela sam malo da se poigram sa Milicom, pa sam videla česmu. Majka me uvek umije kada me boli glava. Ne prođe, ali mi prija, pa sam htela da se umijem na tvojoj česmi - objašnjavala je Anja.

- Sad treba da se vratiš kući, dušo. Hajdemo polako - trudila se da bude blaga što je više moguće, iako je bila veoma uznemirena.

U tom trenutku nije ni bila svesna da Anja priča, samo je želela da je bezbedno vrati kući. Uzela je Anju za ruku i povela sa sobom. Vrata su bila otključana. Zajedno su ušle. Otpratila je Anju u njenu sobu i smestila u krevet. Anja je odmah nastavila da spava. Da, mesečarila je, mislila je teta Mileva. I odjednom je pogodi saznanje, da je Anja pričala sa njom prvi put nakon dugo vremena. Zahvaljivala je Bogu, radovala se, ali onda shvati da se

nalazi u tuđoj kući i da detetu nema majke.

Izašla je iz sobe sa ciljem da nađe Anjinu majku. U dnevnoj sobi je ugledala kako spava. Nije mogla da veruje svojim očima. Kakva je to žena nekad bila, a sada se srozala na najniže moguće grane. Ali neće joj ona ostati dužna, kao što nikada i nije. Uvek je govorila šta je mislila i radila ono što je smatrala ispravnim, a sada je smatrala da majka mora da zna šta se dešava sa Anjom. Mogla je na ulicu izaći, i ko zna šta se jednom detetu moglo desiti! O Bože, nije smela na to ni da pomisli. Sreća pa se sve dobro završilo ovaj put. A ova žena, mirno spava! A ne zna šta se dešava sa njenim detetom. Ali ona će je uputiti. Očigledno nakon Novičine smrti ovu ženu nema ko da drži na kratkom kanapu. Vратиće je ona u stvaran svet, ako ne milom, onda svojim metodama koje su se sa pokojnim mužem pokazale veoma uspešnim! Setila se i svog muža, i toga kako je i ona sada sama, sa detetom. Pa opet ne mlati repom po celom gradu, ne zapostavlja svoju Milicu i bar je uključena koliko je moguće u život svog deteta. Opametiće je dok detetu nije kasno.

- Nedo, probudi se – bila je oštra u glasu.

Drmusala je, ali nije bilo uspeha. Žena na krevetu bi samo nešto promrmrljala sebi u bradu i nastavila da spava.

- Stoko pijana! Piti možeš, a voditi brigu o detetu ne možeš!
- istrčala je iz sobe i otišla pravo u kuhinju.

Vratila se sa čašom hladne vode koju je prolila na glavu Anjine majke. Tada se trgnula, kao oparena.

- Mileva, jesi luda?! Šta radiš ovde?! Šta hoćeš? Šta se desilo?
- Gde ti je dete?! Otkad se kuća otključana ostavlja?!

- Anja, gde je Anja?! Šta joj se desilo? - naglo je potrčala u njenu sobu, ali je teta Mileva zadržala.

- Anja je dobro, sada je ovde, ali zapitaj se gde je bila.

- Kako, gde je bila? Pa stavila sam je na spavanje, gde bi mogla da bude?

- U mom dvorištu, eto tu bi mogla da bude! Smrdiš, ukiselila si se od alkohola! – teta Mileva se nije trudila da sakrije bes i prezir! Nije mogla tek tako da pusti celu stvar, da se okrene i ode! Ne, ne, isteraće ona ovo do kraja! Ovu ženu treba neko da osvesti i ona će to učiniti kad nema ko drugi.

Majka je gledala u čudu. Njen mozak, usporen od alkohola, nije mogao odmah da obradi informacije kojima je bombardovala Mileva. Ali malo po malo, sve je bilo jasno! Anja do sada nikad nije mesečarila, ali ovaj put se izgleda zaista to desilo.

Žene su se smirile. Pričale su dugo i bolno, plakale, grlile se, prekorevale jedna drugu i mirile se.

Odavno nisu ovoliko vremena posvetile jedna drugoj. Duše su svoje lečile! Majka postiđenu, a teta Mileva razbešnjenu! Na obećanje majke da će se dovesti u red, da će manje da banči i da se provodi, a da će više da brine o Anji, umirena, teta Mileva je otišla.

Već je svitalo. Kada se vratila svojoj kući, njena Milica je i dalje čvrsto spavala. Pitala je sebe, vazduh, nebo ili to nešto što je znala da je gleda tamo od gore, zašto majke nekad odbace svoju decicu! Nismo mi životinje, ljudi smo, moramo bolje. Plašila je pomisao da ima ljudi koji se ponašaju kao životinje i da je Anjina majka jedna od tih ljudi. Obećala je da će se smiriti i popraviti, ali teško je bilo verovati. Ni pokojni Novica nije u tome uspeo, a imao je novac, polugu kojom je balansirao njihov odnos. A kako će

onda ona time što je izgrdi da je dovede u red?! Neka Bog sačuva ono jedno dete sa onakvom majkom, mislila je. Više nije ni zaspala jer je jutro odavno već svanulo. I da nije ne bi ni mogla da spava zbog svega što se desilo. Ne zbog toga što je Anju zatekla u svom dvorištu kako mesečari, nego zbog toga što nije mogla da prihvati tiho stradanje Anjino, da je toliko postala neželjena i da nema nikoga na ovome svetu, ama baš nikoga, ko bi svemu tome stao na put!

*

Sunce na licu je Anju probudilo. Prvo je osetila svoje umorno telo kako leži u krevetu, zapetljano u znojave čaršave, a zatim i svoju tešku glavu između dva jastuka, koja su se u tom trenutku činila kao dva kamena. Majka je noćas opet zaboravila da navuče zavesu na prozore. Iako je bila budna, nije smela da otvori oči. Znala je da onog trenutka kada otvori makar jedno oko, bol će prodreti u glavu i dobiće napad migrene. A to je bilo najstrašnije. Osećaj je bio ravan hiljadu noževa koji se istovremeno zaranjaju u njenu glavicu, toliko jak da je svaki put poževela da umre kad je migrena napadne. I onda su nastupale faze, čiji je redosled veoma dobro znala: mučnina i malaksalost čitavog tela. U toj fazi napada lekovi su često pomagali. Ako lekova nije bilo, a često ih nije imala jer nije bilo novca da ih majka kupi, onda se stanje pogoršavalo. Tada bi je bolelo celo telo, toliko, da bi se skupljala u fetus položaj. Jaki bolovi u glavi naterali bi je na povraćanje i ako majka nije bila tu da joj pomogne, ležala bi dugo u nesvarenoj hrani koju je telo odbijalo da primi. Tada lekovi ne bi pomagali. Nekad bi pomogle samo injekcije doktora koji bi učinio majci uslugu i došao lično jer nije umeo da se odbrani od njenih molbi. Od tih koktela koje bi dobila od lekara lepo bi zaspala. A tek što bi sanjala... Kao nekad, kad je bila baš mala! Trčala bi po livadama, brala cveće, igrala se sa bubicama... Svet je bio samo njen i ona tako slobodna u tom svetu!

Ako njen lekar ne bi bio na poslu, drugi lekari su odbijali da dolaze u kućnu posetu i da pomognu devojčici. Govorili su majci da je dovede na pregled. Ali kako je dete bilo nejak i iscrpljeno od silnih bolova, majka ne bi mogla da je dovede. I tada bi nastupalo ono najgore. Najljuća bol! Mozak bi se širio, bubrio i ludački pulsirao. Glava bi joj postajala tesna! Znoj bi je svu oblio, mrak bi se pojavio pred očima, a svest bi je napuštala... Polako. Stigla bi do ivice provalije svoje svesti. Znala bi da ako sklopi oči, ako dopusti svesti da ode svojim putem, da će se onesvestiti i zaspati tako duboko da se možda nikad više neće ni probuditi. I to je plašilo. Zaspati i ne probuditi se. Ali nekad su bolovi bili toliko jaki da je uporno sklapala oči kako bi zaspala, ali nije joj polazilo za rukom da se izgubi u svom bolu. Htela je da umre, ali neko ili nešto joj nije dozvoljavalo. To bi je ljutilo i izazvalo još veće bolove. Još veći nož bi joj se tada zario pravo kroz desno oko do središta glave. Tako jako da bi se svaki pokušaj da se trgne i ustane iz kreveta završavao neuspešno. Kao da bi je tada nevidljiva sila još gore kaznila zbog pokušaja da se pobuni, da se inati, da ustane i prkosi bolu, da tera po svome!

I tako bi ležala satima dok se majka ne vrati i pomogne joj da ustane. Umivanje majčinom rukom bio je pravi blagoslov, a hladna voda melem za izmučeno i vrelo lice. Kad bi došao i doktor brzo bi se vratila u normalno stanje. Ali to je bio redak slučaj, jer ni on koliko god da je želeo da pomogne nije uvek smeo da napušta radno mesto i da odlazi u kućne posete. A nekad su muke trajale beskonačno dugo jer niko nije mogao da pomogne. Majka bi samo ležala kraj nje i pričala neke gluposti kako će sve proći i kako će jednog dana njih dve živeti lepo i srećno do kraja života! Ništa nije pomagalo! Morala je sama da se izbori sa glavoboljom, sama da istera bol iz svoje glave ili da trpi dok ne prestane. Vremenom

glavobolje su bile sve učestalije i intenzivnije da je Anja često razmišljala šta bi bilo kada bi popila celu kutiju lekova kao u filmovima kada glumice to urade i zaspu... Ali tada se plašila da će opet da sanja i da će se probuditi u gorem stanju nego kad je zaspala. I ko zna koga će sanjati i šta će se tom nekom loše desiti! Samo to je držalo dalje od ideje da pojede sve lekove kao bombone i da se tako ratosilja bolova!

Ono što je majku najviše čudilo jeste prag izdržljivosti koji je Anja posedovala. Anja je nekad danima ležala na krevetu, grčeći se od bolova, a ni suzu ni jauk da pusti. Na svako pitanje i ponuđenu pomoć, odgovarala je prkosno i sve odbijala. Kao da je htela svima, ali i sebi da pokaže da je jača od svega, da, ma šta život bacio na nju, ona će ustati i živeti! I da neće sažaljenje! Svakom ko bi joj prišao sa sažaljivim pogledom i rečima utehe nije bilo mesta u njenoj blizini. Majka se pitala da li je njeno dete sa ovoga sveta i zašto je Anja tako drugačija od druge dece. Puno je bilo čudnih pojava kod nje.

Uvek kada bi Anja prolazilla kroz napad migrene, majka je popravljala svoje ponašanje. Kratkoročno, ali opet je i to bilo bolje nego potpuna nebriga oko deteta. I ovaj put je bilo tako, iako je bila besna još uvek zbog sinočnog Anjinog ispada pred njenim zvanicama. Skrenuće joj pažnju, ali je neće grditi. Ipak pored sve neprijatne sinočne situacije, makar se napredak kod Anje nazirao jer je progovorila. Sad ne sme da je kudi i grdi jer bi opet mogla da se zatvori u sebe i odbije bilo kakvu komunikaciju sa spoljašnjim svetom.

Kada je čula iz Anjine sobe da je budna, pohrlila je u sobu. Nije bilo reči, samo je prišla, sela kraj nje na krevet i snažno je zagrlila.

- Dušo, da li si gladna? Da li te još boli glava? Izvini što ti sinoć na vreme nisam donela lekove – trudila se svim snagama da sakrije da je još uvek pomalo ljuta.

Anja je u čudu slušala majku. Očekivala je bujicu prekora, pridika i kritika, ali ništa od toga se nije desilo. A znala je da je možda pogrešila što je izašla pred majčine goste. Ipak, odlučila je da misli da je majka konačno uvidela svoju grešku prema njoj i da će od sada stvari krenuti na bolje, a njihov odnos se popraviti.

- Gladna sam, hoću da jedem, a onda da popijem lekove, one za glavu. Ne osećam se dobro! - progovorila je Anja nekako bojažljivo, kao dete koje se uči da hoda, pa upravo pravi svoje prve samostalne korake.

Kada je uzela bočicu sa lekovima da ih da Anji da popije nakon doručka, shvatila je da Anja već godinu dana uzima te lekove. Jeste joj bilo malo bolje. Glavobolje nisu više bile toliko česte i intenzivne. Ali s obzirom na to kakvu su štetu činile njenom organizmu... Nije zaista znala šta da radi. Pozvala je neurologa. Sve je objasnila kako jeste i spomenula da je Anja počela da priča. Opet je umirio istom pričom da terapija zahteva vreme, strpljenje i upornost.

- Bar još jednu ili dve godine terapije, da smanjimo te glavobolje na pola ili da ih u potpunosti iskorenimo. Posle će kosa da raste i kilogrami da se skidaju! Mlada je ona i sve se reši kad čovek ozdravi!

Majka je opet bila uverena da čini pravu stvar. Neurolog je umirio i uverio da su na dobrom putu. Ipak Anja je ponovo počela da priča, a to je bilo u tom trenutku najvažnije!

I tako se borba nastavila. Anja i majka su rešile da izguraju terapiju do kraja. Majka se malo primirila. I dalje je često izlazila, ponekad su joj dolazili gosti, ali nije bila aktivna u svom društvenom životu kao ranije. Anji je svakim danom bilo bolje, bar je tako tvrdila. Fizički izgled nije napredovao na bolje, čak bi se moglo reći da je svakim danom sve više bio narušen. Ali gurala je nekako, polako.

Ljudi sa majčine zabave pokatkad bi svraćali, kao i njena nova drugarica kojoj nije znala ni ime jer je nije zanimalo ko je ta žena. Kada bi došli ti novopečeni ljudi, Anja bi se sklanjala u svoju sobu. Nekako, to su ljudi u kojima nikakve ljudske vrednosti nije prepoznavala. Bili su to ljudi koju deca svrstavaju u kategoriju „nisu dobri”. Možda oni nisu bili kakvim ih je smatrala, ali njen prvi utisak o njima je bio takav i nije mogla drugačije da se oseća. Jedino je prijala poseta teta Mileve s vremena na vreme i Milice koja bi skoro svaki dan svraćala, makar i na kratko. Opet su počele da razvijaju svoj odnos, da budu dobre drugarice, da se raduju vremenu koje provode zajedno. Milica je primetila da Anja nije kao pre, da je pomalo usporena, da nekad teško razume šta joj govori, ali bolje i takva Anja nego ona što je samo nezainteresovano sedela i ćutala. Anja je sitnim koracima napredovala. Poboljšanja su bila vidljiva. Bila su to mikro poboljšanja!

Dugo vremena ništa nije sanjala, fino joj se glava odmorila i razbistrila. Period mira i bezbrižnosti, razbio je san o onom čoveku, gostu na zabavi njene majke. Nije ni njega volela, ali nekako bio je bolji od svih ostalih ljudi koji su bili tada u kući. Jedino je on prekoreo majku što je ostavila dete skriveno u sobi kuće gde su oni bančili. Nije joj bio čak ni posebno drag, ali često ga se prisećala nakon te večeri i pitala šta se sa njim desilo jer nikad više nije došao kod njih. Sigurno je bio i dalje ljut na majku zbog Anje, pa

nije smatrao prikladnim da više dolazi. Odgovor šta se desilo sa tim čovekom došao je sam od sebe.

Te noći Anja je sanjala da ima bazenčić u dvorištu. Onaj bazen o kom je čika Novica pričao za života, bazen koji su planirali zajedno da stvore. Čika Novica je obećao da će joj iskopati bazen i napuniti vodom. Neće biti mnogo velik, ali za Anju i njega dovoljan. Zaista je hteo da učini nešto tako monumentalno za Anju! Hteo je da ispuni svoju misiju za života i da Anji, detetu koje mu je život dodelio, pruži sve što je poželelo. I zaista Anja je ugledala bazen u dvorištu. Nije mogla da veruje! Mnogo se obradovala! Pitala se da li je i čika Novica tu negde, u kući jer je jedino on mogao da ovako nešto učini za nju! Ali njega nije bilo. Nije bilo nikoga. Samo ona i bazen. Niko joj nije ni trebao! Sama će uživati i sećati se čika Novice!

Otrčala je u kuću i obukla kupaći kostim. Bio je to glupav kupaći kostim iz jednog dela, kako ga je majka krstila, sa nekom blesavom lambada-suknjom, pa je Anja onako punačka i naduvana kao balončić, izgledala kao mali nilski konj koji želi da bude elegantan i dražesan. Nije je bilo briga kako izgleda, i ovako je sama! Izašla je ponovo u dvorište. Nije mogla da se suzdrži i potrčala je u bazen sa namerom da uskoči. Tako je i učinila. Zaletela se i u trku uskočila u bazen. Bio je dubok baš koliko joj je odgovaralo! Brčkala se, igrala u vodi, uživala! Zahvaljivala se po ko zna koji put tom divnom čoveku koji joj je ovo omogućio. Toliko lepih stvari joj je priuštio i lepih iskustava pružio! Još da je i on tu... e to bi bio vrhunac! Tada bi njena sreća bila potpuna! Ali i ovako je bila srećna i zadovoljna.

Prvo je iz kuće došla majka da je pozove da izađe iz bazena jer nije želela da se prehladi. Anja je to odbila pod molbom da

ostane još malo. Nastavila je da se igra. Nakon izvesnog vremena majka se vratila, ali opet neuspešna u nameri da ubedi Anju da izađe iz bazena. I to majčino dolaženje do Anje i vraćanje u kuću se stalno ponavljalo, pa Anja više nije ni obraćala pažnju na majku. U potpunosti se oglušila na njene pozive i pretnje. Samo je krajem oka videla da neko dolazi do ivice bazena, a onda nestaje u kući. Pretpostavljala je da je to majka. Kada se u jednom trenutku okrenula, videla je da opet majka dolazi do nje. Anja je pomislila kako joj je dosta kupanja i kako je majka u pravu, da je vreme da izađe iz bazena. I sunce je već zalazilo, voda se hladila, a ona je bila slatko umorna. Sad bi mogla da se dobro najede i da ide na spavanje. Da, tako će i uraditi! Tek joj je sad bilo jasno da je čika Novica zaboravio da na bazenu napravi stepenice da se iz njega lako izađe i da stavi one šipke da se rukama potpomogne pri izlasku. Ali nema veze, i ovako je bazen bio odličan.

Pozvala je majku da joj pomogne da izađe, majka je prišla, pružila Anji ruku i ona je napustila bazen. Tada je Anja začula neko pljuskanje vode. Neko se kupao u njenom bazenu! Pa to je nečuveno! Sad će ona da ga izgrdi. Otrgla je svoju ruku iz majčine i potrčala nazad ka bazenu da tog, ko se usudio da se kupa u njenom bazenu, izgrdi. Kada je prišla i videla o kome se radi, skamenila se. Bio je to čovek sa majčine zabave. Brćkao se u njenom bazenu. Kada je ugledao Anju, nasmejao se. Tada se tek užasnula. Taj čovek nije imao zube, nijedan zub! Smejao se široko, a u ustima mu se videla samo crna rupa! Tolika je bila ta rupa da se Anja uplašila kao da će je uvući u sebe! Brzo je potrčala ka majci i uhvatila je za ruku. Počela je da je vuče ka vratima kuće jer je se nadala da će tamo biti bezbedne od ovog strašnog čoveka. Ali nisu mogle da uđu u kuću, jer nisu uspevale da prođu kroz vrata. Iz kuće su izlazili ljudi sa majčine zabave. Slivali su se iz kuće kao reka. Anja je uporno gurala majku, probijala se kroz te ljude, terala napred,

ali i dalje je ostajala tamo gde je i bila! Plašila se da će taj čovek krenuti za njima i ko zna šta bi moglo da se desi. Možda ih proguta, pojede! Gledala je šta da uzme u ruke, čime da se brani. Mlatarala je rukama da se odbrani od njega, od ljudi...

Tada je shvatila da stoji na sred svoje sobe i mlati rukama u prazno, u vazduh. Duboko je izdahnula. Sve je bio samo san. Odavno se odvikla da sanja, pogotovo ovakve snove teške kao olovo! Vratila se u krevet, sklupčala u fetus položaj u kom se uvek osećala najsigurnije i pokrila preko glave.

- Proći će, proći... Samo ne misli na to! - hrabrila je sebe.

Tako je i zaspala. Ujutru je majku pitala da li je skoro videla čoveka sa zabave jer posle te večeri nijednom nije bio kod njih. Majka je i sama ostala u čudu kada je shvatila kako je to istina.

- Anči, a zašto te taj čovek interesuje? - majka je slutila da postoji pozadina iza Anjinog pitanja.

- Pa, ne znam da li da ti kažem, ali... Sanjala sam ga. Nije imao zube i to me je jako uplašilo. Plašila sam se da će da me proguta!

- Pobogu, zar opet, dete?! To nije dobro kad neko u snu nema zube!

Videla je da je majka opet u dilemi da li da se ogлуši o njen san ili ne. Majka je ipak odlučila da pronađe čoveka sa zabave, koga od te večeri nikako nije videla. Do sada, svaki put kada se ogлуšila o Anjin san, nije se dobro završilo. Setila se prijateljice Rade, šefice Ivane... Njima nije uspela da pomogne, možda neće ni ovom čoveku, ali njena je dužnost bar da pokuša. Nije imala njegov broj telefona, pa je preko prijatelja potražila. Kada je objasnila razlog, govorili su joj da je paranoična. Međutim, na spomen njegovog

imena, začudili su se kako ga zaista odavno nisu videli i kako niko ne zna gde je on. Neko vreme su se raspitivali, ali ništa nisu uspeli da saznaju, kao da je u zemlju propao. Raspitivali su se, pa odustali. Ne traje dugo zanimanje za tuđi život, tuđu sudbinu. Brzo čoveka zaborave, pogotovo ako protrči kroz nečiji život i ne ostavi traga. Brzo ljudi oguglaju na sve što ih opterećuje, što im remeti svakodnevnicu, a najbrže na ono što ih i ne interesuje. A tuđi život ako nema podloge za dobru priču koja može da se prenosi dalje i razvlači do besvesti, nikako nije zanimljiv. Svi su digli ruke od toga da saznaju gde je i šta radi taj čovek, ali ne i majka. Tražila je druge načine da sazna.

A onda je jednog dana informacija došla do majke preko jedne od novih prijateljica, isto zvanice sa zabave. Čovek koga su tražili nije nestao, već je otputovao. U stvari, čuli su priču da se preselio u inostranstvo i da mu tamo dobro ide. Tada su svi definitivno pustili priču o tome da mu se možda nešto loše može desiti i nastavili sa svojim životom. Majka nije mogla. Plašila se. Nemir je stalno bio prisutan. Mora da nekako dođe do njega i objasni mu da se čuva, da ga je Anja sanjala i da to nije dobar znak. Ali kako?! Ko zna gde je on? Na kom kraju sveta? Nije odustajala, tražila je načine da ga pozove, da mu piše, ali niko nije mogao bolje da je uputi. Nije imala adresu niti broj telefona. Tada se jedna prijateljica dosetila da ga kontaktiraju putem društvenih mreža. Majka je potpuno zaboravila na tu mogućnost jer se sama nije služila modernom tehnologijom, niti je bila aktivna na društvenim mrežama.

Pomoću nove majčine prijateljice, one kojoj Anja i dalje nije znala ime i koja joj se nije dopadala, majka je uspela da stupi u kontakt sa čovekom sa zabave. Poslala mu je poruku preko društvene mreže na kojoj je nekad bio aktivan. Bilo je teško sročiti

zašto ga kontaktira jer je razlog krajnje bizaran, ali ovoga puta majka je odlučila da tera do kraja. Neka svi misle da je luda, neka ništa i ne bude, pa neka joj se smeju. Ona će istrajati u ovome. I daj, Bože, da je pogrešila, da se više nikom ništa ne desi. Poslala je kratku poruku u kojoj je zamolila da se čuva, da pripazi na svoje zdravlje i puno ga je pozdravila. Izrazila je žaljenje, koje nije osećala, ali joj je kurtoazija tako nalagala, zbog svega što se desilo one večeri kada joj je bio gost u kući. I spomenula je da ga je Anja sanjala jer je htela nečim da potkrepi svoju zabrinutost. Osećala se glupo i kao da ovaj put stvarno od muve pravi magarca. Tako su stvari izgledale!

Celo novo društvo u kojem se kretala je uveravalo da preteruje i da greši. Samo bespotrebno remeti i zabrinjava čoveka koji sigurno uživa negde u inostranstvu. Ali intuicija, taj osećaj svojstven samo ženama, posebno majkama, nije joj davala mira. Uradila je kako se osećala, a to nije moglo da bude pogrešno. Ubrzo je usledio odgovor sa druge strane mreže. Čovek sa zabave se javio i zahvalio na zabrinutosti, ali ih je sve uverio da je sasvim dobro i da je veoma zadovoljan. Ima dobro plaćen posao i ženu koja mu je život u toj stranoj zemlji obezbedila, tako da zaista nema mesta nikakvim lošim stvarima, ali svakako je bio zahvalan što se, eto, neko zabrinuo da bi nešto moglo da mu se desi ili pođe naopako!

Majka je odahnula, a svi su likovali jer su bili u pravu. Jedno vreme su zbijali šale na račun Anjinih proročanstava i majčine preterane zabrinutosti za osobu koju skoro da nije ni poznavala. Posle nekoliko dana, zamre interesovanje za sve. Svi su utonuli u svoju žabokrečinu. Svi su čekali neku novu zabavu i provod, neko novo okupljanje, nove događaje gde bi mogli da se pojave i prikažu u najboljem svetlu, a sa krajnjim ciljem da svako ulovi plen koji je naumio. Majka i njene drugarice su tražile bogate starije muškarce,

a muškarci opet mlađe žene, koje nisu morale biti dobrostojeće, ali su morale imati drugih kvaliteta u vidu lepog i negovanog izgleda, poslušnog karaktera i spremnosti za trpljenje. Anja je opet bespomoćno posmatrala majku kako se okreće tom nezdravom životu jer se novac trošio i rasipao. Malo ko je hteo raspuštenicu i udovicu sa detetom, i to sa teško bolesnim detetom, kako se pričalo. I pored sopstvene kuće, svoje mladosti i lepote, nije joj polazilo za rukom da prevari drugog Novicu. Često je analizirala šta je to čime je privukla Novicu, u periodu svog života kada nije bila lepa i ništa nije imala, kada je bila izmučena i napaćena duša. A sada kada je predstavljala suprotnost svemu tome, nikakvog uspeha kod muškaraca nije imala, bar ne trajnog! Odgovor je stigao od Anje:

- Čika Novica te je zavoleo jer je mislio da lepo kuvaš i da si dobra domaćica. On se uželeo kuvane hrane i nekoga da sa njim priča!

Majka je bolno postala svesna istine koju je dete prosulo pred nju. Svi su oni ogrezli u tom svetu, u kom niko nije onakav kakvim se predstavlja, u kom svi traže način da do novca dođu preko noći, a bez imalo truda i rada, bez imalo muke, gde je bitno kako izgledaš i kako se predstavljaš, a koliko si truo iznutra to odavno više ništa ne znači. Tražila je na pogrešan način pravog čoveka. I na pogrešnim mestima i u pogrešno vreme! Valjana gospoda ne zalazi po birtijama i kućnim zabavama sumnjivog karaktera! I ako bi jedan takav redak primerak i zalutao među njihove redove, brzo bi pobegao glavom bez obzira! Nije to okruženje za zdrav, normalan svet, za tu ugroženu vrstu koja se skrivala od noćnog svetla iz straha od istrebljenja! Takva retka vrsta mogla se videti samo po danu, ponekad i sa prvim sumrakom, ali i tada su žurili putem do svoje kuće, do svog utočišta.

Majka je konačno shvatila da je sjaj koji prikazuje, a beda koju oseća, nikud neće odvesti. Mora ona opet da postane normalna – majka, žena, domaćica – da bi normalnog čoveka za sebe i našla! Opet je bila na raskrsnici kao mnogo puta do sada, i nije znala kojim putem da pođe! Nastaviti tragati za novcem ili opet zasukati rukave i živeti od svog rada, teškog i mukotrpnog, ali poštenog. Često je bila u istom stanju uma u različitim periodima života, kada je Anjin otac otišao, kada je svekar umro, kada se pojavio Novica, pa opet kada je Novicu izgubila... Šablon se ponavljao! Uvek je birala ispravan put, osim posle Novičine smrti kada joj se lagodan život osladio i kada je birala da prećicom postigne uspeh. A uspeha nije bilo, samo taj osećaj koliko je bedna i jadna, koliko je rođeno dete zapostavila zarad sopstvene obesti! I niko da joj oda priznanje za sav rad i trud da i ona bude deo te malograđanske elite, a trudila se iz petnih žila! Trudila i iznova pokušavala! Ali nikad u potpunosti nije bila prihvaćena! Svi su zazirali od toga šta krije kod kuće, od Anje i to joj je uvek bio kamen spoticanja u odnosu sa tim ljudima, koji su ipak bili drugačiji od nje! Nekad joj se činilo da je tražila sebe, a nekad da je tražila da je ljudi prihvate. Nekad je želela da bude kao oni i to je pokušavala na sve moguće načine da postane, a nekad se jednostavno trudila da se uklopi, a da ipak ostane svoja jer joj taj svet, prljav i nafrakan u koji je zašla, negde, u dubini same nje, nije nimalo prijao. Bila je sigurna da u biti nikome nije prijao takav način života, samo ljudima odbačenim od svojih najbližih ili usamljenim po naredbi života. Često se i ona tako osećala, usamljeno, a nije to izabrala. A onda bi se setila da ima Anju i da ne sme tako da se oseća zbog nje. Anja je bila blagoslov otkako se rodila, a kamen spoticanja ka boljem životu otkako se razbolela. Dok je bila zdrava mogla je na nju da računa kao na sredstvo kojim će postići ono što želi jer svi vole male i slatke devojčice, a sada je ostala i bez te mogućnosti. Obično je krila da ima dete, a kad bi se saznalo da Anja postoji, onda bi krila da je bolesna. A kada bi

se i za Anjinu bolest saznalo, što je uvek dolazilo na red, ljudi su odlazili u strahu jer niko nije želeo da se nađe u blizini osobe koju su svi smatrali vešticom ili ludačom u najmanju ruku. Nekolicina tih novih prijatelja, razorenih u dušu, a usamljenih u srcu, ostajala je tu jer se nije plašila. Čak su mislila da će tako izazvati sudbinu i da će im konačno nešto desiti u životu. Ali negde u sebi, potajno, niko nije ni verovao da Anja može da predvidi da će se nešto nekome desiti. Situacija sa čovekom sa zabave ih je samo dodatno razuverila da Anja ima bilo kakve sposobnosti ili mogućnosti da išta sazna ili predvidi o bilo čijem životu!

*

Svi su uveliko bili zaboravili na tu zabavu kada se neprijatan događaj odigrao, kao i na Anjin san zbog koga je majka podigla opštu paniku koja je rezultovala potragom velikih razmera za čovekom koji je živio sasvim dobro i bio zdrav! Sve do jednog dana! Sve do toga dana kada je jedna od novopečenih prijateljica srela čoveka sa zabave. Isprva ga nije prepoznala. Nije ličio na sebe! Nevericu koja je zavladala kod žene koja svojim očima nije mogla da veruje, zamenilo je zaprepašćenje pomešano sa strahom jer su se njegove reči u njenoj glavi povezivale sa rečima koje je Anjina majka nekad izgovorila. U glavi žene koja je slušala čovekovu priču stvorila se veza. Bilo je razloga za strahovanja i sada su se ti razlozi opravdali.

Istina je bila da je živio u inostranstvu sa ženom i da je imao dobar posao, ali život iz snova se završio kada su imali saobraćajnu nezgodu koja je njega ostavila nesposobnim za rad na tadašnjem poslu, a ženu teško povređenu! Oboje su preživeli taj strašan događaj, ali čarolija između njih dvoje je nestala. Nakon oporavka, odlučio je da se vrati u svoju zemlju i da drugi život i sreću potraži ovde.

Priča ne bi bila toliko zanimljiva da nije bilo upozorenja od strane Anjine majke. Čovek je tražio devojčicu koja ga je sanjala, a koju je upoznao one večeri kada ga je nemarnost njene majke zaprepastila.

Tako je i vest o njegovom povratku i lošoj sreći koja ga je tamo, negde daleko, u tuđoj zemlji, zadesila, došla do majke. Na Anjino iznenađenje i zaprepašćenje, bez ikakve najave, bez i najmanjeg znaka da bi ovako nešto moglo da se desi, čovek je ponovo posetio njihovu kuću. Bio je to drugi put da je u njihovoj kući i drugi put da ga Anja vidi.

Čim ga je ugledala majka je znala zašto je došao, a izmenjeni izgled je svedočio da je ipak bilo razloga za zabrinutost. Oboje su ćutali, postidiđeni, svako iz svog razloga. Majka zbog neprijatne situacije u koju je dovela sve one ljude, goste u svojoj kući, a najviše zbog toga što je pokušala da sakrije Anju i svoju bezobzirnost prema njoj, a on opet zbog svog teatralnog odlaska koji je trebao da znači da se više nikad neće vratiti i kročiti u tu kuću. Sada oboje postidiđeni i nemi, ćutke su vodili razgovor mimikom i govorom tela. Majka je veći deo te neverbalne komunikacije provela spuštene glave i pogleda prikovanog za pod, rukama usmeravajući gosta kuda da ide.

Kada je ušao i smestio se, konačno je progovorio. Prvi je razbio tišinu jer majka od stida i knedle u grlu nije bila u stanju da progovori nijednu reč. Zamolio je da vidi Anju. Nakon nekoliko trenutaka došla je Anja. Sada je odnos bio promenjen u Anjinu korist, u poređenju sa prvim putem kada ga je videla. Čovek sa zabave je izgledao mnogo loše, kao i Anja, ali se njemu činilo da je Anja ipak bila malo bolje nego prošli put kada je video. To ga je malo ohrabrilo.

- Zdravo, ja sam Obren. Sećaš li me se? - otpočeo je blago razgovor, kao da mu fizičko stanje i nije dozvoljavalo da bude glasniji i odrešitiji u govoru.

- Da, sećam se. Ja se zovem Anja. Sanjala sam vas. Jednom ste me baš uplašili jer niste imali zube.

- Anjice, zato sam i došao. Želim da znam o tvojim snovima. Poruka tvoje majke da se pripazim je stigla na vreme do mene, ali ja je ozbiljno nisam shvatio. Samo želim da znam šta si sanjala – strah je rastao u rečima i u očima koje su molile za pomoć, bilo koje vrste!

- Pa, jednom sam mislila da je čika Novica u kući, ovde kod nas, ali to ste bili vi. Majka me nije videla, a vi ste pokušali da je dozovete, a onda su vas svi ti ljudi izgurali iz kuće kada su počeli da izlaze. Bilo je kao onda kad smo bili na majčinoj zabavi. Tada se nisam uplašila. Ali drugi put kad ste se kupali u mom bazenu, tako ste se strašno smejali i niste imali zube, da sam se mnogo uplašila i probudila. Mislila sam da ćete me progutati svojim crnim ustima bez zuba. Znala sam da nije dobro kada se probudim ili uplašim. Zato sam i rekla majci – pokušala je Anja da objasni što je tačnije i uverljivije mogla jer je i sada bila u nedoumici da li joj ovaj čovek još uvek veruje.

Slušao je i zaista, nije mogao da veruje. Kako je jednostavno moglo da bude! Da je shvatio ozbiljno upozorenje koje je došlo od ove devojčice nikad ne bi umoran i iscrpljen vozio automobil. Ne bi zaspao tokom vožnje i ništa od svega toga se ne bi desilo. Još bi uživao u svojoj idili sa ženom koja mu je savršeno odgovarala i na poslu koji je u međuvremenu zavoleo.

Nije se dugo zadržao. Teško mu je bilo da sluša Anju, a sam nije bio u stanju da priča. Majka je sve vreme ćutala i gledala u pod. Anja je i poželeva nešto da ga upita jer je u nekom deliću sekunde,

prepoznala tu očinsku figuru za kojom je vapila, taj komadić čika Novice koji je nosio u sebi i koji je toliko poželjela za sebe makar na čas. Ali čovek sa zabave je otišao i opet je ostavio neispunjenu. Opet je u njen život došao ni od kuda i otišao teatralno, bez potrebe i želje da ga iko isprati sa prećutnom namerom da se više nikad ne vrati.

Događaj sa Obrenom se prepričavao u društvu čiji je onedavno majka postala deo, ali nikad prihvaćeni, redovni član. Nakon nemilog događaja i neuspele zabave, interesovanje za Anju je počelo da raste. A samim tim i za majku jer je ona bila put do Anje. Svi su se raspitivali da li bi Anja mogla i njima da predvidi šta će im se u životu desiti. Tada su se mnogi prisetili i ranijih slučajeva gde je Anja imala udela i uspeha, kao što je bio slučaj sa Markom iz komšiluka. Interesovanje je raslo i ljudi su dolazili u prijateljske posete. Obilazili su Anju i majku. Kuća je oživela i uvek je neko bio tu, kod njih u gostima.

Majka je počela da cveta. Učestvovala je u svemu što se dešavalo i uživala je u tome. Svi su želeli da provedu neko vreme sa Anjom ili makar da ona bude s njima u društvu kad dođu u posetu i svi su se trudili da joj što više kažu o sebi, da se nametnu njenoj glavici kako bi što preciznije informacije mogla kasnije da im dostavi. Često su joj donosili poklone i slatkiše. Majka je objašnjavala da to ne ide tako brzo jer se Anji dešavalo nekad i mesecima da ništa ne sanja. Ali ljudi su bili uporni, svi su čekali svoj red. Posebnom pažnjom prema Anji, kao da su želeli da joj se dodvore, da je umilostive da ne bude stroga prema njima ili da im donese neke lepe vesti.

Prve mušterije su im bile majčine prijateljice. Uglavnom su dolazile žene. Ubrzo, nakon što se pročulo da Anja pogađa šta će se dogoditi i kada su priče o njenim ranijim uspesima zaživele

među ljudima, počeli su i muškarci da dolaze. Svako je dolazio sa svojim problemom ili mukom, a bilo je i ljudi koji su dolazili iz čiste dosade, da eto i oni svrate gde i svi, da vide tu devojčicu i da, baš, čuju šta ima da im kaže. Većina njihovih mušterija tobože nije verovala u Anjine natprirodne sposobnosti, ali eto, pošto su iscrpeli sve ljudske metode kako bi rešili problem, dolazili su pod izgovorom da žele da pokušaju i kod Anje, iako nisu uvereni da im se pomoć može pružiti. Mnogi su u Anji videli svoj poslednji pokušaj. Poslednji trzaj su činili dolaskom kod nje. Takve očajne i beznadežne slučajeve, majka je najviše volela. Tu je zarada bila najlakša. Čak joj Anja nije ni bila potrebna! Sama je izmišljala rešenja za njihove probleme. Sama je pravila lek za njihovu bolest i to dodatno naplaćivala. Sama je pružala ruku spasa iako je znala da ih nikad neće spasti. Ljudi su često svraćali i oni koje nisu poznavale, ali su došli po preporuci tamo nekog, kome ni ime nisu znali. Ali su dolazili do Anje i ostavljali novac za uslugu koju su iščekivali.

Majka je uskoro morala da zakazuje dolaske mušterija i da uvede redovnu tarifu. Postojao je iznos koji je naplaćivala svakom ko bi prvi put došao kod Anje, a drugi iznos, koji je bio znatno veći, naplaćivala bi drugi put kada bi imala konkretnu informaciju za njih koju joj je Anja prenela. Postao je to unosan biznis u punom zamahu. Anja je svakodnevno morala da sedi sa majkom za kuhinjskim stolom sa svim tim ljudima koje je majka poznavala, a sve češće i strancima, i da sluša njihove probleme i jade. Svako je imao svoju muku i svakom je svoja muka bila najveća, te je svako molio da Anja prvo razmotri njegov slučaj. Majka je bila ta koja je sve ugovarala, a svaku posetu vodila kao ozbiljan poslovni sastanak.

Ubrzo se po gradu pročulo za vidovitu devojčicu koja sigurno

predviđa budućnost i tačno može da kaže koga će kakva sreća ili nesreća zadesiti. Pričalo se kako ima neku bolest u glavi koja joj je omogućila da ima noćne more i da u njima sanja da će se ljudima nešto loše desiti, a nekad i lepe snove i da tada predviđa ljudima lepe stvari. Svi su želeli makar da probaju. Ako ništa drugo, onda je prijaao taj razgovor sa majkom, koja je postala odličan psiholog i koja je znala način da umiri ljude i uveri da će Anja za njih imati rešenje, samo je neophodno strpljenje jer nekad prođu i meseci da Anja ništa ne sanja. Čak ih je uveravala da i ako Anja ne bude imala nikakvu informaciju za njih da je to dobro jer to znači da se makar ništa loše neće desiti. I svi su grizli da dođu na red, plaćali i više nego što je majka tražila samo da ne čekaju, samo da stanu pred Anju i zauzmu svoj red u njenoj glavi, pa kad joj se javi, kad se prikaže šta će se desiti, da budu spremni.

I tako se polakomi taj malograđanski, neuki svet. Sve više je ljudi dolazilo, a Anja je postajala sve umornija. Stres koji je majka veštački proizvodila uveravajući Anju da su sve te posete neophodne jer one donose novac koji im obezbeđuje hranu na stolu i lekove, povoljno je delovao na njenu glavicu, a veoma loše po njeno zdravlje. Majka je Anju ubedila da je ona jedini način da se prehrane i prežive jer čika Novice više nema, a majka ne može da je ostavlja samu, kao nekad, i da ide da radi jer je ona sada mnogo bolesna. I Anja je u to verovala. U početku je bila srećna što je korisna, što doprinosi na svoj način, što su se njene nevolje na dobro okrenule, makar za majku. Čak je i uživala u pokušaju da ljudima pomogne jer su uglavnom dolazili ljudi sa problemima, a retko da je nailazio neko ko je želeo samo da okuša sreću i sazna šta ga čeka u bliskoj budućnosti.

Kako je svaka Ponzijeva šema dugoročno neodrživa i ovde je postojao taj problem uzimanja novca unapred, a nikakvog povrata

na investirana sredstva. Sve je bilo u redu dok su ljudi dolazili, davali novac i iznosili svoje probleme, a Anja se ubrzo potom javi sa nekakvim odgovorom za tu osobu koji je majka prenosila i dodatno naplaćivala. Često Anja nije ni znala ime osobe o kojoj govori te je opisno govorila hvatajući se za neki detalj koji joj je ostao u sećanju. Nekad je to bila čak i boja laka za nokte! A majka je beležila sve! Uredno je vodila evidenciju ko je kada bio, koliko je uplatio i po čemu je bio specifičan. Često je ispisivala i kratak siže problema, što se kasnije pokazalo veoma korisnim kada su bili u pitanju ljudi koji su i pored sveg majčinog pojašnjenja da Anja možda za njih nikad neće imati odgovor, ipak insistirali da za svoj novac dobiju bilo kakvu informaciju. Tada je majka, kao dobar psiholog kakav je postala, sama izmišljala moguća rešenja za te ljude. Svesno je izvodila prevaru. U početku su to bili retki slučajevi, samo da bi neke ljude skinula sa svoje kičme, a kasnije, kako je zlatna koka sve manje zlatnih jaja nosila, ta praksa je postala sve uobičajenija. To je bila mašina za mnogo brže pravljenje novca od Anje. Nekad bi morala da čeka mesecima dok Anja ne obezbedi neki odgovor za određene klijente, a neki klijenti nikad nisu ni dobili odgovor. Ali majka ih je pozivala i lagala, i svoju laž debelo naplaćivala. I sve je potrajalo neko vreme.

Opominjali su je ljudi koji nisu verovali u sve te natprirodne moći, u taj devojčicin „dar“, čak se išlo i toliko daleko da je škola kontaktirala socijalne službe jer je Anja odavno prestala da pohađa školu, a pročulo se da ona i majka obmanjuju ljude proričući im sudbinu. Ali niko da se ozbiljno uhvati problema i Anjine muke. Kao magarence, sa kičmom napuklom od preteškog tereta na leđima, tako je i ona kljuckala polako, tiho, ne žaleći se. Jela je samu sebe što nije mogla da bude bolja, što nije mogla više da pomogne i što je majku sve češće stavljala u nezgodnu situaciju da mora da laže. Jer je njena glavica sve teže podnosila pritisak okoline i stres

koji joj je majka nametnula. Ljudi su šetali kroz njenu glavu kao kroz autobusku stanicu. Pravili su gužvu. Likovi su se mešali, pa stapali u jedan. Priče različite su pričali, a katkad bi samo otvorili usta da nešto kažu, ali reči nije bilo! Sve je dodatno otežavala majka koju je uvek pričala o klijentima jer je tako želela da pokuša da stimuliše Anju da sanja i da dođe do novih informacija koje može da unovči. Ali Anjina glava je odbijala išta korisno da joj pruži. Sve češće su je obuzimale more gde su je ti ljudi, majčini klijenti, napadali, tražili novac, psovali, a majke nije nigde bilo da je brani! I uporno je majci skretala pažnju na to da nije dobro to što rade i da neće izaći na dobro, ali vredelo nije. Majka je imala sluha samo za novac i to joj je jedino bilo važno.

Kako je vreme odmicalo, majka se trudila da poslovanje sto je više moguće prebaci na sebe, tako da je vremenom Anja postala samo kip koji bi postavila za sto, kao jemstvo da će za svoj novac ljudi da dobiju neku vrednost. Sve je manja njena uloga postajala. Kako je slabila njena sposobnost da pruži potrebnu informaciju koju je majka mogla da unovči, tako je i slabila i njena uloga u svemu. Krajnji majčin cilj bio je da u potpunosti Anju izopšti iz svega! Zato je i sama izmišljala rešenja za probleme ljudi koji su dolazili kod njih po pomoć. Na Anju više nije ni obraćala pažnju, Anja je samo služila kao reprezentativni primerak, „corpus delicti” za neverne Tome jer je još uvek bilo onih koji su sumnjali da devojčica stvarno može nešto da predvidi. I koliko je majka više pritiskala, toliko je Anjina glavica odbijala da sarađuje. Videla je Anja da opet gubi majku jer je majka shvatila da ona ne može tom brzinom novac da joj obezbedi te se posla latila sama. A Anja je samo bila tu da svojim prisustvom potkrepi tu priču.

*

I tako proživeše neko vreme, zatvorene u kući, štancajući

novac. Anja nije išla u školu, na šta su i dalje reagovalе socijalne službe preteći da će joj oduzeti dete, ali se niko zaista nije udubio u ceo slučaj zlostavljanja deteta. Jer to je bilo upravo ono što je Anja proživljavala, psihičko zlostavljanje. Majčinu torturu pod okriljem izgovora da mora da se radi i da je ovo način da privređuje, Anja je shvatala ozbiljno. Verovala je da je to istina jer je to majka govorila, a druge osobe nije bilo koju bi mogla da posluša. Majka joj je stalno govorila kako ona neće imati školsku diplomu kao druga deca te stoga mora da nauči nešto da radi, neki zanat. A s obzirom na to da je u teškoj situaciji zbog svog zdravstvenog stanja, velika je verovatnoća da neće biti u stanju nijedan zanat da izučiti, niti da radi kao zdravi ljudi. Jedino rešenje joj je da iskoristi ono što već poseduje, a to je mogućnost, „dar” da pomaže ljudima i tako je učila da posmatra sve to što su majka i ona radile.

Pomagale su ljudima i Anja je zaista u to verovala, ali je znala da često majka nije iskrena prema nekima od tih jadnih ljudi i da zato one neće završiti dobro. Ni u jednom trenutku Anja nije želela da prihvati istinu da varaju ljude jer se ona zaista trudila da kroz svoje snove dođe do nekih odgovora ne samo za te ljude već i za sebe i majku, ali uvek je njena glavica bila tvrdoglava i to baš kad je majci trebala pomoć, jer je tada podsvesno odbijala da to uradi. Bila je uverena da majka samo zaobilazi istinu jer je neki ljudi pritiskaju i da im pruža nekakav odgovor dok ne budu imale onaj pravi.

Anja je zaista želela svakom da pomogne jer su to bili ljudi koji su joj donosili poklone i slatkiše, koji su plaćali da sede sa njom za istim stolom. Želela je da se sa Obrenom, čovekom sa zabave, završi taj niz nesrećnih događaja i da ona pomaže ljudima, tako što će ih upozoriti ili im preneti neke lepe vesti. Trebalo je sve da bude jedno plemenito delo, jedan veličanstven čin koji bi dao

smisao Anjinom propalom životu, prerano otpisanom od svih – majke, škole, nadležnih institucija za brigu o porodici i deci, pa čak i komšija i rodbine. Svi su komentarisali da nema vajde od tog deteta i da neće ona još dugo! Oni koji su ih se plašili i dalje su pričali da su veštice i tešili se time da nijedna veštica nije poživela dugo... Ne dozvoli to nekad Bog, a nekad ljudi, ali će ih pravda jednom stići! Takve polude od vradžbina i mađija, tako će biti i sa ovim dvema prevarantkinjama!

Jedini, večni glas razuma, teta Mileva, borila se koliko je mogla. Svađala se sa majkom i često danima nisu pričale, ali uspeha nije bilo. Majka je terala po svome. Često bi je teta Mileva žacnula na sebi svojstven način:

- Ti misliš da će ti ta ludorija proricanja sudbine još dugo polaziti za rukom? Evo meni da prorekneš da li ću se ponovo udati! I ako može da poručim nekog bogatog udovca. Ipak i ja sam udovica, pa još sa detetom, ne treba mi neko bez para! - izazivala je kroz šalu teta Mileva majku.

- Mi ne proričemo sudbinu! Mi pomažemo ljudima! - branila se majka.

- Ne znam koja je to pomoć kad ženi kažeš da može kantaronovo ulje na glavu i da će je glavobolja proći. I još tvrdiš da je to Anji pomoglo! E tu si ga baš smastila!

- Mileva, ti ne razumeš, neki ljudi nisu bolesni, umislili su, kao na primer ta žena! Njoj ne treba da sazna budućnost već neko da joj da rešenje za njenu hipohondriju! Vidiš da se više ne žali na glavobolje otkako maže glavu kantarijonovim uljem. Svuda nas hvali, čak mi je dovela i nove klijente. Pomogle smo joj. Način nije bitan, bitno je da pomažemo ljudima!

- Misliš, bitno je da varaš ljude i da su oni srećni sa tim! - nikad nije uspevalo teta Milevi da drži jezik za zubima.

Majka bi odustajala od dalje rasprave. Znala je dobro ko je u pravu. Znala je dobro da njeno varanje ljudi neće dugo potrajati, osim ako se Anja opet ne uključi u posao i ne vrati sve ovo u šta su se uplele na prave osnove, ali nije marila. Rešila je da uzima sve što joj se pružalo, da grabi, da zarađuje novac, pa kad dođe do toga da se sve otkrije, da ima dovoljno novca u zalihama za neko vreme dok se dalje ne snađu. Tonula je sve dublje. Što je najgore od svega bilo, uživala je u tome. Uživala je da na lak način dolazi do novca, da zarađuje na mucu i nesreći drugih ljudi.

A Anja je sve dublje tonula u svoju samoću i patila. Majka je fizički bila kod kuće, ali nije bila nikad tu za nju. Sve se opet vratilo na staro kao kada je majka išla u izlaske i jedino brinula kako da nađe nekog bogatog starijeg muškarca. Za Anju tada nije brinula. Tako je bilo i sada. Majku je viđala samo kad bi došla da je obavesti da je vreme da se jede ili kad bi neko došao i zahtevao Anjino prisustvo jer je i tu njenu ulogu majka umanjila. Ljude je uveravala da je Anja lošeg zdravlja i da je štedi, pa je zato ne poziva na svaki sastanak, ali istina je bila da se plašila da neko ne otkrije Anjinu nezainteresovanost i prevaru koja je bila osnova svega.

Majčin biznis je otišao predaleko, toliko se razvio da su se zainteresovale čak i lokalne novine. Majka im je dozvolila posetu i intervju, i tom prilikom su načinjene i fotografije koje su se takođe pojavile u novinama. Tada je prava popularnost počela, pomama za detetom koje je moglo da predvidi budućnost, a sama je bila bolesna, neki su čak pričali i umobolna. Pisalo se o njima na sve strane, a majka se brinula kako da svaku vest, članak ili fotografiju što bolje naplati. Najveća briga joj je bila da je niko ne vidi obučenu dva puta u istu odevnu kombinaciju, kao i da uvek ima besprekornu frizuru i šminku. Savršenu sliku idilične porodice kvarila je Anja jer na prvi pogled bilo je jasno da je u pitanju teško bolesno dete. Majka se zato trudila da veselom garderobom i obiljem aksesoara

da živosti Anji, ali pogled je govorio više od svega. Tuga i očaj vrištali su Anji iz očiju. Svi su komentarisali, a niko da se zabrine jer je u pitanju bio slučaj klasičnog psihičkog zlostavljanja deteta.

Majci je sve prijalo. Sav novac, pažnja i popularnost. Ona i Anja postale su lokalna atrakcija. Mnogi su joj govorili kako su postale prava senzacija na internetu i kako bi trebalo svoj posao i tamo da proširi. Majka je odmah dobila ideje i već je hvatala zamaha u tom pravcu kada je stigla opomena pred tužbu od socijalne službe. Tada se malo dozvala svesti. Bilo je teško, bilo je bolno i neprijatno izaći iz sveta koji je tako pažljivo sagradila i vratiti se u ovaj stvarni. Teta Milevine reči su se obistinile. Neko se ipak dosetio, neko je ipak sačekao svoj trenutak i odreagovao.

Majka se odmah javila socijalnoj službi i objasnila kako tu ne postoji nikakva zloupotreba deteta ili, ne daj Bože, zlostavljanje. U pitanju je samo lokalno tračarenje i gledanje u karte sa čime Anja nema nikakve veze. A novine, e pa novine, pišu svašta! Nadležni za njihov slučaj su znali da to nije istina, ali opet se niko nije potrudio da detaljnije razmotri celu situaciju! Na majčino obećanje da će Anju vratiti u školu i da joj više neće dozvoliti da bude prisutna kada joj dođu prijateljice jer je samo tada Anja i prisutna nečemu lošem, ako „gledanje u šolju ili karte” uopšte i predstavlja nešto loše.

I tada se sve primirilo. Anja je opet pošla u školu! Fizički je bila prisutna u učionici, ali nikakve rezultate nije davala. Ponekad bi poneku reč izgovorila i to samo kada je morala. Dodatnu otuđenost je izazvala promena sredine. Naime, Anjina generacija je nastavila dalje odavno, a ona je bila primorana da pohađa školu sa godinu dana mlađom decom od sebe. Deca, zla po nauku od starijih, stalno su je zadirkivala. Uvek je bila na meti otrovnih

komentara i uvek je bila ona ta na kojoj se svako dete izivljavalo. „Ponavljajčica” tako su je zvali! Ali ona nije marila. Zнала je da će dolaskom u školu rešiti majčine probleme i samo joj je to bilo bitno. I ovako je bila beskorisna, pa je želela makar da ne stvara dodatne probleme. Trpela je i u školi i kod kuće.

Anjina popularnost među ljudima i na socijalnim mrežama samo je još više činila omraženom među decom, koja nisu imala nimalo milosti. Prepričavali su različite priče, ali uvek u osnovi svega su bile Anjine veštičje vradžbine i zlo koje može da nanese ljudima. Pričali su da je odvela u smrt mnoge ljude, i da ako te ona sanja, spasa ti nema. Plašili su se Anje! Iz straha od nepoznatog rađala se njihova mržnja prema njoj, prema onome o čemu pojma nisu imali. Mislili su da će time što je zadirkuju i zlostavljaju da sakriju svoj strah. Sladili su se njenim neuspesima u školi, njenim viškom kilograma, kao i pečatima na glavi, tamo „gde je bila ćelava”. A ona, Anja, samo je sedela i ćutala. Trpela i čekala da se sve završi i da ode kući i da odmara do sledećeg dana, kada će opet da ćuti i da čeka da opet privremeno bude spasena od svega u miru i tišini svoje sobe.

Glavobolje su se opet učestalile. Nekad su makar ta Anjina stanja izazivala majčino sažaljenje i donosila joj njenu pažnju, a sada je to samo bilo nešto što je majku dodatno opterećivalo i zahtevalo vreme koje ona nije imala, jer je to vreme koje je trošila negujući Anju mogla pametno da investira i da zaradi još novca. Sve su je više nervirala takva Anjina stanja jer tada, kada bi samo ležala u svojoj sobi i vegetirala ne bi bila upotrebljiva ni kao kip koji sedi i ćuti na njenim takozvanim „poslovnim sastancima” sa klijentima.

*

Jedne noći Anja je prilično nemirno spavala. Osetila je da će nekvalitetan san da je košta glavobolje. Još je i sanjala neke gluposti - ljude koji su poslednjih meseci protrčali kroz kuću, bez nekog posebnog razloga. Sve je nekako bilo zbunjujuće. Svrbelo je celo telo i u snu se češala gde god je stigla. Sanjala je da je pozdravlja i u obraz ljubi svako od tih ljudi ko je došao kod majke na „poslovni sastanak”. A njoj su se gadili ti ljudi, posebno te babe koje bi joj navlažile ne samo obraz nego celo lice i koje su smrdele tako, pa starački. I nakon takvih pozdrava još više bi strugala noktima obraze i lice, toliko da bi je bol u snu nakratko probudila, a onda bi osetila toplinu koja je celu obuzima, kao toplo ćebence da je ušuškava i tera da opet padne duboko u san. I tako je provela noć. Budeći se i padajući u najdublji san.

Ujutru kada se probudila, prvobitni šok je praćen vriskom iz sveg grla, kako bi babe to opisale. Počela je da vrišti kada je videla da su joj prsti krvavi i da ima krvi po posteljini, a najviše na jastuku. Majka je utrčala u sobu. Utrčala je, ali se u sekundi zapanjila u mestu kada je videla Anju, lica i ruku krvavih, kao i posteljinu umazanu krvlju.

- Anči, pa šta to uradi?! Dete, zaboga... - gurala je rukama Anju do kupatila, koja joj je na rukama klonula.

Umivala ju je, šamarala i drmusala. Ali Anja joj je spavala na rukama. Krv se slivala niz Anjino lice i ruke. Nakon nekoliko minuta uspela je da je povрати. Zajedno su sprale krv. Kada je majka pogledala Anjino lice, ugledala je kratere i žive rane koje je Anja sama sebi tokom noći nanela. Ono što je najviše zaprepastilo bilo je to da su Anji tokom noću, otpale i obrve. Moguće da ih je sama

počupala usled jakog struganja noktima po licu. Izgledala je kao da je preživela najstrašnije mučenje. Izgledala je kao očerupana lutka.

Majka je znala da stvari mora što pre da dovede u red, što pre da preuzme kontrolu u svoje ruke. Za početak je odlučila da Anji ne dozvoli da se vidi u ogledalu, kao ni ljudima koji bi mogli da postanu sumnjičavi da ona nije nešto loše učinila detetu. Isprala je ogrebotine vodonikom i namazala kremom. Vratila je Anju u krevet, a krvavu posteljinu brzo oprala. Tog dana Anja nije izlazila iz sobe jer je majka strahovala da je neko ne vidi. Zakazanim poslovnim sastancima toga dana prisustvovala je bez Anje.

Nakon događaja koji se zbio te noći, majka je počela da strahuje za Anju. Plašila se da bi mogla nešto strašno da učini sa sobom. Mira nije imala od one noći kada je Anja mesečarila i kada je Mileva vratila kući, ali ovo od sinoć je prevazišlo sve mere. Od toga dana Anju je ujutru umivala, a zatim joj iscrtavala obrve. Nikako nije dozvoljavala Anji da se pre jutarnje rutine koju joj je uvela, pogleda u ogledalo. Napravila je melem koji joj je utrljavala u glavu kako bi podstakla uporne ogoljene delove glave da proizvode kosu. Neumorno je tražila neko objašnjenje zašto je to tako i jedino čega je mogla da se seti bili su ti prokleti lekovi. Zbog njih je imala noćne more, mesečarila i fizički propadala. Ni u jednom trenutku majka nije htela da prizna da je cela njena pomama oko biznisa koji je vodila i Anjine uloge u tome dodatno pogoršalo Anjino zdravstveno stanje uveliko narušeno lekovima. A devojčica je samo želela da majci ne zadaje još više muka i problema, i da bude od koristi koliko je to moguće. A u uslovima u kojima je živela, to je bilo nemoguće. Njena podsvest i telo odbijali su da se prilagode životnim uslovima u kojima je živela.

Majka je išla čak toliko daleko da je lekove krivila za Anjinu radnu nesposobnost, a ne pakao od života koji joj je nametnula.

Odlučila je da jednom za svagda raskrsti sa tim lekarima! Ovaj put otišla je lično do neurologa rešena da Anjinu terapiju prekine jednom za svagda!

Majku i Anju primio je drugi neurolog, jer je njihov dosadašnji lekar, specijalista za neurologiju, otišao u penziju. Majka je od početka ispričala njihovu priču. Novi neurolog je pregledao Anjinu dokumentaciju, a zatim i Anju. Nakon toga, začutao je na kratko. Tada je pokušao što je mirnije mogao da im sve objasni:

- Koliko dugo je savetovao kolega kog ste posećivali ranije da Anja uzima ovu terapiju?

- Pa 2-3 godine... Vidite da ona već dugo uzima te lekove, jeste joj kao malo bolje, ali pogledajte je kako izgleda... U šta se pretvorila...

- Da, da primetio sam... Gospodo, moram iskreno da vam priznam da sam prilično iznenađen načinom na koji je Anja lečena. Neprijatno iznenađen! Hoću da kažem, ovakva terapija se uzima u slučajevima kada je u pitanju migrena najintenzivnijih razmera. To jeste tačno, ali šest do devet meseci... Koliko tačno Anja uzima ove lekove?

- Godinu i sedam meseci - kao iz topa majka je odgovorila.

Novi neurolog je zgranuto gledao majku, pa Anju, pa se opet vratio na majku.

- Ja ne znam šta da vam kažem, zaista! Ja sam užasnut! Žao mi je zbog svega! Nije trebalo ovako da bude! Sad mi je i jasno zašto je Anjin slučaj i prebačen kod mene. Vidite, kod Anje je preskočena klasična terapija koju prepisujemo kada su u pitanju migrene. Ne razumem zašto je to tako, ali mogu negde da opravdam takav postupak kolege s obzirom na njene tegobe u tom periodu. Ali ono

što mi nije jasno zašto je ova terapija ovako dugo produžavana!

- Vi hoćete da kažete da Anja nije smela toliko dugo da pije ove lekove i da je zbog njih ovakva? - majci su ljutnja i bes postali očigledni na licu i glasu od straha i zabrinutosti za dete.

- Da, verujem da je većim delom zbog lekova. Mada, čitam u dokumentaciji da je imala i stresnih događaja u tom periodu tako da verujem da je sve uticalo. Ali, ne вреди plakati nad prolivenim mlekom! Sad ste kod mene, hvala Bogu! Prekidamo ovu terapiju, prepisujemo novu i nadamo se najboljem!

- I mi treba samo tako da pređemo preko svega? - u majci je sad bes kuljao!

- Izgubićete mnogo vremena i energije da isterate stvari na čistac, a to u stvari i nije moguće. Kolega koji je Anju lečio sada je u penziji. Nećete mnogo moći da učinite. Dobra stvar je da su organi koji mogu da stradaju od ovakve terapije ostali zdravi i da nije imala epileptičnih napada. Sad ćemo stvari drugačije da radimo, pa se nadam i drugačijim rezultatima – nastavio je novi neurolog.

Majka već crvena od besa, nije mogla da se suzdrži:

- Nećemo mi više nikako da radimo!

Besno je uhvatila Anju za ruku, a drugom rukom je sakupila papire sa lekarevog stola. Izletela je iz kancelarije kao oparena. Bila je besna, ogorčena i nemoćna! I posle toliko vremena, opet je bila na početku, sama sa Anjinim problemom, ali sa još većom komplikacijom oko Anje nego pre dve godine. Bar joj se sada tako činilo! Osećala se kao da im je taj prokleti lekar pred penzijom ukrao dve godine života! I on je bio kriv za Anjino stanje kao i onaj što sad leži u zatvoru zbog toga što im je oduzeo Novicu. Udavila bi ga golim rukama samo da joj je bio u blizini! Njega bi naterala da popije svoju terapiju! Tada je naprasno odlučila da se mane lekara i

da sada stvari radi kako je sama mislila da je najbolje!

I tako je i bilo. Anja nije uzimala nikakve lekove osim pred najavu migrene ili, ukoliko zakasni da popije pre napada, onda kad se već migrena javi. Majka se, u prvo vreme, dok je bila pod uticajem ogorčenosti i besa, brinula o Anji više nego što je uobičajeno, ali se vremenom njena briga o Anji svela na nekadašnje okvire. Samo se usputno interesovala za dete, a biznis je dalje razrađivala. Kupila je novi računar, bolji i moderniji, kako je govorila. Izradila je vizit-karte i čak, platila oglase o vrsti usluge koju je nudila. Postajala je sve bolja u privlačenju klijenata jer je išla u korak sa trendovima i tehnologijom te je i poslovanje podigla na viši nivo!

Najviše je bila predana svom predstavljanju na socijalnim mrežama i ponudi usluga. Postala je vešta u radu na računaru. Videla je bezgranične mogućnosti na ekranu, ne samo kako da razvije posao, već i kako da se predstavi u najboljem svetlu i tako pronađe tog željenog muškarca čiji je sada bio red da preuzme odgovornost za njih dve. Jer u stvarnom svetu, stvari se nisu odvijale onako kako je planirala, te je izlaz potražila u virtuelnom svetu gde svako može da bude i da se predstavlja onako kako želi. A što je najbitnije od svega, takvo tržište nije imalo granica. Mogla je da širi posao u svim pravcima i da poziva ljude iz daleka kako bi im ponudila pomoć i ruku spasa.

A potraga za bogatim muškarcima nikad nije bila lakša! Postojala su ta mesta u nekom svetu koji je lebdeo i nije postojao u stvarnosti, ali koji je omogućavao da se neki događaji odigraju u stvarnosti, i gde su bogati i usamljeni muškarci tražili sebi ženu. Ne samo da je bilo lako, čak je mogla i da bira! I to je bila novina u njenom životu! Novo, prijatno iskustvo koje joj je oduzimalo i to malo vremena koje je posvećivala Anji. Osećala se kao da je

ponovo u ranim dvadesetim. Sloboda, ali ne ona prividna sloboda, koja ima svoje makar to bile i nevidljive granice, već ona prava, istinska, koju iskuse ljudi koji nemaju nikoga važnog u svom životu, ili se makar tako ponašaju. Nije imala roditelje zbog kojih bi se stidela svojih postupaka, niti supruga koji bi joj zabranio određeno ponašanje, niti daljih ni bližih rođaka da bi se restriktivno ponašala u nekim situacijama. Imala je slobodu da bude ono što želi, da se ogoli skroz. Jer je u virtuelnom svetu lozinkom bila zaštićena od svega, a u stvarnom je znala da mrtva usta ne govore, i ako je bila istina da neko gleda sve odozgo.

*

Ubrzo se vreme koje je trošila u virtuelnom svetu isplatilo i majka je upoznala tog svog savršenog muškarca, lepog na slikama, lakog na komplimentima i umešnog sa ženama. Tad se tek raspametila kada je saznala da ne samo da postoji muškarac kakvog je oduvek želela, već i bolje od toga. Imao je novca, mnogo novca, i lepo je izgledao. Najvažnije od svega je bilo da je bio slobodan, kao ptica na grani.

U nekim trenucima je bila sumnjičava i osećala je da je suviše dobro da bi bilo istinito, ali pomućen razum pomešan sa usamljenošću i prevelikom željom, nije mogao racionalno da rasuđuje. Nije ni mogla da proveri da li govori istinu i da li ima nešto u vezi sa njim od čega treba da strahuje. Bio je stanovnik drugog grada, bez ikoga u njenom gradu i bez aktivnosti na drugim društvenim mrežama, osim tamo gde su se i upoznali. Objašnjavao je to svojom povučenošću i da nije tip kome je praksa da na ovakav način traži žene. Ali pošto su tradicionalne metode, u današnjem digitalnom svetu zakazale, okrenuo se i on onome što je budućnost. I eto, tako se našao na tom mestu gde svako traži

nekoga kome će biti dobar. Sve što je o sebi govorio, trudio se da potkrepi fizičkim dokazima. Slao je fotografije, davao na uvid svoja lična dokumenta i dosta pričao o poslu. Sve, samo da bi je uverio u svoju dobronamernost. Na taj način je majku razoružao. I, ako je postojao neki skriveni bedem koji je čuvala kao poslednji sloj zaštite od njega, on je uspeo da ga sruši. Kad je počeo i poklone da šalje, tada je bila uverena i u ono najbitnije. Imao je novac, to je sigurno. Čak su se u više navrata dotakli i života u dvoje. Posebna radost je opila kada je priznao da je pristalica braka i porodičnog života. Bilo je takvih trenutaka kada je mogla da kaže svoju istinu o Anji, ali neki unutrašnji glas je stalno sprečavao u tome. I uvek, kad bi joj bilo na vrh jezika, kad bi skupila dovoljno hrabrosti jer bi je prvenstveno on ohrabrio da se otvori i priča o svom životu, kada je bila spremna da sve o Anji prevale preko usta, neka mala kočnica uvek bi je zadržala i ona bi odustala i prećutala svoju tajnu.

Vreme koje je preostalo kada klijenti nisu bili prisutni, provodila je za računarom, na vezi sa njim, sa svojim savršenim muškarcem. Usput bi u svoj gust raspored ubacila i telefonski razgovor sa nekom od novih prijateljica da ih obavesti i da se pohvali kako njena internet romansa napreduje. I napredovala je. Prvobitno dopisivanje su zamenili dugi razgovori. I sada kada je mogla da mu čuje glas, još više je bila uverena da je stvaran, da postoji i da je na pravom putu ka savršenom životu u dvoje. Uverio ju je da zaista postoje takvi retki primerci, iako je bilo čudno jer se oduvek znalo da ono što valja, to se prvo razgrabi. Ona je smatrala da ima sreće. U stvari, smatrala je da je zaslužila svoje pravo na sreću i to ovakvu na kojoj su joj sve drugarice zavidele. Samo je teta Mileva uvek izražavala svoju sumnjičavost.

- Ko zna, možda ti piše odnekud, iz zatvora, na primer? -
peckala je kao i uvek majku.

- Ih bre, Milevo, samo najgore misliš! Čovek je razočaran i sam! Ne žuri mu se da uleće u sledeće razočaranje. Ovo sa njim je baš išlo tempom koji je potreban da se dvoje dobro upoznaju pre nego što svoj odnos podignu na viši nivo! Prvo me je upoznao onakvu kakva sam i takva sam mu se dopala i to je najvažnije. Svideli smo se jedni drugom onakvi kakvi zaista jesmo iznutra.

- More, lepe su te njegove pare, ako je istina da je toliko uspešan i da tako dobro zarađuje. Oduvek sam mislila da para na paru ide i da takvi traže žene sa parama!

- Pa nije da sam siromašna i da nemam da jedem!

- Nisam to ni mislila, ali opet nisi toliko uspešna ni bogata kao on. Da li si mu rekla za Anju?

- Pa mislila sam da je najbolje da mu to kažem u četiri oka jer bi ovako možda sve pogrešno razumeo.

- Pa nema tu šta da se razume! Ti imaš dete i to je jasno kao dan! Nema tu novih nivoa, samo neprijatnih iznenađenja!

Majka je znala da je teta Mileva kao i svaki put do sada bila u pravu. Nije imala snage da mu kaže odmah na početku da ima dete i to još bolesno dete jer se uplašila da će odmah pobeći glavom bez obzira. Odlučila se za drugu taktiku, a to je da ispita njegov stav po pitanju dece i da dobro pripremi teren do trenutka kada ga bude videla, glavom i bradom, i da mu tada kaže istinu.

I tako je živela za to vreme koje je provodila za računarom u komunikaciji sa čovekom svojih snova. Jedina briga joj je bila da ispoštuje ljude koji su dolazili poslom, jer je to trenutno bio jedini izvor prihoda, i da ispoštuje vreme u koje su se dogovorili da razgovaraju ili da se dopisuju. Ubrzo se sva komunikacija među njima svela na njegovu želju da je poseti, da je vidi i lično upozna, i na njeno odlaganje susreta. Stalno je nalazila izgovore da ne dođe u posetu. Plašila se da onog trenutka kada stupi nogom u njen

grad, među ljude koji su je poznavali, da će saznati istinu i to onu koju ljudi prepričavaju, a koja ne odgovara stvarnom stanju stvari.

U međuvremenu, ljudi su i dalje marširali kroz kuću, smenjivali su se, a Anja je po potrebi prisustvovala majčinim „poslovnim sastancima” i retko kad prijavljivala kada je i koga sanjala. Sve ređe je bilo materijala koji je majka mogla da iskoristi i naplati. A Anja i kada bi nešto sanjala, obično se do jutra nije ni sećala. Nije mogla da se seti, a često ni da ispriča ono što se u snu zaista i dogodilo. Samo je mogla da ponudi delimične izjave koje su sve manje bile upotrebljive. Majka nije bila spremna da pusti da se posao uruši sam od sebe zato je sve više scenarije o tuđim životima sama izmišljala. Toliko daleko je u tome išla da je uveravala ljude da će se desiti baš tako kako ona kaže jer se Anji tako „javilo”.

Privlačeći sve veći broj ljudi, dolazili su i oni iz okolnih sela i drugih gradova, kao i oni koji su već „išli” kod konkurencije koja nije bila u stanju ništa da učini za njih. Tako je majka navukla bes lokalnih vračara. Jedna takva, lokalna prevarantkinja, koja je gledala u karte i tako ljudima pričala o njihovoj budućnosti, jednom ih je posetila pod izgovorom da joj je potrebna pomoć jer traži nestalog sina. Majka je mislila da je u pitanju lak slučaj izlapele babe koja se posvađala sa sinom koji više ne želi majci da se javi, te mu je tako i pristupila. Anji je rekla da nema potrebe za njenim prisustvom jer će babin problem sama da reši.

Starija gospođa koja je došla u zakazanom terminu nije bila ni nalik izlapelej babi kako se majci učinilo preko telefona. Prvi utisak nije bio nimalo ohrabrujući. Odmah je znala da sa ovom ženom nema šale i da će ona za svoj novac duboko da burgija dok ne dođe do istine. Pozvala je ipak Anju da prisustvuje. Gospođa koja je došla bila je veoma prijatna i slatkorečiva, čak i previše za

majčin ukus. To je izazvalo prvu sumnju, ali majka je to osećanje potisnula jer su dolazili razni ljudi, mnogi sumnjivi na svoj način! Anji se takođe nije dopala nova majčina klijentkinja. Generalno, nije volela tako napadne i previše ljubazne ljude.

Žena je ispričala svoju priču o sinu koji je otišao da studira u prestonicu i kako je sve savršeno teklo do zime prošle godine kada je izašao sa drugarima i više se nije vratio. Cimeri nisu odmah digli buku oko toga što se nije vratio kući jer se to među mladim ljudima, posebno studentima često dešavalo. A kada je prošao ceo vikend, a njega nije bilo, onda su svima javili i na sve strane se raspitivali gde je, ali niko nije znao niti se do ikakvih tragova ikad došlo. Majci je sve bilo neverovatno jer priča nije odgovarala osobi koja je pričala. Nešto tu nije štimalo. Majka je uzvratila uobičajenom pričom koju je iznosila svim ljudima koji su dolazili kod njih. Anja je slušala, ali više je bila odsutna i zaokupljena svojim mislima nego problemom ove žene. Na polasku, gospođa je objasnila da je trenutno bez novca i da će svoje troškove prema njima regulisati kada budu imale konkretnu informaciju za nju. Tada će ih debelo nagraditi. Majci je ovo bilo najčudnije, jer su im ljudi donosili „šakom i kapom” samo da reše njihov problem, pogotovo oni koji su imali ovako ozbiljan problem.

Sve je bilo čudno u vezi sa ovom ženom. Uvek je sebi objašnjavala kad su joj slične osobe dolazile da su one možda takve postale zbog situacije u kojoj su se našle ili da jednostavno i one njima čudno deluju pa se ljudi drugačije ponašaju od svojih ustaljenih obrazaca ponašanja. Bilo kako bilo, žena je iznela svoj problem i nije platila. Majka je sve revnosno zabeležila. Zatim je otišla, ali se na kapiji okrenula i vratila do Anje koja je ostala sama u dvorištu sa mačkom u rukama. Iz torbe je izvadila lutku koju je pružila Anji. Zamolila je da je uzme kao mali znak pažnje. Anji

se lutka nimalo nije dopala, čak joj je bila i gadna, ali nije htela da uvredi ženu ili da na bilo koji drugi način ugrozi majčin posao. Setila se šta se poslednji put desilo kada je odbila da primi lutku na poklon. Uzela je i držala u rukama dok gospođa nije otišla, a onda je spustila na stolicu u dvorištu i zaboravila na nju.

Majka je iste večeri saznala da je gospođa koja je bila ostavila Anji lutku i to joj se nimalo nije dopalo. To saznanje je uključilo neki alarm u njoj. Počela je da veruje da je žena došla da bi ispitala čime se to njih dve bave, možda je čak bila iz neke državne ustanove ili iz policije. Prvo se na smrt prepala kada je pomislila da je žena možda iz policije, ali onda se smirila jer nije uzela od nje nikakav novac, a i da je policajka ne bi Anji lutku dala. I ta lutka... Tako čudna je bila. Napravljena od materijala i vunice. Umesto kose imala je vodopad vunice, a udovi i glava su bili napunjeni sunđerom. Trup je bio punjen, ali ne sunđerom nego nečim mekanijim i lutka je mlitavo padala usled preteških udova, a labavog tela. Oči su bile razrogačene, u nekom iznenađenju, a usta širom otvorena, kao da će svakog časa iz njih izaći uzvik iznenađenja. Mlitava i beživotna, imala je žive oči i usta koja samo što ne progovore. Lutka je bila tvorevina nečijih ruku u domaćoj radinosti.

Majka je počela mahnito da cepa lutku. Rasporila joj je sve udove, trup i glavu. Udovi i glava su sadržali samo sunđer, a u trupu je bilo svega - vlasi kose, konac u nekoliko boja, smotuljci, neko suvo lišće, cveće, grančice i, igla na koju se ubola! To je i razljutilo i uplašilo istovremeno. Prvobitni strah, nakon nekoliko minuta racionalnog razmišljanja, zamenio je osećaj neprijatnosti. Jer to je sve što je ta osoba postigla, samo da se ona oseća neprijatno jer joj neko ne misli i ne želi dobro!

Iako se prvi put susrela sa tim, znala je šta treba da učini. Sam

sadržaj pustila je da nestane niz vodu u toaletu, a delove lutke bacila je na đubre. Jasno joj je bilo da se nekome zamerila, da li nekom klijentu ili nekom kome je konkurencija. Ovo joj je bilo za nauk da bude pažljivija ubuduće i da mora da veruje svom unutrašnjem instinktu, a ne da se ogлуši o njega. Znala je da obično ljudi ovakve stvari ostavljaju u nečiju kuću krišom, a pošto je ta žena to uradila tako očigledno, ovo je bilo ništa drugo do otvoreno upozorenje da se pazi, prvenstveno Anja. Nakon malo dublje analize, sve je više bila uverena da je u pitanju lokalna vračara, sigurno prevarantkinja, koja gubi klijente jer oni dolaze kod Anje. Sigurno je zato odlučila lutku da podmetne, da ih upozori da se neće stvari dobro završiti po njih ako nastave da preotimaju mušterije i da je Anja ta koja je direktno ugrožena!

Bilo, pa prošlo. Tako je majka reagovala na „gošću sa paketom” kako ju je pred drugima prozvala. Uvek je bilo zavidnih ljudi i uvek će ih biti! Ko slabije posluje, ima pravo da se ljuti! Često je drugima analizirala poslovanja lokalnih prevarantkinja, koje čak i nije poznavala, i objašnjavala kako su sve njihove metode zasnovane na prevarama, a sa namerom da ljudima uzimaju novac. Sa druge strane, Anja je već dokazala bezbroj puta da se njene tvrdnje temelje na čvrstim osnovama jer je uvek pogađala šta će se dogoditi ljudima. Istina je bila da neki moraju duže da čekaju da bi dobili konkretnu informaciju ili da je u nekim slučajevima malo pogrešila. To su bili slučajevi kada Anja nije bila prisutna na sastanku, pa je zato takvo i rešenje i cena, ali, nije se moglo zanemariti sve ono što je Anja učinila za mnoge ljude i koliko je nekima pomogla. Uvek je zaobilazila da kaže koliko je ona, njena majka, naplaćivala, jer je Anjin „dar” predstavljala kao nešto što je poslato „od gore” da pomogne svim ljudima i da je njihova misija da nađu rešenje za svačiji problem. Zato se nije plašila zlih jezika i povređenih vračara jer su one radile samo ono što im se

samo nametnulo kao jedino ispravno. Eto, čak se i ona posvetila isključivo tome da je čak i sebe zapostavila, više niti radi niti ide među ljude! Sva se predala negovanju Anje i pomaganju drugim ljudima!

*

Meseci su prošli od upoznavanja savršenog muškarca, a još se nijednom nisu sreli. Majka je uspela sve da ispita i sazna osim kako bi reagovao na pomen da ona ima dete. Generalno se teme dece nisu nikad dotakli. O životu u dvoje su pričali, ali opet ne o braku već samo o zajedničkom deljenju stambenog prostora što se majci takođe nije dopalo jer je želela da zna njegov stav po pitanju braka. Ona je igrala na sve ili ništa i ako je taj muškarac takav kakvim se predstavlja želela je da se uda za njega i da se na neki način obezbedi. Često je spominjala svoj prethodni brak kako bi ga navela na priču o sebi i svojim mislima o toj temi, ali on je vešto izbegavao i branio se time da se još nijednom nisu sreli i da ne želi da pričaju o ozbiljnom životnom pitanju dok se ne uveri kakva je osoba sa druge strane ekrana.

Majka je vešto odugovlačila do te mere da su uskoro odnosi zahladneli jer su oboje sagoreli u želji. Čekajući u nedogled, interesovanje je nestalo. Našli su se usred besmisla svega što su prethodnih meseci radili. Sve je izgubilo svrhu – sati razgovora i razmenjivanja poruka, zajednički planovi, sve. Ne želeći tek tako da baci vreme koje su proveli zajedno, a koje je oboma bilo prijatno, dao je majci ultimatum. Ili će se sresti ili će prekinuti svaku komunikaciju sa njom. Saterana u ćošak, majka je pristala.

Dalje su se stvari brzo odvijale. Prvi sastanak su dogovorili u lokalnom restoranu. Odlučeno je da on dođe u njen grad. Majka je bila srećna i uzbuđena, ali ujedno uplašena i nervozna. Plašila

se da će ga izgubiti kada sazna ko je ona uistinu, čime se bavi i da ima dete, i to teško bolesno. Ali, opet se osećala poželjno i kada su bile u pitanju njene moći prema muškarcima, osećala se veoma nadmoćno. Znala je kako da dobije ono što želi. I ovaj put će postići svoj cilj, govorila je sebi, samo će malo teže biti nego ranije, ali i nagrada je veća.

Iako je jedno vreme svoga života provela sa gospodinom kakav je bio Novica, nikada nije naučila da se ponaša u društvu pristojnih i kulturnih ljudi. I sada je bila kao šiparica, spremna da opet zadivi, da proživi još jednu mladost i da iskoristi svaki trenutak jer možda ovaj savršeni muškarac digne sidro i odjezdi kada sazna njenu istinu.

Nervozna i uzbuđena, tresla se od straha. Nije bila nesigurna kao većina žena zbog frizure, šminke ili garderobe, već zbog mnogo ozbiljnijih stvari, jer kad je bolje razmislila, ona nije u potpunosti bila ono za šta se predstavljala. Trema je nosila. Toliko je bila obuzeta mislima o njemu, koji je već sigurno čekao, tamo u restoranu, za stolom, da nije ni shvatila kada je taksi istresao ispred dogovorenog mesta.

Ušla je u restoran nogama koje su lebdele, pa joj se činilo kao da je sletela baš tamo gde treba. Pitala je konobara za rezervaciju i gospodina koji je sigurno već čeka, ali on je odmahnuo glavom kao da ne zna o čemu mu govori. I, zaista, nije znao. Nakon desetak minuta objašnjavanja, majka je ušla u restoran u potrazi za svojim savršenim muškarcem, gundajući sebi u bradu kako su danas ljudi u ugostiteljstvu neljubazni i neprofesionalni. Pretražila je ceo restoran, ali njega nije bilo tamo. Vratila se do konobara koji ju je uverio da nikakve rezervacije nije bilo niti da je dolazio gospodin kakvog je opisala. Majka je zbunjena i sluđena izašla.

Zastala je ispred restorana. Misli su se rojile. Prvo je pomislila da je pogrešila mesto sastanka, ali posle detaljne provere poruka uverila se da je na pravom mestu. Zatim je uveravala sebe da mu se nešto desilo, ali ubrzo je takvu ideju napustila jer u restoranu nije bilo rezervacije na njegovo ime kako su se dogovorili.

Zastrašujuće misli o ljudima koji se lažno predstavljaju na Internetu motale su se po glavi. Setila se svih strašnih događaja o kojima je čitala i slušala u medijima i od drugih ljudi. Ali, da li je moguće da je njen savršen muškarac upravo jedan od takvih? Da možda i ne postoji i da se sve vreme neko drugi predstavljao u njegovo ime? Zašto bi neko učinio tako nešto? Pokazao joj je sva moguća dokumenta, kako bi je uverio da je stvaran i da joj misli dobro, da je voli i želi. I kako je moguće da neko tako dobro laže, a da ne trepne?

Ni u jednom trenutku nije posumnjala da se iza svega krije loša namera! Krv joj se u sekundi sledila. Setila se Anje koju je ostavila samu kod kuće. Anja je spavala pod dejstvom lekova za bolove kada je ona pošla na sastanak. U tom trenutku, pojurila je kući! Nije imala vremena da pozove taksi, trčala je koliko je noge nose iako bi brže stigla taksijem, ali vremena nije bilo.

Kockice su se slagale u njenoj glavi. Neko je namerno namamio da izađe iz kuće. Zvala je telefonom svog nesuđenog partnera, ali ženski glas sa druge strane je uveravao da je broj nepostojeći. Nije smela da pozove kuću... Pozvala je teta Milevu i zamolila je da pređe kod Anje i da je sačeka u kući dok ne stigne! A stići će brzo!

Kada je stigla do kapije svoje kuće, shvatila je da je kapija otključana. Zla slutnja je obuzela. Dobro se sećala da je kapiju

zaključala i da Mileva nije imala ključ od kapije samo od kuće! Ulazna vrata bila su takođe otključana. Utrčala je u kuću, pravo u Anjinu sobu gde je zatekla teta Milevu kako sedi pored Anjinog kreveta dok je Anja spavala.

- Sad lepo sve da mi objašniš! O čemu se ovde radi? Ostavila si dete samo da spava i otključana vrata od kuće, a znaš da mesečari i da može da izađe i odšeta ko zna gde?! - osula je paljbu teta Mileva što je mirnije i tiše mogla.

- Je l' dobro? Je l' u redu? Je l' sve u redu? - histerično je majka gledala u Anju dok je kružila oko kreveta!

- Da, Anja je dobro, samo ne mogu da verujem da si je ostavila samu, još ni vrata nisi zaključala! Šta je to sa tobom?! Jesu ti vrane mozak popile? - grdila je teta Mileva u svom stilu.

Majka je odahnula kada se uverila da je Anja dobro.

- Ja... Ja nisam ostavila vrata otključana u tome i jeste stvar! Imala sam sastanak sa onim Mladenom sa Interneta... Sećaš se da sam ti pričala o njemu?

- Da, da, onaj savršeni sa parama! A sa njim si se smucala, a dete si opet ostavila samo!

- Ne, ne razumeš! - majka je jedva dolazila do daha. - Nije došao, nije čak ni rezervisao sto u restoranu kako je rekao, a broj telefona više ne postoji.

Tada joj je misao bljesnula kao munja. Upalila je računar i potražila ga na veb sajtu gde su se uvek sastajali. Profil je bio ugašen. Čovek je nestao sa lica zemlje, a ona nije imala načina da ga pronađe i proverii da li zaista postoji i šta je sve ovo značilo. Kao luda, šetala je po kući, a onda je ugledala ispreturane fioke, nameštaj isečen na raznim mestima, odeću izvađenu iz ormara

i pobacanu na sve strane. Počela je da zapomaže i teta Mileva je pošla za njom. Kada je ušla u dnevnu sobu i sama je mogla da vidi o čemu se radi.

Sve je bilo pažljivo smišljeno i isplanirano da se majka izvede iz kuće, a da se kuća zatim opljačka. Sigurno su mislili da ona i Anja imaju dosta novca, s obzirom na broj ljudi koji su dolazili kod njih i na cenu njihove usluge. Majka je samo odjednom obamrla i stropoštala se na pod pored fotelje. Tresla se od straha, besa, nije ni sama bila sigurna u to šta oseća.

Teta Mileva se i ovaj put našla da pomogne u nevolji. Prišla joj je i uhvatila je za ruke. Majka nije reagovala, te je teta Mileva snažno protresla sve dok se pogledi dve žene nisu sreli. Umela je da smiri svaku osobu. I ovaj put joj je prošlo za rukom. Majka je jecala:

- On ne postoji i nikad nije, ko zna ko je osoba koju sam upoznala... Sve su planirali... Pogledaj šta su učinili... Samo su štetu napravili, a novac nisu našli.

- Dobro je. Nisu uradili što su naumili. Mislim da moramo da pozovemo policiju da dođe i uradi uviđaj ili kako se to već kaže.

- Ne, nikako, ne želim. Dosta sam besa navukla na sebe i Anju, ne želim više. Želim da se na ovome sve završi. I da su odneli sve iz kuće, štetu koja mi je emotivno učinjena nijedan novac ne može da plati...

- Tu si u pravu, draga moja...

I sve je zataškano. Tu noć je otklonila posledice svega što bi na bilo koji način navelo Anju da posumnja da se nešto dogodilo dok je spavala. Sve je vratila na svoje mesto, a preko nameštaja koji je isečen, stavila je prekrivače. Kad je ostala sama, proverila je

mesto na kome je držala novac. Odahnula je, sve je bilo na svom mestu. Imala je sreće, jer je novac skrivala u Anjinom krevetu. To je bilo najsigurnije i sada se pokazalo da je bila u pravu. Iako na smrt preplašena, tračak zadovoljstva protitrao je donjom usnom. Ipak je njena bila poslednja! Nasamarena jeste, ali pobeđena nije! Jedino što je odneto iz kuće bio je njen nakit i nešto novca koji je držala na vidnom mestu za svakodnevne potrepštine. Bilo je čudno da nisu ništa od tehnike ili kućnih aparata odneli... Čak ni računar!

Niko nikad nije saznao šta se desilo, osim teta Mileve i samih aktera. Ujutru se ponašala kao i obično, kao da se ništa nije dogodilo.

Iako je Anja spavala za vreme nemilog događaja, uspela je negde u svesti da registruje da se nešto tokom noći ipak dešavalo. Pitala je da li su opet imale goste noćas jer je sigurna da je u snu čula neke glasove u kući, na šta je majka uveravala da je opet sigurno samo sanjala i da nije bilo nikakvih ljudi u kući. To što je čula bila je sigurno teta Mileva koja je navratila po lek za glavobolju. Takvo objašnjenje Anja je prihvatila, iako joj je sve tog jutra bilo čudno – i majka, i kuća, pa čak i krevet u kome je spavala. Sve je bilo drugačije, nije znala da objasni kako, ali bilo je drugačije.

Majčino ponašanje je izazvalo kod Anje najviše interesovanja. Počela je okreće brojeve telefona i da se dogovara sa raznim majstorima o poslovima koje je želela u kući da promeni. A zatim su pošle u kupovinu! I Anju je povel, što je tek bilo čudno jer je retko Anju vodila sa sobom. Kupovala je stvari za koje Anja nikad nije čula, a kamoli znala čemu služe. Kupila je nove brave, jednostavniji alarm sistem i kameru. Kupila je nešto što je Anji izgledalo kao mali dezodorans, ali je majka uverila da to nije stvar za ulepšavanje već za samoodbranu. I još podosta alata i materijala

za radove u kući, koje je uzela u dogovoru sa majstorima.

Onda se okrenula Anji i, kao da je na neki prećutni način htela da joj se oduži jer je, eto, ona spasila novac i sačuvala ga u kući, počela da je ispituje šta je to što bi želela da dobije. Anja se osećala kao da je osvojila glavnu nagradu na lutriji. Nabrajala je majci svoje želje, a majka je ispunjavala. Nije štedela na Anji, a usput je obilato čašćavala i sebe. Kao da je htela svima da pokaže da, eto, šta god joj uradili, ona i dalje opstaje i dalje ima svega... Doći će to i do tih ljudi koji su se toliko namučili, a novac nisu pronašli. Jeste, izigrali su je, ali pobednik je ipak bila ona! Malo se, doduše, plašila da ne navuče još veći gnev tih ljudi koji joj i ovako nisu želeli dobro, ali, snaga koju je odjednom dobila kao sve izneverene i ostavljene žene, nadjačala je strah.

A o njemu ni da pomisli. Nije smela! Otišla bi predaleko u pokušajima da sebi objasni kako je do ovoga došlo, kako je bilo moguće da je bila tako naivna, a zatim i namagarčena, i na samom kraju, kako je moguće da se neko tako dobro pretvara i glumi. To poslednje je najviše nagrizalo iznutra! Samu sebe je jela što je dovela sve u opasnost svojim nepromišljenim ponašanjem. I zaista je bila istina da je bio previše savršen da bi bio istinit! Ali kao i uvek do sada, znala je da što pre to pusti iz sebe, tim pre će se brže oporaviti i ponovo će biti ona stara.

Da ne bi razmišljala previše, posvetila se otklanjanju štete koju joj je to veče donelo. Dovala je majstore u kuću koji su promenili brave na kući i kapiji, instalirali kameru koja je snimala ulaz na kapiji, kao i alarmni sistem na ulaznim vratima kuće. Takođe je zamenila i oštećeni nameštaj. Sve je dovela u red, kao da se ništa nije desilo. I tako je i izgledalo ljudima koji su dolazili. Svi su primetili pojačane bezbednosne mere, što je majka objašnjavala

strahom za Anju koja ume noću da mesečari, pa da nju zaštititi morala je sve to da nabavi i opremi kuću.

Anji opet nije bila jasna ta majčina transformacija. Opet brižna, okrenuta njoj i kući! Opet dobra, ispunjava sve želje! Nije tražila razlog tome niti bilo kakva objašnjenja. Koristila je svaki trenutak majčine dobre volje i pažnje, jer je znala da to nikad dugo ne potraje. Majka je bila bolja prema njoj, ali ona se veoma loše osećala. Zdravstveno stanje je naglo počelo da joj se pogoršava.

Prvo je osetila potrebu za lekovima koje je prestala da uzima. Telo je reagovalo na prestanak dotadašnje terapije jer su glavobolje opet počele da bivaju učestalije i intenzivnije. Kosa više nije opadala u velikim pramenovima, više nije rasla kao balon i imala je malo manje poteškoća sa umorom i pospanošću koji su bili konstantni dok je uzimala lekove, ali stvari još uvek nisu krenule na bolje. Sve je zastalo. Sve je ostalo tamo gde je i bilo kada je prestala sa terapijom i to je ono što je ljutilo majku, a nju samu zabrinjavalo. Da li će zauvek ostati debela? Da li će zauvek imati ovako ružnu kosu? A nekad se zlatni vodopad protezao njenim leđima! Da li će biti sposobna da pamti kao nekad što je pamtila sve što bi naučila ili što bi joj neko ispričao, i da ponovo ide u školu sa voljom i bude odlična učenica? Da li će ikada više biti kao što je nekad bila? Nadala se svemu tome kada je prestala sa terapijom.

Istina, stvari nisu išle na gore po nju, ali nisu išle ni na bolje! Sve je zaista stajalo u mestu. Samo sa tom otežavajućom okolnošću što se ona svakim danom veoma loše osećala. Tome je doprineo i stres kao i majčin pritisak da treba da bude angažovana kada god je to moguće kako bi bila dostupna ljudima kojima je potrebna pomoć. A ona je bila tako umorna! Umorna od svega. Glavobolje su se pojačale do te mere da je sve češće vreme provodila u krevetu.

Počela je vidno da izostaje iz škole, ponovo. Nekad bi ustala iz kreveta samo da primi klijenta.

Majka je, doduše, proredila klijentelu. Odjednom je počela da bira koga će primiti što je Anji takođe bilo veoma čudno jer je do tada majka primala sve, a sada je mogla da zakaže termin i na sastanak da dođe samo onaj ko je već bio kod njih, kao i one osobe koje poznaje ili, eventualno, osobe koje im poznanici ili postojeći klijenti preporuče. Strance više nije primala. Pravdala je svoju probirljivost u pogledu klijentele time da nije dobro da mnogo ljudi prolazi kroz kuću, pogotovo ljudi koje nisu poznavali.

Ono što je još Anju čudilo i čemu nije mogla da pronađe objašnjenje, bila je mahnita majčina potreba da proverava i po sto puta nekad, činilo se Anji, da li su vrata zaključana, da li je svetlo upaljeno, alarm uključen. Kad bi neko pozvonio majka je proveravala ko je pred kapijom. Nečega se majka sigurno plašila, osećala je Anja, ali nije joj bio jasan taj nagli preokret od života otvorenog ka svima i svemu do tog zaključavanja u kuću i filtriranja ljudi koje će pustiti unutra. Čak je i manje vremena provodila za računarom, to je ono što je bilo najčudnije! Bukvalno je preko noći prepolovila svoje interesovanje za svet koji nije postojao u stvarnosti, koji nije bio vidljiv niti opipljiv.

*

Nakon strašnog događaja, za koji Anja nije ni znala da se odigrao u njenoj kući dok je ona spavala u svojoj sobi, život se opet unormalio. Anja je živela od glavobolje do glavobolje. Dani su se mogli svrstati na one kada je imala napad migrene i koje je preživljavala trpeći nenormalne bolove. Preostajali su dani kada se oporavljala nakon užasne glavobolje ili se pripremala za novi udar!

Stalni život u strahu od bola, tako bi se mogao opisati taj mladi izdanak izmučen bolom, tužna vrbica kojoj život nije dopustio da se ispravi i vine u visine! Nije više bilo radosnih dana za nju, odavno je nestalo nešto što je trebalo da bude srećno detinjstvo. Ništa više nije postojalo! Praznina je nastala od kako je čika Novica napustio, i taj prostor u njoj samo se povećavao. Nije bilo nikog da ispuni vreme sa njom, a kamoli da ispuni nju radošću i ljubavlju za kojom deca žude. Samo majka i ti ljudi sa kojima je morala da sedi za istim stolom, da se pravi da sluša šta oni pričaju i da klima glavom kako bi potvrdila njihovu ili majčinu priču!

I kada bi nešto sanjala, bile su to more koje bi je naterale da se budi okupana znojem i u bunilu. Bilo je tu i tamo tih ljudi koje je u svojoj kući sretala, ali niko vredan pomena. I to je ono što je majku najviše i ljutilo. Nikakve koristi od Anje nije imala! I to je bolelo! Bolelo je osećati se beskorisno, nepotrebno i nevoljeno! Takva osećanja na decu ostave traga za život ceo! Ostanu ožiljci, nevidljivi golim okom, već unutrašnji, duboki, koji nikad ne zarastu. Nikad se ne oporave takva deca, nikad ne budu celi jer im uvek nešto nedostaje, a svi nedostaci kasnije prerastaju u konflikte sa drugim osobama. Kao odrasli, oni se obično nikad ne skrase, ni pored koga. Gonjeni su životom, svojom prošlošću i nerazvijenim delovima svoje ličnosti jer nije bilo dovoljno svega za njih u osetljivim godinama. Nije bilo dovoljno ljubavi, pažnje, osećaja sigurnosti. I oni stalno traže utočište u drugim osobama, gde će biti voljeni i bezbedni, ali ne mogu tu da borave dugo, već poruše sve što sa nekim, ili neko za njih izgradi, i nastavljaju dalje da lutaju, sami. I takav je život najbolji za njih, život lutilice, samački! Nisu sposobni za kvalitetne odnose sa drugim ljudima, nisu sposobni sebe da daju, jer u detinjstvu i mladosti nisu naučili da podele osećanja. Plaši ih osećanje pripadnosti, bliskosti i blizine drugih ljudi. Iako sami mnogo zahtevaju u međuljudskim odnosima, nisu

u stanju da pruže ni delić onoga što očekuju od drugih. Nikad im niko ne valja, i zaista im je teško udovoljiti. Zato su najbolji kada su sami jer im niko nije dovoljno dobar da ispuni prazninu koju vuku u sebi ceo život!

Takav je život čekao Anju! Jednog dana kada više ni majke ne bude, neće biti sposobna da se o sebi brine, a još manje sposobna da pronade osobu koja će za nju da se pobrine i preuzme odgovornost. Sve i da je zdrava, obrazovana i lepa kao druge devojčice, bila je predodređena za propast onog trenutka kada je otac otišao i nije se vratio, a zatim se zla sudbina samo učvrstila u svojoj sigurnosti i sve ono što se naslućivalo dok je bila mala, kada je prvi put imala napad migrene, kada je otišao čika Novica na put bez povratka i kada je majka digla ruke od nje, počelo je već u mladim detinjim godinama da se ostvaruje! Sve je išlo na ruku životu kakav niko ne treba da živi, a ona tu ništa nije mogla. Samo je mogla da čeka da se sve nekako završi!

I sve se u Anjinom životu svelo na zadovoljavanje fizioloških potreba, razvlačenje po krevetu i poneku Miličinu posetu i kratku igru. U školi je više izostajala nego što je bila prisutna. I pre je majka, krišom od ljudi, sprovodila do škole, a sada su mere predostrožnosti bile više nego neuobičajene. Skrivala je od ljudi najviše zbog naruženog fizičkog izgleda. I u kupovinu kad bi išle, naređivala bi taksisti da stane tačno ispred prodavnice, a tada bi u brzini Anju išćupala iz auta i ugurala kroz vrata prodavnice. Ali izlazak iz kuće bila je sve ređa pojava. Kao i Anjin „angažman” u porodičnom biznisu koji je majka razvila.

Svaki put kada bi je majka izopštila sa „poslovnih sastanaka”, osetila bi da je dotakla dno! Tada bi zapala u osećanje beznadežnosti koje je uvek pratila migrena. Obično bi imala kratku najavu u glavi

pre nego što je bol zaposedne. Tačno bi znala šta joj se sprema. Nedugo zatim, usledio bi udar, najčešće po desnoj hemisferi glave. Vratni deo leđa i ramena, osećala je kao ogroman teret koji joj je život dodelio kako bi joj otežao i ovako pretežak boravak na svetu gde niko nije mario ni za koga, niti brinuo o nekome. Bolelo je i disati, što je osnovno prirodno pravo svakog ljudskog bića!

I sada je imala redovne migrene svake druge nedelje, a moglo bi se reći da to nije bilo ništa novo. Ali intenzitet koji su dostigle, postao je nepodnošljiv. Usled prestanka terapije, kao da su se razgoropadile, još ljuće i bešnje, napadale su nemilosrdno i mrcvarile je preko granica izdržljivosti. Bol je bio toliko jak da bi se nekontrolisano ispovalačala tamo gde bi je zaustavila glavobolja, nemoć i nekontrolisana mučnina.

Sve je teže bilo funkcionisati i zadovoljavati najosnovnije fiziološke potrebe kada je imala migrenu. A kada bi bol prestao, usledilo bi olakšanje, ali oporavak je bio dug. Često ne bi uspela da ispoštuje vreme neophodno da se u potpunosti oporavi do kraja, onoliko koliko je njenom mladom i nerazvijenom telu potrebno, već bi se najavio novi napad, ili bi se čak i bez najave dogodio. Tada bi, iscrpljena od prethodnog perioda u kom je intenzivno болоvala, već morala da se uhvati u koštac sa novim.

I sve se svelo na to! Molila je Boga za dane, kada će biti slobodna od bola; kada će moći bezbrižno da udahne duboko, punim plućima, i da slobodno izdahne; kada će moći nešto da pojede i da se ta hrana zadrži u stomaku; kada će moći malo vode da popije, a da ne bude primorana tu vodu da izbaci iz sebe onog trenutka kada je unese u sebe, kao strano telo. Ali nije bilo milosti, nije bilo olakšanja. Bila je osuđena na majčinu pomoć, povremenu intervenciju lekara kada bi majka uopšte i bila u raspoloženju

da je odvede na pregled ili kada bi se on smilovao da dođe u kućnu posetu, i na velike količine lekova za bolove. Nije znala šta joj majka daje, samo bi uzela i progutala sa malo vode. Često je majka Anjinom problemu prilazila i sa alternativne strane, pa bi joj donosila razne čajeve za koje je čula da čine čuda ili spravljala meleme kojima bi joj mazala celu glavu i vrat, a nekad i celo telo, kada bi je uverili da baš od toga melema sve boljke nestaju kao „rukom odnesene”. Obično bi se majka oko Anje potrudila onda kada bi imala puno posla, dosta zakazanih klijenata, jer joj je tada Anjina pomoć bila najpotrebnija. Inače, u periodima zatišja na poslovnom planu, Anja je nije mnogo interesovala. Samo računi, zakazivanje i održavanje sastanaka, prebrojavanje novca i kupovina su bili važni. Više nije toliko vremena provodila ni za računarom niti u izlascima. Primirila se jeste, ali nije bila bolja prema Anji! Postala je još više sumnjičavija, proračunatija i poslovnija. Čak i prema rođenom detetu! Kad god bi mesec bio finansijski dobar, umela je da je odvede u kupovinu i da joj ispunjava želje, ali kada situacija nije bila takva, svoje nezadovoljstvo je istresala na detetu.

I tako se život njih dve rastezao u svom besmislu, bez određenog pravca i zacrtanog cilja. Živele su i čekale da se nešto desi, da li kraj ovog ili početak novog poglavlja, ali se nijedna nije potrudila da nešto promeni. Anja nije ni mogla. Bolesno dete nema nijednu alternativu. Od kuće da ode nije mogla, majku da promeni još manje! I kada bi pokušala da majku ubedi da je odvede nekud ili da je makar pusti kod Milice na igru, obično je bila odbijena. I taj mali pokušaj, bio bi ugušen u krvi, na samom početku. I najmanju ideju, majka bi joj za čas izbila iz glave, svojim velikim i glasnim „ne”, i tu bi se svaka dalja diskusija završavala. A majka, razočarana, u svojoj pesmi kao najveća žrtva opevana, nije imala volje ništa da promeni, niti da učini sa svojim ili Anjinim životom. Nije morala da radi, jer su imale novca na pretek, i to je bilo sve

što je interesovalo. Obezbediti stalni i redovan priliv novca u kuću, za sebe najviše, a sve ostalo nije bilo toliko bitno! Čak ni to da se provodi ili da se ponovo uda. Situacija u kojoj se nedavno našla, kada je mogla zbog svoje nepromišljenosti bez svega da ostane, uterala joj je delimično pamet u glavu, ali nije je preobrazila onako kako bi trebalo.

Ljudima su bile interesantne i dalje. Stalno se pričalo o najpoznatijim vračarama u gradu, majci i njenoj ćerki. Često su i na društvenim mrežama pisali o njima ljudi koji su ih posetili, te su razmenjivali međusobno svoja iskustva. Ljudi su između sebe pripovedali kako je majka u smrt odvela mnoge muškarce, a devojčica prorekla smrt i nesreću mnogim ljudima, pa od toga ostala nema jedno vreme. Sada je od svih tih vradžbina devojčica poludela, pa je zato majka drži zatvorenu u kući. Najstrašnije priče su bile o tome kako je Anjino lice deformisano jer je gledala smrti u oči. A mnoge babe iz komšiluka mogle su da se zakunu da su je videli noću kako luta ulicama u beloj spavaćici. Pričale su da su sklopile pakt sa samim đavolom i da nije dobro njima se zamerati, jer istog trenutka možeš sebi da potpišeš smrtnu presudu. I ljudi su se bojali. Zaobilazili bi ih u širokom luku, gde god da ih sretnu! Svi su bili protiv njih, ali potajno su se plašili da preduzmu bilo kakvu akciju i da okončaju tu njihovu prevarantsku delatnost.

Mnogi su kudili i negativno komentarisali, ali su odlazili po pomoć. Obično bi prećutali da su bili kod Anje, plašeći se osude okoline. Ali bilo je i onih koji su otvoreno ljudima pričali o svojim iskustvima sa Anjom i o tome kako stvarno izgleda, kako priča i da li im je pomogla. Išli bi, najčešće, samo oni najhrabriji, umorni od beznađa u kom su se našli u nemogućnosti da na sve moguće i nemoguće načine reše svoj problem, oni koji su se hvatali za slamku spasa, a ta slamka bila je u Anjinim rukama. Retki su bili

oni kojima je Anja zaista pomogla i koji su joj bili zahvalni. Takvi su pričali sa strahopoštovanjem. Najviše je bilo onih koji su bili na čekanju. Neki su čekali povratnu informaciju od majke koju je za njih Anjin san poslao, a najviše je bilo onih koji su čekali da se desi ono što im majka prenela, kao neminovnost koju je Anja videla u snu. Iz straha od odmazde neke nevidljive sile, za koju se smatralo da čuva devojčicu, niko ništa loše nije smeo da kaže. Samo su čekali. Oni koji su se osećali prevarenim, ćutali su o tome. Pričali su da su sigurni da će se desiti baš onako kako im je rečeno, ali da je potrebno vreme. Ništa se ne događa preko noći, tako da ni problem koji ih guši u grudima i ne da njihovom snu noćima da se smiri, ne može biti rešen odmah. Dugo je potrajalo dok se problem razvio, tako da je vreme potrebno i dok se problem ne reši. Tako su lagali sami sebe i druge, a najviše od svega svojim ćutanjem ili neutralnim komentarom o iskustvu kod najpoznatijih lokalnih vračara, omogućavali su majci da i dalje tera po svome, da interesovanje ljudi nikad ne opadne, a samim tim i klijentela i priliv novca!

*

Te večeri se dogodio najjači napad otkako je Anji konstatovana migrena. Bila je u dvorištu i igrala se sa Milicom. Na trenutak, mali bljesak protitrao joj je ispred očiju i znala je šta se sprema. Bila je to aura, vesnik migrene. Odavno je Anja naučila da prepozna te male znakove koji su najavljivali ono veliko što sledi. Otrčala je do majke i zatražila lekove jer će uskoro glava početi da pulsira, a zatim da se bol koncentriše u desnu hemisferu. Tada bi već bilo kasno za majčine lekove i morao bi da se pozove lekar, a kad ne bi ni njegovi lekovi delovali, onda je preostajalo samo da se bori, sama, prsa u prsa sa bolešću.

Brzo je progutala tablete koje joj je majka dala, ali znala je

da neće delovati. Bol je uzimala maha. Vid joj je znatno pogoršao. Na desno oko skoro da nije ništa videla. Brzo je ušla u kuću, dok je stigla do svoje sobe, preplavio je osećaj mučnine. Na pragu sobe se isповраćala, tu je i ostala. Majka je brzo potrčala u pomoć i odnela je na krevet. Tada je mrak skroz obuzeo detetove oči, a bol se iz glave spustio u ramena i prikovao joj glavu za jastuk. Hladan znoj je izbijao iz svake pore malog tela, koje je počelo da drhti i trese od groznice. Majka je Anju pokrila čaršavima koji su nakon nekoliko minuta bili mokri. Želudac joj se još jednom zgrčio i opet je izbacila višak hrane koji njeno telo nije prihvatilo.

Opet se našla na dobro poznatoj granici svesti. Znala je da mora da odluči da li će da se bori i ovaj put ili da pusti svoju svest da ode i da pusti da zavlada mrak. Prvi put nije imala snage da se bori, rešila je da pusti sve, da pusti sebe, pa neka bude šta bude. Rešila je da se preda. Opustila je telo, smirila očne kapke i zaspala. I stvarno bol je prestala. Ničega više nije bilo. Prvi put je prešla granicu, skočila sa ruba svoje svesti u tamu, u nepoznato. Sve joj je prijalo dok je napuštala svesnu stranu ovog sveta, svesnu stranu sebe. Mrak i tišina su je sačekali na drugoj strani. I tada se smirila. Tada je sanjala poslednji put.

Bila je na obali velike reke. Bistra voda, plavozelena, mamila je da uđe, da se okupa, da se brčka i igra. Premišljala se jer je znala da joj majka tako nešto nikad ne bi dozvolila. Ali majke sad nije bilo u blizini i nije imala koga da pita za dozvolu. Donela je odluku da na kratko uđe u vodu, da na čas oseti blagodeti reke. Skinula je odeću i izula sandalice. Krenula je samouvereno ka vodi. Desnim stopalom je zakoračila u vodu, koja je bila ledena. Osećaj je bio čudan. Bilo je hladno i neprijatno, ali i nekako primamljivo. Želela je da ide dalje. Koračala je kroz reku sve dok joj voda nije došla do usta. Osećala je kako se trese, kako se stotine, hiljade ledenih iglica

zabija u njeno telo. Stojala je mirno i ukočeno u vodi.

Osećaj nije bio onakav kakvom se nadala. Telo je bolelo od hladnoće i želela je da izađe iz vode, ali nešto joj nije dopuštalo. Kao da joj je prijalo da je voda izjeda polako, grize meso sa njenog tela i otkida od kostiju. Bolelo je, ali je bilo i lepo. Kao da je voda čistila do same srži, do same suštine njenog bića, skidala sve sa nje što nije valjalo i odnosila daleko, u nepovrat.

Zatim je prkosno zakoračila napred. Išla je kroz vodu sve dok joj voda nije bila iznad glave. Tada su se noge otisnule ka površini. Ležala je mirno na vodi, plutajući. Bilo je neverovatno. Sunce je grejalo, a voda hladila. Činilo se da je satima uživala. U trenutku kad je shvatila da je predugo na reci i da će je majka tražiti, spustila je noge na tlo, ali tla nije bilo. Pod njenim nogama je bila voda, kroz koju je ona propadala. Do sada mirna i prijateljski nastrojena voda, burno je reagovala na malog gosta. Anja je osećala da reka hoće da je proguta, osećala je hiljade gladnih usta koja se bore da ona, njihov plen njima pripadne. Borila se, batrgala, gurala vodu od sebe, ali pomoći nije bilo. Gubila je snagu, a malo potom je izgubila i volju. Prepustila se i potonula. Voda je celu imala. Tada je duboko udahnula, ali umesto vazduha, udahnula je vodu. Kada je voda ispunila pluća, osetila je jak bol koji kida grudi i pluća u grudima. Da izdahne nije mogla, i tada je sve stalo, na pola daha. Anja se smirila, više se nije opirala. Voda je još blago negodovala oko malog tela, ali je ubrzo pustila devojčicu iz svojih čeljusti. Opet je bila njen prijatelj i nosila je na svojim leđima. Devojčica je mirno ležala i plutala.

Anja je stajala na obali i premišljala se da li da uđe u vodu. Videla je nešto da pluta na površini reke. Bila je radoznala da uđe da vidi šta je to u vodi. Znala je da će se majka ljutiti ako se pokvasi

jer bi mogla da se prehladi. Odustala je od svoje namere i otrčala u šumu.

Tada se probudila. Nasmejala se prkosno, onako za sebe, promeškolljila i nastavila da spava. Konačno je mir pronašla. Sad je bila sigurna da će se sve srediti, da će sve doći na svoje mesto. Biće slobodna, a ono što je najvažnije neće više biti majci teret.

Majka je ušla u sobu. Duboko je uhadnula i tiho izdahnula. Anja je konačno zaspala. Smirila se, iako je izgledalo da se napad migrene nikad neće završiti. Gledala je detinje lice na kom se ocrtavala snaga, prkos, ali i umor. Boriće se ona lavovski svaki put kad dobije napad migrene, ali koliko će još dugo biti sposobna da se bori. Odavno ta borba nije ravnopravna. Bolest pobeđuje! U svakoj borbi neko mora da pobeđi, a neko da izgubi bez obzira na to koliko borba trajala i koliko žrtava odnela. Kad gleda ćerkino odlučno lice, tako pitomo dok spava, nadala se da će ona biti ta koja će izvojevati pobedu. Ali kada bi se setila grčeva koji su razarali telo malog deteta i nesnosnog bola u glavi od kog je ludela, plašila se da postoji mogućnost da se stvari ne završe na najbolji način za njih dve.

Prišla je krevetu i nežno je pomazila. Anja nije reagovala. Majka je progutala knedlu, a krupna suza skotrljala se niz lice i pala pravo na obraz njene Anči, koja je i dalje mirno i uporno spavala. Majka se uspravila i tiho izašla iz sobe. Znala je da je neće probuditi. Količina lekova koju je dete primilo, držaće je dugo u snu. I ako glavobolje ikada prestanu, bilo je jasno da će Anji ostati posledice od toliko hemije koja joj je deformisala mozak, koji je još u razvoju.

Tada se žena rasplakala. Za sve i za svakoga. Za žive i mrtve.

Za zdrave i bolesne. Za sebe i svoje dete. Plakala je dugo, sve dok nije obamrla na stolici, za kuhinjskim stolom. Tu je teta Mileva pronašla sledećeg dana. Zabrinula se kad je videla da je skoro podne, a da se iz kuće niko živ ne čuje i ne vidi. Majku je jedva probudila. Umila je hladnom vodom i skuvala kafu.

Kad je postala svesna, Anjina majka je otčala u njenu sobu. Kleknula je pored detetovog kreveta i počela da je budi. Teta Mileva je utrčala u sobu za njom. Prišla je i ona krevetu. Ugledavši prizor deteta koje leži, jedva se zadržala na nogama i uspela da sačuva svest. Anja, anđeo koji spava, i dalje je mirno ležala sa sklopljenim očima, ali sa grčem koji joj je deformisao i ružio lice. Majka je drmusala dete, ljubila ga, milovala po kosi i licu, ali ono je i dalje nastavilo da spava.

- Dušo, pusti dete da spava – tiho je prozborila teta Mileva, iako je znala da to nije istina.

Majka je nije čula i nastavila je buditi dete.

- Aman, ženo, pusti sad to da je budiš, vidiš da dete spava – i tad se rasplaka. Pade na kolena pored majke deteta koje se više nikad neće probuditi.

Urlik koji je dopirao iz Anjine kuće, razlegao se po celoj ulici. Ljudi su počeli da izlaze iz svojih kuća da vide šta se dešava u ulici u kojoj žive. Ubrzo je svima postalo jasno da se u Anjinoj kući nešto desilo jer se odatle čuo plač i naricanje. Svi su pohrlili u pomoć, ali niko nije bio spreman za prizor koji će zateći u dečijoj sobi uklete kućice. Dve žene su ležale preko tela deteta koje je izgledalo kao da spava. Oni koji su prišli krevetu kako bi ukazali pomoć jadnim ženama, skamenili su se i zaprepastili od onoga što su videli. Lica

izobličenog od grča koji je zastao na licu u trenutku kada je duša napuštala telo, ležala je Anja. Bilo je svima jasno da se više nikad neće probuditi.

Ljudi su počeli da ulaze u sobu. Bilo je dobrih ljudi koji su želeli da pomognu i neko od njih je odmah pozvao hitnu pomoć kako bi se konstatovala smrt deteta i pružila pomoć majci. Neki su ulazili iz puke radoznalosti jer su čuli komentare koji su dopirali iz sobe o strašnom devojčicinom izrazu na licu. A bilo je onih koji su sladili utrobu mukom jadtog deteta, govoreći sebi u bradu kako se konačno potvrdilo da je mala veštica i da je dobro za sve što se ovako završilo, a usput, onako za sebe, zahvalili bi Bogu što ih je spasao zla koje je nosila u sebi i koje je prizivalo mnogo nesreće ljudima koji su je sreli.

Ubrzo je stigla hitna pomoć, i konstantovana je smrt. Vest se pročula i znatizeljni ljudi su ispunili dvorište. Bilo je ljudi koji ih nisu poznavali, samo su čuli o Anjinim natprirodnim moćima, kako se pričalo u kraju. Svi su sad bili hrabri da se pojave u njenoj kući, pored koje nisu ni smeli do juče ni da prođu! Kao da je sa Anjom umrlo i zlo, nesreća i strah! Ulazili su gladni njene nesreće jer su one dovoljno nesreće nanele drugima. Neprimetno su se laktali i komentarisali međusobno kako je ovako nešto bilo za očekivati. Znalo se da je mala bolesna i da je već odavno počela da ludi, a da leka za nju nije bilo jer to nije ludilo obično, sa ovog sveta, jer ni ona nije sa ovog sveta. Svi su odahnuli, kao da nesreće na ovom svetu više neće biti. Kao da je sa Anjom umro svaki preduslov da se nešto loše desi.

Niko nije primetio drugo živo dete koje je samo stajalo, preplašeno i uplakano, tražeći svoju mamu. Bila je to Milica koja je došla iz svog dvorišta u Anjino kad je čula kako su majke naricale.

Prišla je kući, ali nije smela da uđe. Znala je da se Anji nešto loše desilo i da je možda više nikad neće videti, da se više nikad neće igrati zajedno, slaviti rođendane... Jecala je glasno pored tarabe. Ljudi su ulazili i izlazili, opterećeni onim šta se desilo u kući kako bi mogli dalje da prenose vest o čudnoj smrti devoјčice koja je imala natprirodne moći. Oni koji su videli devoјčicu koja plače pored tarabe, pravili su se da je ne vide. Stajala je tako dok hitna pomoć nije odvela Anju i njenu majku. Tada su izveli njenu mamu, Milevu. Dve žene iz komšiluka su je vukle jer nije bila u stanju da hoda. Videvši svoju mamu takvu, polumrtvu, Milica je počela da plače na sav glas. Tada je jedna dobra žena, koja je upravo izašla iz kuće, uzela devoјčicu u naručje i odvela.

Ljudi su se i dalje skupljali u dvorištu, a oni koji su zadovoljili znatiželju već su odavno uhvatili put pod noge i otišli da dalje prenose vest o smrti Anje sa nadljudskim moćima. Kao da su se utrkiivali ko će pre da javi u što više kuća šta se desilo. Neki su neumorno telefonirali kako bi obavestili sve koje poznaju. Takvi su žurili da celom svetu daju oduška jer su sada sigurni da se više nikad loše stvari neće desiti. U prepričavanju ovog strašnog događaja svako je imao svoju verziju, i svaki put kada bi iznova pričali o onome šta su videli dodavali su nove detalje i momente, pa su se uskoro pojavile različite verzije jutrošnjeg događaja.

Do podne su svi stanovnici male varošice bili obavešteni, ali je samo mali broj ljudi znao istinu u celosti. A ostali, ostali su kroјili priče prema svojim saznanjima i predrasudama. Tako da se na kraju varošicom razlegla priča o detetu koje je majka udavila jastukom u snu jer nije više mogla da ga gleda kako pati, zato je detetu lice tako iskrivljeno, a majka ne može sebi da oprost i pa joj je pozlilo i sada je u bolnici. Pričalo se čak da je Anja poslednjih nedelja pred smrt skroz poludela i da majka nije više mogla da se

bori sa njenom bolesti i moćima. A koja je to bolest bila, niko nije znao, nikog nije ni interesovalo. Od Boga je i to je bilo dovoljno, jer Bog zna koga uzima, a koga ostavlja na ovome svetu. A Anja nije bila za ovaj svet. Pitali su se šta će sad biti i sa Anjinom majkom jer je i ona nečiste, zle krvi, pa samo seje oko sebe smrt i jad, ali sada je i nju zadesila smrt jedine osobe koji voli, bar su tako pretpostavljali jer je prirodna stvar voleti sopstveno dete. Neće ni ta dugo. Poješće je sopstvena savest zbog upropaštenog života prvog muža, zbog smrti drugog muža, a sada i ubistva deteta. Tako su pričali.

Uskoro se na društvenim mrežama pojavila poslednja slika Anje. Uznemirujući prizor je pukao Internetom kao nezaustavljiva lavina. Neko od komšija je iskoristio trenutak i fotografisao telo deteta, a zatim sliku postavio na društvene mreže. Svi su pričali o tome, daleko izvan mesta u kome se sve odigralo, čak po celoj državi. Ubrzo su se i novinari sjatili u varošicu i kao lešinari obletali oko kuće, ispitivali komšije, rodbinu i poznanike. Novine su izveštavale o ukletoj kući, o nesreći koja je tamo živela i zadesila njene stanare, ali i o nesrećama koje je širila kuća po varošici, o strahu i trepetu koje su veštice iz te kuće, sejale svuda gde god bi se pojavile. Svi su pričali, neki za pare neki radi sebe, dobijajući tako na veličini i značaju jer na drugi način nije bilo moguće.

Sahrana je bila sutradan. Bila je to veoma posećena sahrana, ali za malo njih tužna. Došli su ljudi sa svih strana, a najviše je bilo radoznalaca koji su prisustvovali nadajući se da će im devojčica priuštiti poslednji trik, nešto što će im dati novih tema za razglabanje. Bilo je malo rodbine i prijatelja, komšija i ljudi iz varošice najviše, a novinara i fotografa u rekordnom broju kao da je u pitanju sahrana poznate ličnosti. Svi su čekali nešto da se desi. Ali Anja je sve razočarala, mirno je otišla sa ovoga sveta.

Majka i teta Mileva su dugo, bez glasa, a odavno iznemogle od plača, posmatrale kovčeg koji je nestajao pod zemljom koju su ljudi lopatama bacali u raku. Ljudi su se polako razišli, razočarani jer im Anja nije priuštila poslednje zadovoljstvo, neko čudo o kom bi se godinama posle pripovedalo, a vremenom priča postala legenda. Jer to je ono što su svi očekivali. Čudo da se desi, ali ne da ona oživi jer to bi bio problem i velika nesreća za svet, već da se desi nešto, još jednom, a da ovaj put i oni budu na mestu događaja i vide tu natprirodnu, nadljudsku moć. Ali nije bilo ničeg osim tuge i bola majke koja nije mogla da prihvati da njenog čeda više nema. U jednom trenutku jadna žena je krenula ka grobu u nameri da uskoči u raku, ali ljudi su je u tome sprečili.

*

Vidali su je svakog dana. Nosila je crninu i hodala pogureno, kako su babe iz komšiluka pričale. Znali su svi kuda ide. Pogledom su je pratili i komentarisali sve dok ne bi zašla za ugao, u drugu ulicu. Pričalo se kako je tako Bog hteo, da ostane bez svih i svega, sama na ovom svetu. Prvo je svraćala do tezge žene koja je prodavala ruže. Kupila bi četiri ruže. Zatim bi nastavila ka groblju. Na ulazu u gradsko groblje prvo bi skretala levo i nastavljala stazicom do same ograde. Tu je bio grob njenog drugog muža, čika Novice, kako su ga ona i Anja zvale. Sahrnila ga je pored njegove prve žene i podigla im velik i lep spomenik. Iako joj je za života tražio da ga sahrani na drugom grobnom mestu koje je on spremio za njih dvoje, ona je to odbila. Nije mu ispunila poslednju želju. Znala je da je to greh, ali je smatrala da je veći greh da ga i u smrti veže za sebe, za svoju nesreću. Kad nekog voliš onda ga pustiš da bude slobodan i srećan, a bila je sigurna da će Novica na onom svetu biti srećniji pored svoje prve žene. Bolelo je što ni u tome nije uspela, što ni njega nije sačuvala, što ga nije usrećila makar poslednjih godina života. Ta žena pored koje je sada ležao bila je sigurno bolja

od nje za života, i bila je ubeđena da će mu pored nje biti bolje tamo gde god da je sada. Suze za njim odavno je isplakala. Zaslužio je više, ali nije bilo, ma koliko se nekad trudila da pusti još samo jednu suzu. Izvinjavala bi se zbog toga.

Brzo bi ostavljala ruže i objašnjavala da mora da obiđe Anju i da ne zameri što i ovaj put mora da požuri. Poljubila bi mu sliku na spomeniku i čutke se vratila stazicom kojom je došla. Vratila bi se do ulaza u groblje i skrenula levo jer se Anjin grob nalazio na suprotnoj strani od Novičinog. Približavajući se, nazirala bi desni gornji ugao Anjinog spomenika. Grudi bi počele da se nadimaju, disanje ubrzava, a kolena da klecaju. Nekad bi ostala jaka i uspela da dođe do mesta gde Anja počiva, ali to je bio redak slučaj. Obično bi tu stala, noge bi je izdale i pala bi na kolena. Tada bi zaplakala na sav glas, ne obazirući se da li je neko gleda. Ako bi se neko zatekao, samo je okretao glavu na drugu stranu i nastavljao svojim putem jer nije htela ničiju pomoć, utehu ili bilo šta drugo što bi ugrozilo njenu bol. To je bilo samo njeno, njen krst koji je nosila sama, teško, ali ponosno. To je jedino što se zarekla da će uspeti da sačuva, svoju bol. Toliko se saživela sa svojom mukom da drugačije nije ni znala da preživi. Plakala bi dugo i obraćala se Anji izdaleka. Često bi se tu, skoro na samom ulazu u groblje, poseta Anji i završila nakon što bi je snaga izdala jer je znala da ne može detetu na oči, a ruže bi ostavila na najbliži grob.

Nekad bi uspela da se puzeći odvuče do Anje. Kad bi ugledala dva krupna, topla oka koja je posmatraju sa hladne mermerne ploče, počela bi još jače, bešnje da plače, zapeva. Anji je podigla velik, mermerni spomenik sa slikom. To je bila slika devojčice koja se radovala životu i svemu što je čeka. Prišla bi betonskoj ploči koja je čuvala grob i legla na nju. Satima bi tako ležala na hladnom betonu, zamišljajući da umesto hladnog betona grli Anju, kao nekad

dok je bila živa. Ponekad bi malo odspavala zajedno sa Anjom. Kad bi se probudila brzo bi skočila i pozdravljajući je, ljubeći sliku na spomeniku, odlazila. A ponekad bi se probudila ošamućena, nesvesna da je spavala na groblju i ne znajući da objasni kad ni kako je zaspala. Tada bi dugo sedela i gledala u jednu tačku. Nekad bi prošli sati dok je neki prolaznik ne bi prenuo iz takvog stanja i tada opet skakala na noge, ljubila Anjicu i odlazila.

Povratak kući je bio najteži. Kuća odavno opustela, puna svega što je kupila od prodaje čika Novičinog stana i Anjine zarade, ali opet prazna. Posađena tamo, od pamtiveka, nekad neugledna stračarica, a danas sasvim pristojnog izgleda, napunjena svim stvarima koje su neophodne za život, ali i onim koje su bespotrebne. Imalo se, pa se kupilo, iz čiste obesti. Kako je sve sada izgubilo smisao. Nije bilo duše u tim materijalnim stvarima jer nije bilo ljudi koji bi se služili njima i udahnuli im dušu. Pusta kuća, pusta žena u njoj! A sa toliko ljubavi i radosti je kupovala, kuću uređivala, gradila. Da i one jednom žive ko ljudi, da svet vidi da i one mogu da budu ništa gore od drugih. I kome sve to sad da koristi kad nema nikog u kući osim nje, a njoj ne treba. Njoj ne treba ništa više do ono parče zemlje gde leži Anja, kako bi se jednog dana i ona udobno smestila kraj nje.

Neke Anjine stvari dala je Milici. Veliki broj kućnih aparata koje ne koristi dala je Milevi jer su njoj i Milici potrebnije. A ostale stvari obitavale su u kući, umirući polako, tražeći novog vlasnika koji će im posvetiti pažnju i upotrebljavati ih, ali su i dalje bile u nemilosti Anjine majke. Cela kuća vrištala je za ljudima, ali sve što je dobila bio je muk napaćene žene. Dugo je ona, vlasnica opustelog carstva razmišljala šta da uradi sa kućom i stvarima u njoj. Želela je neki smisao da da nesreći koja ju je zadesila, želela je da njena nesreća bar nekom koristi, bar nekog da usreći. A nekada

je pomišljala, čak potajno poželega da Anje nema, ali nije ni slutila koliko je to strašno, koliko je strašna ova samoća. Zaista je istina da čovek ne zna šta ima dok bez toga ne ostane! Sve te materijalne stvari više nikome, ničemu ne služe!

Jednog dana sakupila je deo Anjinih igračaka u dve velike kese i pošla. Krenula je dobro poznatoj kući. Bila je to kuća u siromašnijem delu varošice, svima dobro poznata. Tu je živeo bračni par sa mnogo dece. Niko nije znao koliko dece imaju jer su se stalno rađala nova deca, a starija odlazila od kuće u potrazi za boljim životom. Približavajući se toj kući, videla ih je kako se igraju u kanalu ispred kuće. Srce joj je zaigralo. Deca, mnogo dece. Bili su musavi i prljavi, ali tako neodoljivi. Videvši ženu koja im se približava, izašli su iz kanala. Zastali su ispred nje. Smejali su se, zadirkivali jedni druge, ali niko nije smeo da se obrati gospođi koja se našla ispred njih. Gledali su je znatiželjno, ali tako toplo i dobroćudno. Kleknula je pored njih.

- Kako se ti zoveš? - upitala je najstarije dete koje je bilo toliko prljavo da je pomislila da je ispalo iz odžaka.

- Miloš - nasmejao se, a beli zubi, biseri, izašli su na svetlost dana.

- Miloše, da li bi voleo da ti poklonim knjigu o životinjama?

- Da - odgovorilo je dete uzbuđeno.

Ostala deca su gledala u čudu i neverici. Izvadila je iz kese lepu, veliku knjigu sa naslikanim konjem. Pružila je Milošu. Dete je uzelo knjigu polako i nežno, skoro sa strahopoštovanjem.

Tada joj je prišlo najmlađe dete, isto tako garavo i musavo, ali jakog karaktera koji je izbijao iz detetovih očiju.

- Teto, ja sam Mihajlo. Da li imate nešto i meni da poklonite?
- nasmejao se đavolski, a opet tako nevino i slatko.
- Imam, imam za svakog po nešto. Dodite, pogledajte pa izaberite šta se kome dopada.

Deca, srećna, pritrčala su ženi koja je imala pune kese igračaka za njih. Radosti i sreći njihovoj nije bilo kraja. Otimali su se za igračke, delili među sobom kako neko ne bi dobio igračku manje, ali su se zajedno radovali. A ona, ona je uživala u trenutku sa tom decom, u prizoru koji su joj priuštili. Prvi put od Anjine smrti, osećala se živom. Učinila je bar sada nešto dobro, dobro koje je proisteklo iz njene nesreće koju je delimično i sama izrežirala. Tako se za mrvicu iskupila pred svetom, Bogom, a povrh svega pred Anjom. Pogledala je u nebo, znala je da je Anja uvek posmatra i zato je uvek bila pognute glave jer nije mogla da otkrije detetu oči. Sada je prvi put širom otvorenih očiju pogledala u nebo i blago se kroz suze nasmejala. Mihajlo joj je nečujno prišao i uhvatio je za ruku.

- Teto, da li bi mi rekla šta piše u ovoj knjizi? Ovde, gde je nacrtana koka – prstićem je pokazao na belu, ugojenu kokošku koja se smejala.

- Naravno, dođi, čitaću ti.

Uhvatila je Mihajla za ruku i sela na travu koja je pokrivala kanal ispred Mihajlove kuće. Čitala je samo njemu, ali polako su se okupila i ostala deca. Svi su posedali pored fine gospođe koja im je donela igračke, i kao hipnotisani slušali njenu priču. Svi su uživali. I ona je uživala. Nije znala kako je lepo čitati priču deci. Anji nikad nije čitala. Nije bilo vremena, a kasnije nije bilo volje. Ustvari, Anja joj za života nije bila važna. Često je sopstveno dete sebi predstavljala kao kamen spoticanja ka životu boljem... Toliko

toga je upropastila i propustila. Toliko, da Bog ne može da oprostí greh koji je nanela svom detetu. A i njena Anja je bila zlatno dete, kao i ova dobra deca.

Graja sa ulice začula se u dečijoj kući. Majka je izašla iz dvorišta i ugledala decu kako mirno sede pored lepo obučene gospođe i pažljivo slušaju priču koju im je čitala. Kada je Miloš video majku, pozvao je da upozna finu gospođu koja im je donela poklone. Žena se postidila. Na trenutak je oklevala da li da priđe ili da se sakrije u kući jer je bilo sramota stare i otrcane garderobe, neuredne kose i pocrnelih ruku od dugogodišnjeg teškog fizičkog rada. Videvši to, Anjina majka je ustala i prva prišla ženi. Pružila joj je ruku:

- Ja sam Neda, imate lepu i dobru decu.

Žena je i dalje držala pognuto glavu.

- Dobra gospođo, nemojte da vas uprljaju. Nemojte da vam budu naporni. Oni umeju da dosađuju ljudima.

- Ne dosađuju mi, zaista sam uživala. Ja sam sa namerom došla do vaše kuće. Želela sam da donesem deci igračke. Meni više nisu potrebne, a oni su se baš obradovali.

- Hvala vam, dobra gospođo. Mi nemamo šta vama da damo. Možda kad muž dobije platu da dođete... - nije nastavila jer je znala da ni tada neće imati ništa finoj gospođi da ponudi.

- Ništa ne želim. Želim da budem malo u vašem društvu, ako mi dopustite. Vaša deca su zaista zlatna.

- Nemojte da vam smetaju. Umeju da dosađuju ljudima.

- Ne smetaju mi, tako je lepo biti u njihovom društvu – nastavila je Anjina majka za sebe, reči koje su samo njoj bile

razumljive jer jadna žena nije znala ko je ova fina i dobra gospođa.

Znala je da jadna žena ne razume. I bolje što ne razume, što ne zna ko je ona. Možda ne bi dopustila deci da razgovaraju sa njom ili da uzmu Anjine igračke. Odavno je postala svesna činjenice da je bolje živeti u neznanju. A njena Anja je uvek sve znala i to je ubilo, bar je tako najlakše joj bilo misliti i svoju ulogu u Anjinoj nesreći umanjiti koliko god je to moguće. Anja je znala koga će dobra sreća snaći, a koga zla. Znala je ko će živeti, a kome će to pravo biti uskraćeno. Sve je znala. Zato je bilo bolje ne znati. Neka svako živi kako mu je dato! I za ovu jadnu ženu sa mnogo dece bilo je najbolje da ništa ne zna o Anjinoj majci, da prihvati pomoć i da živi srećna sa svojom dečicom dokle god joj je Bog namenio da srećno živi.

Kada se vratila iz svojih misli u stvarnost žena je i dalje stajala i gledala je. Shvatila je da joj deluje sve čudno, pa je brže bolje objasnila situaciju.

- Gospođo, ja imam dosta garderobe i igračaka, da li bih mogla da donesem i poklonim vašoj deci. Meni više ne treba. Imam čak i računar koji bih poklonila.

Žena je slušala i nije mogla da veruje. Kao da su joj upravo javili da je osvojila glavnu nagradu na igrama na sreću.

- Pa, dobra gospođo, uzmem ja sve za njih. Bićemo vam zahvalni. Eto kad muž dobije platu, dođite kod nas. Mi sad nemamo vama ništa da damo – nije ni završila, a već je spustila glavu. Bilo je sramota zbog svoje nemaštine pred ovom finom gospođom.

- Najbolje ćete mi se zahvaliti ako mi dopustite da navratim kod vas ponekad i da se poigram sa vašom decom.

- Pa dođite, samo da vam ne smetaju – opet je bilo sramota, ali ovaj put zbog dece, musave i neuredne, koja su okružila ženu koja im je donela poklone. Stvorili su обруč oko nje kao da su se plašili da im ovaj zlatni rudnik ne pobjegne.

Tada je Miloš u neverici upitao:

- A stvarno imate kompjuter i donećete nama?
- Da, Miloše. To je kompjuter od moje ćerke Anje. Njoj više nije potreban, pa sam želela vama da poklonim. Da li biste to voleli?
- Da, hoćemo – deca su u glas uzvikivala potvrđan odgovor.

Samo Mihajlu i dalje nije bilo jasno zašto se svi raduju tom kompjuteru, kad imaju lepih novih igračaka. Mada, nije ni bilo bitno. On je bio srećan sa knjigom o životinjama koju je dobio. Istinski srećan, onako kako samo mogu da budu srećna deca koja nemaju ništa, pa onda dobiju sitnicu, veliku kao kuća za njih. Sedeo je u kanalu sa knjigom u krilu i divio se svim tim stvorenjima od kojih većinu nikad neće u pravom životu ni videti. Ali ni to mu nije bilo važno. On je živeo u svojoj mašti i u svojoj glavici mogao je da učini da sve deluje kao stvarnost, kao da se upravo baš to desilo. Mogao je da zamisli kako jaše tu kamilu sa dve grbe koja ga je glupavo posmatrala sa stranice knjige, kako ga vetar šiba po licu dok on ponosno poskakuje u sedlu, prolazeći ulicom, a braća ga posmatraju i mašu mu. Ova dobra gospođa mu je blago poklonila. Upijao je svaku sliku i svako slovo iako nije znao šta u knjizi piše. Nije ni bilo važno, kad poraste i nauči da čita, saznaće.

Dobra gospođa je otišla, ali je obećala da će se vratiti i doneti još knjiga i igračaka. Mihajlo će je čekati, kao i ostala deca. Zamišljaće šta će im sledeći put doneti, nadaće se da će biti baš ono što su naslikali u svojoj glavici. Milošu je na pameti bio računar,

jer je bilo krajnje vreme da i on ima jedan. Sva deca iz škole su imala lepe i velike mobilne telefone i računar. A on samo stari polomljen mobilni telefon i nikad kredita na računu da makar iz štosu pošalje drugaru iz škole poruku, pa da i on bude deo ekipe koja komunicira mobilnim telefonima. Možda stara gospođa ima i neki mobilni telefon koji joj nije potreban i donese ga sledeći put kad dođe. Mada, sumnjao je u to. Želeo je previše. I kompjuter je delovao kao čitav svet. Od same pomisli da će imati računar neka slast u stomaku se javljala, neko zadovoljstvo, žeđ koja će konačno biti utoljena. Samo još malo strpljenja. A Mihajlo, najmlađi i najmanji rastom od sve dece, želeo je samo da žena opet dođe i da mu čita. Bilo bi lepo kad bi opet nešto donela, ali i ako ne donese ništa, on bi voleo da je opet vidi i da mu ona lepo priča o slikama u knjizi, čiji je redosled već napamet znao.

Anjina majka je polako odmakla od kuće. Od njene smrti nije kičmu ispravila, išla je pognuto, kao da je želela da na svaki mogući način ukaže na svoju patnju, da pokaže ljudima da se kaje i da samu sebe kažnjava. Sada se polako ispravila. Mislila je na Mihajla i na ostalu decu, milu i dobru decu, koju je danas upoznala. Njima će pomoći, njima će se naći kad već Anji nije. Postala je žena od misije. Sva deca će biti njena deca. Iako nijedno dete nikad neće zameniti Anju, bar će ona, majka joj, usmeriti svoj bol i znanje koje je stekla iz lekcija koje je život stalno stavljao pred nju. Pokloniće vreme deci kojoj je pažnja najpotrebnija, pokloniće im sve što ima, sav novac i materijalne stvari, ali i sebe, čak i onaj deo koji je sebično čuvala za sebe dok je Anja bila živa. Neka drugima dobro donese, kad su njoj doneli samo bol i patnju. A nije to uvidela na vreme. Mislila je još samo malo da se zaradi, da se kupi ovo, sredi ono i onda će moći da zaista žive, da uživaju. Ali to se nikad nije desilo, uvek je bilo nešto da se reguliše za šta je trebalo još novca, a to je značilo još malo da upregne Anju kao konjića jer novac koji

su nasledile od Novice odavno nije bio dovoljan. Bio je dovoljan za skroman život, ali ona je uvek htela više. Pravdala se sebi i drugima da želi više za Anju, da njoj obezbedi budućnost, ali svi su znali da to nije istina. Htela je više za sebe. Njena nemaština je bila nezasita, stalno je htela još – još novca, još odeće, još aparata u kući, još ukusne hrane, svega još. Odavno je izgubila kompas kuda vodi njena glad za novcem. I lepo se živelo jedno vreme. Novica je dosta ostavio iza sebe, a Anja je lepo zarađivala na svome daru. Sve je išlo na bolje, napredovala je u svakom pogledu – finansijski, poslovno, u društvu. Sve je izgledalo da će odlično da žive da je još malo izdržala ta glavica, jer bi uskoro dočekale taj obećani raj, taj bolji život, ali...

Tada bi zastala i brzo terala sebe da misli na nešto drugo. Jer ako bi nastavila da razmišlja o boljem životu koji ih je čekao, obuzeo bi je bes, što ju je Anja ostavila, što je izneverila, što nije izdržala, još malo, a bile su tako blizu... Bes bi zamaskirao krivicu i ona bi Anji prebacivala za sve što sada preživljava. Bilo je lakše nositi se sa svom ovom nesrećom koja je zadesila kad je Anju krivila, jer je ona ostala na pola puta i ostavila nju, majku joj, da sama živi ovako bedno i nesrećno. Bilo je grešno tako misliti i govoriti jer je u dubini duše krila istinu da je samo ona i niko drugi kriv za sve što se desilo. Ona je forsirala Anju preko svih granica izdržljivosti, ona je stvorila kod deteta osećaj obaveze da zaradi više, da bude više, da ima više. Istini za volju, ona je htela više, a jadnom detetu je svega bilo dosta. Ali, nije to videla, a kad je Anja napustila tada je spoznala tu svoju strašnu stranu, ali ni tada kao ni sada nije mogla da prihvati da je loša bila prema svojoj Anji. Jer, samo loš roditelj se loše ponaša prema svom detetu, a ona sebe nikad nije smatrala lošom osobom, ili još strašnije za pomisliti, lošom majkom.

Oduvek joj je Anja bila najvažnija, a izmamiti osmeh na

njenom licu, bilo je jedino što je nekad istinski činilo srećnom. Kada je prestao da joj bude važan Anjin osmeh? Kada je izgubila sebe i postala čudovište koje je jedino trčalo za novcem i materijalnim stvarima? Znala je ona to, onda kad se prvi put najela, onda kada je stomak bio pun nakon dugo vremena. Tako je bio lep osećaj biti sit i ne razmišljati koliko će dugo taj osećaj potrajati jer do tada hrane je bilo uglavnom za jedan obrok dnevno. Čovek se na bolje lako navikne, a ona se odmah navikla. Kao da je rođena da živi u izobilju, a ne u nemaštini! Onda su se zaređale ostale pogodnosti koje donosi novac pored punog stomaka – garderoba, nakit, nameštaj i razni aparati za kuću, računar i moderan mobilni telefon. Sve je ubrzo stekla zahvaljujući Novici, a posle Anji. Svega je bilo. Imalo se, ali uvek je nedostajalo samo još jednu stvar da završi, da isplati i onda će moći da se u potpunosti opusti i da uživa. Ali taj dan nikad nije došao. Stvari su polako krenule na gore kad je Novica umro. Neko vreme se još lepo živelo od svega što im je ostavio i od Anjine zarade. Ali onda je i Anja, zlatna guska, počela da posustaje. Postajala je bolesnija i sve manje sposobna da finansijski doprinese. Topila se sigurnost koju su stekle, neizvesnost je postajala sve veća, a nemaština opet na vidiku. Očekivala je opet težak period, ali nije mogla da pomisli da će nastupiti najteži period u životu i da će je Anja napustiti. Ko bi rekao da će joj sve te materijalne stvari koje je kupila za novac sad predstavljati samo smetnju. Zato je želela da ih se reši, da ih pokloni, da ništa ne ostane. Ne treba joj. Prokleta je to. Ništa dobro joj nije donelo. Samo patnju, mnogo patnje. A uzelo joj je Anju.

Obuzeta mislima nije ni primetila da je već stigla do kuće. Fina je to sada bila kućica. Skromna, ali lepo uređena i udobna. Ušla je u dvorište. Lepo joj je bilo, prijatno. A tako je mrzela svaki osećaj prijatnosti i sve što je lepo. Čemu sve to, kad nema sa kim da podeli? Prokleta je ta lepota, sav taj komfor, kad je ona bila kraljica

napuštenog kraljevstva. Sela je na beton na sred dvorišta. Ništa više nije imalo smisla. Shvatila je da su ona siromašna deca, onaj mili Mihajlo, samo na kratko odagnali misli koje su je polako ubijale.

Sedela je dugo sve dok je umor nije savladao. Tromost tela, teške kosti, otečeni udovi.... Savladao je umor. Oči umorne i upale od plača, sklopile su se. Ispružila se na po hladnom betonu. Prijala joj je hladnoća betona kao oblog na žive rane, kao lek za groznicu koja je obuzela. Oči su kolutale po dvorištu koje kao da se skupilo oko nje i okružilo je. Nebo je bilo tako plavo. Da li je nekad ranije nebo bilo ovako lepo? Nije mogla da se seti. Uvek je nekako bilo sivo i tmurno, spremno da baci na njih sve što je zadržavalo u sebi. I trava iz njene skromne baštice je bila tako zelena... Zapitala se kad je procvetala ruža koju je Mileva dala da zasadi. Ruža u punom cvatu, nežne roze boje. Danas je tako lepa, a za koji dan uvenuće... Neće je više biti, i niko se neće sećati da je bila pupoljak koji se razvio u pun, zdrav cvet, spreman da pruži, da ispuni svoju životnu ulogu... Ali ako nebo sada sruči kišu i grad na nju, ružica neće dočekati ni da uvene. Uginuće pre vremena, bez mogućnosti da obezbedi smisao svom bitisanju na ovom svetu. Ona je zakasnila, za razliku od ruže. Život joj je dao malo vremena koje je trebalo drugačije da iskoristi, da ispuni dok je bila u punom cvatu... Sada je to tako očigledno bilo. Zakasnila je, zakasnila... Zaspala je na betonu nasred dvorišta.

*

Dani su prolazili. Anjina majka se nije pojavljivala na ulici. Niko je nije video među ljudima dugo vremena. Teta Mileva bi katkad provirila u dvorište, ali komšinice nije bilo tu. Znala je da jedna žena ima periode kada se zatvarala u kuću jer nije želela nikog da vidi. To su bili dani kada je želela sama da pati, da se isplače i ispriča sama sa sobom. Sigurno je i sada bio takav period. Nije

htela da je uznemirava. Ali kada takvo stanje potraja duže nego obično, teta Mileva odluči da vidi šta se događa. Kapija je uvek bila otključana, a često i otvorena, kao da je kuća, dvorište, sve vapilo za ljudima. Niko nije ni pomišljao da uđe u dvorište proklete kuće jer se nikad ne zna kakva bi nesreća mogla da ga snađe.

Kad postane očigledno teta Milevi da se nešto desilo, ona reši da uđe u kuću. Vrata je otključala ključem koji joj je Anjina majka dala u slučaju potrebe da neko obiđe kuću kada one budu odsutne. Kada je otvorila vrata, tetu Milevu je zahvatio talas ustajalog, nepodnošljivog smrada. Žmarci su joj protitrali telom. Stresla se. Znala je šta je čeka u kući. Da li da pozove odmah hitnu pomoć? Možda je bolje da ipak ona uđe jer ne zna kakav prizor će je zateći u kući. Možda vidi nešto što nije za svačije oči, pa bude potrebe da se nešto i sakrije dok ne dođu drugi ljudi. Svašta se motalo po glavi. Jeza je obuzimala i strah, strah je nadjačavao sve. Htela je da pobegne, da pozove druge ljude da urade ovo što je ona htela... Gubila je hrabrost. Već je htela da pobegne, ali je glas iz Anjine sobe zakopa u mestu, i ona nevoljno ostane.

- Koga ima tamo? - čula je slab i jadan glas Anjine majke.
- Ja sam, Mileva. Sada ću da uđem.

Krenula je hrabrije u pravcu Anjine sobe, ali je na pragu zastala u šoku.

U Anjinom krevetu, u sopstvenoj povrački i fekalijama, ležala je Anjina majka. Šok je trajao svega nekoliko sekundi, ali činilo se kao da je večnost prošla dok se žena na vratima ne pribra i potrča do kreveta.

- Odlazi, pusti me da umrem. Za bolje nisam – živi leš je

jedva promrmljao. Oči su se zatim zatvorile i kao da je osoba nastavila da spava.

- Aman, ženo, šta to uradi?!

Teta Mileva je počela da izvlači ženu iz živog blata koje je stvorila oko sebe. Odvukla je nekako iz sobe. Zatim je hitro skočila, otvorila prozor, pozvala hitnu pomoć, a jednu ženu koja je sama sebe povredila, odvukla u kupatilo. Borila se sa njom. Najteže je pomoći čoveku koji odbija preko potrebnu pomoć. Neće dopustiti da joj umre na rukama. To nije bila opcija. Nije uspela ni da ugura poluživo telo u potpunosti u kupatilo, ali nije odustala. Uzela je tuš u ruke i pustila hladnu vodu. Jak i oštar mlaz hladne vode uperila je u polumrtno telo, koje na prvi udar nije reagovalo, a zatim je počelo da se baca, brani rukama. Uspela je da je osvesti koliko je to bilo moguće.

Anjina majka sada je bila svesna i razbuđena. Kudila je i grdila Milevu, kojoj nije bilo mesta u njenoj kući. Zašto joj se meša u život?! Ta nije ona ovo tražila, da je neko spasi! Zašto je morala svoj nos da gura u tuđa posla?! A tako je lepo spavala jer umora u njoj je bilo toliko da bi mogla da spava ceo život i htela je da zaspi i da se više ne probudi. A sada je ova glupa i tvrdoglava žena sve pokvarila!

I život se nastavio protiv njene volje! Svaki bunt, protest ili inat nije pomagao. Život je i dalje trajao! Njen život. Prazan, opustošen, mučan. Ma koliko pokušavala da popuni prazninu koju su ostavili ljudi koji su otišli, nije mogla! Najteže je ljudskom biću kad spozna težinu one stare izreke da je najgore imati pa nemati. E pa ona je imala, imala i nije čuvala. Ni dom, ni kuću, a još manje svoje dete i porodicu. Nije uspela kao žena, kao majka niti kao ljudsko biće. Ona je bila uzalud protraćeno vreme i mesto na ovom

svetu! Sav bol koji je za života iskusila, bio je ništa u poređenju sa bolom sa kojim je sada živela.

Nakon neuspelog pokušaja da okonča svoju patnju, još gore se osećala. Ni to nije bila kadra da učini! Nije bila kadra da bar po svojoj volji ode sa ovog sveta, da oslobodi mesto nekom korisnijem i odgovornijem ljudskom biću, nekom ko će znati da voli, da pruži, da nesebično sebe da, da bude sve ono što ona nije bila, a po sili prirodnog zakona, ono što je trebala da bude!

Vreme je provodila prebirajući po glavi uspomene iz života kakav više ne postoji. Uvek ista spoznaja bi je tada zapanjila, šokirala. Uspomena nije bilo, ni sa Anjom, ni sa Novicom, ni sa kim! Dobrih nije bilo, a loše je odavno zakopala jer nije mogla da živi sa tim da ih je ona i izazvala. Živela je prazninu od prvog dana svog života i sa tom prazninom će i da ode sa ovog sveta! Ništa nije postojalo za šta bi se uhvatila kako bi preživela. Ceo svoj promašaj bi joj prolazio pred očima. Gorko kajanje i osećaj krivice bi je dovodili do ludila. I onda bi se naglas pravdala, obraćajući se Anji ili Novici, a nekad i Bogu. Često je pričala sa svekrom i sa drugim osobama koje više nisu bile među živim ljudima. Takvu bi je Mileva, preko tarabe, dok bi svojim poslom boravila u dvorištu, i videla, pogleda zakovanog u jednu tačku na betonu, dok priča sama sa sobom. Znala je da je to njen način da se izbori sa svim nesrećama koje su je snašle, ali da sve manje ima nade da će se ikad oporaviti i da će opet biti bar upola ona stara.

Jednog dana dok je sedela u dvorištu na maloj drvenoj hoklici, neko je zakucao na kapiju. Kako nije odregovala, lupanje se jače začulo. Lupao je još neko vreme, sa prekidima, i već se spremao da odustane, taj neko na kapiji, kada je drhtavim glasom dala na znanje da će ipak otvoriti kapiju. Odvukla se do kapije kao

prebijena mačka. Na svoje iznenađenje, ugledala je poznato lice koje joj se tužno smeškalo, ali nije mogla da se seti odakle ga zna, niti kako se zove. Iskrivila je i sama usta u neki jadan osmeh, kako ne bi bila neljubazna. Nekoliko trenutaka su se ćutke gledali, a onda je majka ponudila gostu da uđe. Snebivao se nekoliko sekundi, kao da ni sam nije znao zašto je došao, da li uopšte želi da uđe i da priča sa ovom ženom. Ipak je prihvatio poziv i ušao!

Smestili su se u njemu poznatoj dnevnoj sobi. Bilo mu je sve poznato jer je ranije bio u gostima nekoliko puta. Sada ovaj prostor nije nosio sa sobom duh života, ljudi i dobrog provoda kakav je majka ranije pokušala da udahne kući i stvarima u kući. Osećala se starost i zapuštenost novih stvari koje su pažljivo birane i uklapane u celokupni imidž sobe. Majka je po glavi prebiralala kako se gost zove i odakle ga poznaje, da li je bivši klijent ili neko sa kim se ranije družila. Od svoje pogubljenosti zaboravljala je gde je šta ostavila ili sklonila, a kamoli tuđa imena.

Prvo su se malo postideli, kao da ih je oboje bilo sramota, ali su ipak rešili da pruže šansu ovoj komunikaciji. Majčino prebiranje po glavi, sam gost je prekinuo svojim predstavljanjem.

- Ne znam da li me se sećaš, ja sam Obren. Znaš, bio sam kod tebe na zabavi, a zatim sam dolazio kod... pa kod tvoje kćerke, ranije... Bio sam opet odsutan jedno vreme. Van zemlje. Kada sam se vratio, saznao sam šta vam se sve izdešavalo... Ovaj tebi, šta se izdešavalo... I eto, osetio sam potrebu da te obiđem. Nadam se da je moja poseta u redu – pričao je, ali jedva da je bio u stanju da izgura svaku rečenicu do kraja. Uspevao je da održi nit u svom kratkom izlaganju pomoću velikih pauza.

- Da, u redu je. Hvala ti. Sećam se. Žao mi je zbog onog neprijatnog događaja kojem sam vas sve izložila, i Anja... - tada

je zaplakala. Nije bilo načina da nastavi, nije mogla preko usta da prevale ono što je već znao.

- Znam, znam... Zato sam i došao. Nekako osećam da joj dugujem mnogo toga... Osećam da sam je izneverio. I ne znam zašto, ali to osećanje ne prestaje. Zaista, kao da sam je izneverio one noći kada sam samo otišao, a nju ostavio sa vama! - nastavio je više za sebe, nego što se obraćao majci.

- Ti, ti je nisi izneverio... Niko osim mene... - već se davila u suzama.

- Znam da je... - nije imao snage da izgovori reč „kasno” - ali ako mogu nešto da učinim, pomognem... Nisam zaboravio koliko si me tražila... - komunikacija se svela na nedovršene rečenice sa obe strane.

- Ništa, ništa, hvala ti...

- Pa, onda bih pošao... - ustao je i krenuo ka vratima.

- Pa ako želiš sa mnom kod Anje, nekad... Mislim da bi to volela! - osećala je želju da ga opet vidi, da sa njim podeli svoju patnju, da mu se izjada.

- Naravno da želim! Javiću se...

I otišao je. Gledala je u njegova leđa sve dok nije izašao i zatvorio kapiju za sobom. Kada je nestao iz vidokruga, ponovo je ostala sama. I opet ono mučno osećanje usamljenosti puno patnje i bola je obuzelo. Ali nekako, sada je bilo malo olakšano... Javilo se neko oživljeno osećanje negde duboko u njoj, koje nije umela da prepozna niti da imenuje, ali koje je tačno umela da potvrdi. Teret je i dalje bio prisutan, neće ga nikad skinuti sa leđa, ali sam njegov dolazak, ponuđena pomoć i želja da sa njom poseti Anju, olakšala je sve. Setila se kako je i ranije privlačio kao muškarac, kako je bio čvrstog stava i karaktera, a opet koliko su sada slični. Svakoga je svoja muka oblikovala, ali zajednički imenitelj oboma je bio život koji nije hteo da ih pusti da odu na onaj svet ili da im

na put navede novi razlog ili svrhu življenja. Možda mogu jednom drugom da daju razlog da nastave rame uz rame do trenutka kada je suđeno da napuste ovaj svet. Možda bi mogli da se drže zajedno, jer to je potrebno ljudima koji su se našli usred beznada. Potrebno je pronaći oslonac i utehu u nekome. On bi možda mogao da bude njena slamka spasa. Mogla bi ponovo da voli, mogla bi njega da voli, možda...

Ušla je u kuću, produžila do spavaće sobe, i sela ispred toaletnog stočića iznad koga je visilo veliko ogledalo. Gledala je dugo ženu u ogledalu. I dalje je bila lepa. Jeste to bila narušena lepota usled svega što je zadesilo, ali, bila je to lepota koja je mogla još da ratuje i osvaja. Mogla je još da zavodi i da vrati sebi volju za životom. Mogla je još uvek krv da uzburka sebi i drugima! Mogla je još da se dopadne drugom ljudskom biću sa kojim bi mogla da podeli ovu nesreću koja je zadesila, ovu tugu sa kojom živi na pola. I on, Obrad, mogao bi da bude njen saputnik.

Uzela je karmin u ruke, crven kao krv. Volela je crvenu boju i volela je svoje usne kada su jarko crvene. Počela je da nanosi karmin na usne kako bi ih zacrvenila, s početka ravnomerno, pazeći na rubove svojih usana, a onda i preko rubova, da bi na kraju celo lice bilo išarano crvenom bojom. Sada više nije bila žena koja je smatrala da je poželjna i kojoj crveni karmin treba da uveća prirodnu lepotu, sada je bila tužni klovn, patetičan i jadan koji samo zamara ljude i ne unosi ni malo radosti nikome, ali nju je klovn koji je gledao zasmejao do suza.

Poželeva je da se okupa. Pošla je u kupatilo i pustila vodu da teče u kadu. Napuniće kadu i sprati sa sebe svu ovu prljavštinu, sve što je bila i osećala. I dalje se smejala, glasno, iz punog grla. U ruci je i dalje držala crveni karmin, kojim je počela da šara svoje

ruke i noge, čitavo telo. Kako ju je to zabavljalo! Osećala se kao dete u naletu mahnite, lucidne kreativnosti. Došlo joj je da celu kuću, nameštaj i sve ostale stvari koje su bile u kući oboji u crveno. Počela je da šara po ogledalu i pločicama u kupatilu. Crtala i pisala, a zatim bi sve to prešarala i prekrivala bojom da se ne vidi šta je htela da kaže kroz svoj crtež. Sjajno se zabavljala.

Zatim je sela u kadu. Tek tad je shvatila da je napunila kadu hladnom vodom. Neprijatno je bilo, ali toliko se dobro osećala da joj ni hladna voda nije smetala. Legla je poluobučena u kadu do vrha napunjenu. Osećala je koliko joj prija da radi nešto što nije uobičajeno, što nije normalno, dozvoljeno. I dalje je držala karmin u rukama. Pisala je po ivicama kade i pločicama. Bila je umorna. Od hladne vode telo joj je utrnulo. Ništa nije osećala. Mogla je da pomera noge, ali nije osećala da je u stanju da ih pomera. Mogla je da kontroliše pokrete svoga tela, ali nije osećala svoje telo. Pustila je toplu vodu! Kada se napunila odavno te je voda počela da se preliva! Kupatilo se punilo vodom. Voda je šuštalala, taj zvuk je bila muzika za njene uši. Tako je prijalo ušima da je počela da peva. Naizmenično je pevala i smejala se. Sve je bilo smešno i zabavno.

A onda je ugledala brijač sa žiletom koji je sijao i mamio. Znala je da žiletom može da dođe da mnogo crvene boje, sve bi bilo crveno! Ona bi bila crvena kraljica, a ne jadan klovn. E, to bi bila zabava prava! Izvukla je žilet iz brijaa i ogledala se u njemu. Nije uspela ništa da raspozna u odrazu sa žileta osim mnogo crvene boje! A biće još crvenije. U najvećem naletu smeha, zasekla je žiletom levu ruku sa unutrašnje strane iznad dlana. Crvena boja je potekla. Tako puna života je bila crvena reka koja je tekla iz njene ruke. Spustila je ruku u vodu i ubrzo se voda obojila u svetlo crvenu boju. Polako je snaga izdavala i osetila je da se vreme malo da odspava. Čim je sklopila oči, svest je nestala iz njene glave i ona

je zakoračila u carstvo snova, tako slatko i udobno.

Tada je poslednji put zaspala i više se nikad nije probudila. A voda je nastavila da teče! Tekla je ograničena zidovima kuće. Svoj put je krčila sebi i provlačila se tamo gde je nailazila na slobodan prostor, a gde su trebali biti pragovi kuće. Tu bi se vešto provukla ispod vrata jer nije postojala nikakva prepreka u vidu praga i nastavljala u malom mlazu da teče. Sve dok ne bi stigla do ulaznih vrata i dok konačno ne bi osvojila slobodu i ugledala svetlost dana. Vijugala je nizbrdo kroz dvorište, provlačila se ispod kapije i svoj put završavala u kanalu gde bi je žedna trava gutala neprestano.

Ovaj put teta Mileva nije dugo čekala da pređe u komšijsko dvorište da vidi šta se dešava! Poučena ranijim iskustvom znala je da ništa dobro ne može da očekuje. Još pogledom preko tarabe mogla je da vidi da nešto nije u redu u susednoj kući. Voda je lila ispod ulaznih vrata. Nije slutilo na dobro! Samo ovaj put nije ni pomišljala šta će je sačekati kada pređe kućni prag. Kad je videla vodu, potrčala je unutra.

Otvorivši vrata mali talas koji je jedva čekao da ga neko oslobodi kako ne bi više bio zatvoren u kući zapljusnuo joj je noge. Papuče su joj se natopile vodom. Trčeci ka izvoru vode za koji je ispravno pretpostavila da je u kupatilu, usput je izgubila jednu papuču. Drugu je sama zbacila sa noge te je nastavila bosa. Predosećala je da je čeka još jedan stres, još jedan šok, ali ovaj put najveći do sada! Duboko je udahnula spremna da se uhvati u koštac šta god to bilo što će da joj pokaže svoje lice kada vrata kupatila otvori. Strah je rastao. Bila je sigurna da je ovaj put zakasnila. Plašila se da ovaj put niko neće imati sreće – ona da spase, a druga osoba da preživi. Neće preživeti ta tvrdoglava žena, bilo je jasno kao dan. Svi ljudi koji jednom pokušaju nasilno sebi da oduzmu

život, nastavljaju u svojim pokušajima, sve dok ne uspeju i dok ne ostvare ono što su zacrtali. Ali tada im to više nije ni bitno, samo onima koji ostaju za njima da očiste nered koji ostave za sobom, da sravnaju sve račune i da pomire sve duše koje su za života bile u konfliktu sa pokojnikom. Takvima se sve oprašta. Ljudi praštaju i veličaju muku koja ih je naterala na ovakav ishod jer moraju na neki način da opravdaju ovaj čin koji nije opravdan ni po prirodnim ni po Božijim zakonima.

Otvorila je vrata kupatila i ušla. Veći talas svetlocrvene boje joj je zapljusnuo noge. Jedva je uspela da se suzdrži, a da se ne ispovraća. Sve je zlokobno mirisalo na krv. Odmah, s vrata, ugledala je telo položeno u kadi. Majka je izgledala kao neko ko je konačno pronašao mir i spokoj. Iako je samu sebe naružnila u poslednjim satima života, bila je i dalje lepa u svom blaženom miru. Teta Mileva je prišla kadi i zavrnila slavinu. Bilo je kasno za sve. Život je odavno napustio telo koje je ležalo u kadi. Ovako nešto nije mogla ni u snu da zamisli. Ipak je isterala svoje i to na ovakav način, nije mogla da se otrgne utisku teta Mileva. Bila je uverena da će kao i svi ljudi koji jednom pokušaju sebi da oduzmu život, pokušati opet, ali nije slutila da će to biti tako brzo nakon prvog neuspelog pokušaja, a još manje da će ovaj pokušaj biti uspešan. Konačno je u nečemu uspela.

Posmatrala je nekoliko trenutaka, a zatim se oprostila od nje. Ovaj put zauvek. A onda se opet pretvorila u praktičnu, neustrašivu ženu, spremnu da dela i da razreši svaku situaciju u kojoj se nađe, ma koliko teška i bolna bila! Pozvala je hitnu pomoć kojoj je trebalo petnaestak minuta da stigne. Sve što su mogli da učine jeste da konstatuju smrt i da obaveste policiju. U slučajevima samoubistva, policija je sve brzo rešavala. Teta Mileva je ukratko ispitana i to je bilo manje-više to s njihove strane. I ovde je slučaj samoubistva

bio jasan kao dan. Sve ranije što se jednoj ženi događalo i sve što je preživela, išlo je samo u prilog toj teoriji.

Telo je odneto, a teta Mileva je ostala sama u tuđoj kući bez i najmanje ideje šta dalje da uradi. Opet je osećanje pogubljenosti kod nje trajalo svega nekoliko minuta, a zatim je skočila i uzela telefon u ruke. Počela je da okreće brojeve telefona i sve da organizuje. Anjina kuma, Čarna, i ovaj put se našla da pomogne kao i svaki put kada je pozivana u pomoć. Teška srca se i ona pridružila organizaciji sahrane.

Kada je izvršena autopsija, mogle su da organizuju sahranu. Tako i bi. Bilo je dosta novca, bilo je dosta ljudi, dosta priče, dosta svega! Ali nikoga da opeva ili oplače ženu koje više nema. Sveštena lica ne prisustvuju sahranama kada je u pitanju slučaj nasilne smrti ili samoubistva. Nije bila velika sahrana, kako su komšijske babe prenosile, ali bila je posećena. Opet iz jednog razloga, a to je ljudska radoznalost i naslada da je eto i ona završila onako kako završavaju vračare i veštice, koje polude i oduzmu sebi život. I to je bila glavna nit, glavna vodilja u svakom razgovoru ili prepričavanju kada bi se povela reč o smrti Anjine majke.

Teta Mileva, umorna od svega što joj je pokojnica priredila, bila je besna i ljuta! Stalno je sebi u bradu mrmrljala kako ne može da i dalje poveruje kako je pokojnici ipak pošlo za rukom da tako kukavički ode sa ovog sveta. Nikad joj to nije zaboravila. Uvek bi zagundala na spomen Anje, njene majke i okolnosti pod kojima su napustile ovaj svet. I ta nepravda u Anjinom slučaju, a kukavičluk u majčinom samo bi je dodatno razdražile do te mere da bi naglas opsovala, izdrala se na Milicu ili bilo kog živog stvora koji bi joj se našao na putu, a nekad bi jednostavno pesnicom udarila po stolu kako bi pustila da kroz ruku na sto taj bes, ljutnja bude prenesena na drugo telo. I tada bi joj bilo lakše, ali nikad nije prebolela! Uvek ih se sećala iako je retko o njima pričala, pogotovo pred Milicom!

I nakon što je sahrana obavljena i na sve stavljena tačka, dosta vremena je prošlo kada su neki, daleki čika Novičini rođaci kuću prodali građevinskoj kompaniji koja je do temelja srušila i na njeno mesto otpočela gradnju stambenog kompleksa u vidu ogromne zgrade. Ovo je jedino rešenje koje je bilo moguće, jer niko od živih ljudi se nije usudio da kupi kuću. Svi su znali šta se u toj kući dogodilo i svi su pričali da je ukleta. Iako u njoj nije bilo više živih ljudi i dalje su je zaobilazili u širokom luku, a glavu bi uvek okretali na drugu stranu.

Kuća je zbrisana sa lica zemlje, ali sećanje na Anju i njenu majku dugo je živelo među ljudima, dugo nakon njihove smrti. Pričalo se, prepričavalo, oduzimalo i dodavalo u tim pričama. Bilo je zanimljivo ljudima dok sve priče nisu ispričane po nekoliko puta, i kako se život nastavio, rađale su se nove priče o nekim drugim ljudima i njihovim životima. Sećanje je počelo da bleđi. Sve se vremenom svelo na povremeno spominjanje i na sećanje starijih ljudi na vraćare koje su obeležile jedan period mnogih života i koje su živele na mestu gde se sada nalazila najlepša zgrada u gradu. A zatim se i to izgubi. Sve ode u zaborav. Svaki trag im je nestao, kao da nikad nisu ni postojale, kao da nikad nisu bile deo ovog sveta, kao da nisu disale isti vazduh kao drugi ljudi ili zauzimale prostor na ovoj kugli zemaljskoj.

Mlađi naraštaji nisu znali za priču o devojčici sa natprirodnim moćima, sa sposobnošću da predvidi šta će se desiti i da učini da nekog zla sreća snađe. Kao da je nikada nije ni bilo. Ostala je samo Milica među živim ljudima i njeno sećanje na drugaricu i na vreme provedeno sa njom. I to je bilo sve. I to malo sećanja biće je osuđeno na zaborav onog trenutka kada i Milica napusti ovaj svet! Tada će nastupiti neminovni zaborav na koji su svi smrtnici ovog sveta osuđeni onog trenutka kada i sami pođu na put bez povratka!

O autorki

Sanja Antić rođena je 1985. godine. U Rumi je završila gimnaziju i muzičku školu. Školovanje nastavlja na Fakultetu tehničkih nauka u Novom Sadu gde je stekla master diplomu. Više puta je nagrađivana tokom studija. Bila je stipendista Fonda „1000 mladih talenata Republike Srbije”.

Nakon završetka fakulteta, radi na poslovima marketinga gde je otkrila ljubav prema pisanju. Svoju strast konkretizovala je kroz svoj prvi roman „Bila jednom jedna Anja...” koji je za kratko vreme osvojio simpatije čitalaca i stekao zavidnu popularnost.

Govori engleski i španski jezik.

Živi u Beogradu sa suprugom i sinom Mihailom.

Sanja Antić

BILA JEDNOM JEDNA ANJA...

Lektura
Ivana Kostadinović

Tiraž
500

Beograd, 2017

Štampa i povez
Presscode, Beograd
ANTIĆ, Sanja

Bila jednom jedna Anja... / Sanja Antić;
lektura Ivana Kostadinović - Beograd,
2017

ISBN 978-86-6259-051-0